

DANAE

Wyniki badania
„Kształcenie ustawiczne w województwie pomorskim –
potencjał i zapotrzebowanie
w kontekście potrzeb rynku pracy”

CZĘŚĆ I

OCENA POTENCJAŁU SYSTEMU KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO – DIAGNOZA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Zamawiający:

Województwo Pomorskie - WUP w Gdańsku
ul. Podwale Przedmiejskie 30
80-824 Gdańsk

Wykonawca:

DANAE Sp. z o.o.
ul. Bora-Komorowskiego 19 B
80-377 Gdańsk

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2
1. WPROWADZENIE	3
2. PODSUMOWANIE I WNIOSKI – ANALIZA DESK RESEARCH	4
3. METODOLOGIA - ANALIZA DESK RESEARCH	6
4. DIAGNOZA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO - ANALIZA DESK RESEARCH	7
4.1. Podstawowe informacje	7
4.2. Definicja kształcenia ustawicznego	8
4.3. Organizacja systemu kształcenia ustawicznego w Polsce	9
4.4. Kształcenie ustawiczne w formach szkolnych.....	11
4.5. Kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych	16
4.6. System kształcenia ustawicznego w województwie pomorskim	26
4.7. Instytucje kształcenia ustawicznego w formach szkolnych w województwie pomorskim	28
4.8. Instytucje kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.....	48
SPIS TABEL	90
SPIS WYKRESÓW	91
SPIS SCHEMATÓW	92
SPIS MAP	92

1. WPROWADZENIE

Badanie pn. „Kształcenie ustawiczne w województwie pomorskim – potencjał i zapotrzebowanie w kontekście potrzeb rynku pracy” jest projektem złożonym, który obejmował analizę materiałów zastanych, badanie ilościowe oraz badanie jakościowe.

Głównym celem badania było dokonanie oceny potencjału systemu kształcenia ustawicznego oraz zbadanie zapotrzebowania pracodawców na kompetencje i kwalifikacje pracowników (w wybranych branżach) z uwzględnieniem zjawiska rozwoju zawodowego dorosłych mieszkańców województwa pomorskiego. Cele szczegółowe w postaci pytań badawczych przedstawiono w dalszej części raportu.

Badanie składało się z trzech części:

W **I części** (analiza desk research) przeprowadzono diagnozę województwa pomorskiego w kontekście oceny potencjału kształcenia ustawicznego.

W **II części** skupiono się na rozwoju kompetencji i kwalifikacji dorosłych mieszkańców województwa pomorskiego. W tym celu przeprowadzono badanie techniką CATI (*ang. Computer-Assisted Telephone Interviewing*), czyli wspomaganym komputerowo wywiadów telefonicznych. Respondenci podczas rozmowy pytani byli m.in. o ich sytuację zawodową, kwestie związane z uczeniem się w dorosłości, źródła wiedzy o doksztalcaniu oraz o usługi w zakresie pomocy w wyznaczaniu rozwoju zawodowego.

III część badania miała na celu zdiagnozowanie zapotrzebowania pracodawców na umiejętności i kwalifikacje pracowników w wybranych sektorach strategicznych województwa pomorskiego. W ramach badania jakościowego przeprowadzono FGI's (*ang. Focus Group Interviews*), czyli zogniskowane wywiady grupowe z przedstawicielami firm należących do wybranych branż strategicznych regionu. Badani rozmawiali m.in. o kluczowych stanowiskach w danej branży oraz o wiedzy, umiejętnościach i kompetencjach społecznych, które powinny charakteryzować pracowników na tychże stanowiskach. Poruszono również temat oceny kompetencji pracowników w branży, badani ocenili także regionalny rynek szkoleniowy, jak również zastanawiali się nad wspólnymi działaniami na rzecz zapewniania jakości kształcenia ustawicznego.

W niniejszym raporcie zaprezentowane zostały wyniki I części badania.

2. PODSUMOWANIE I WNIOSKI – ANALIZA DESK RESEARCH

OCENA POTENCJAŁU KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO – DIAGNOZA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Kształcenie ustawiczne w Polsce regulowane jest przez akty prawne, które bezpośrednio nawiązują do aspektów edukacji lub regulują obszar pośrednio wpływający na realizowanie kształcenia ustawicznego w Polsce. Uregulowania prawne wskazują na podział kształcenia ustawicznego na **szkolne** oraz **pozaszkolne formy**. Podmiotami, które realizują kształcenie ustawiczne w formach szkolnych są **szkoły podstawowe**

oraz **szkoły ponadpodstawowe**. Do szkół ponadpodstawowych zalicza się licea, szkoły branżowe oraz szkoły policealne. Do podmiotów prowadzących kształcenia ustawiczne w formach pozaszkolnych należą **szkoły prowadzące kształcenia zawodowe, Placówki Kształcenia Ustawicznego, Centra Kształcenia Zawodowego, Instytucje Rynku Pracy, Instytucje dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego oraz podmioty prowadzące działalność w zakresie szkolnictwa wyższego**. Realizacja kształcenia ustawicznego w województwie pomorskim regulowana jest przez akty prawne o zasięgu ogólnopolskim. Do idei kształcenia ustawicznego nawiązują strategię o zasięgu regionalnym: **Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030** czy **Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia dla województwa pomorskiego na rok 2022**.

W kontekście kształcenia ustawicznego prowadzonego w formach szkolnych w województwie pomorskim można zauważyć, że rozmieszczenie placówek jest nierównomierne. **Szkół podstawowych dla dorosłych** najwięcej zlokalizowanych jest w mieście Gdańsk. **Licea ogólnokształcące** najliczniej prowadzone są w mieście Gdańsk oraz w powiecie starogardzkim.

Szkoły branżowe II stopnia najczęściej mieszczą się w powiecie wejherowskim. Szkoły zlokalizowane w tym powiecie, cechują się również największą liczbą uczniów na tle szkół działających w innych powiatach województwa pomorskiego. Najczęściej występującym kierunkiem kształcenia w branżowych szkołach II stopnia jest technik żywienia i usług gastronomicznych.

Największa dostępność **szkół policealnych** występuje w mieście Gdańsk oraz w powiecie starogardzkim. Najczęściej w ofercie edukacyjnej szkół policealnych znajdują się takie zawody jak: opiekun medyczny, technik masażysta, technik administracji i technik usług kosmetycznych. Jednocześnie są to jedne z najliczniej uczęszczanych przez uczniów kierunków kształcenia.

W mieście Gdynia znajduje się najwięcej **Centrów Kształcenia Zawodowego** funkcjonujących w województwie, z kolei w powiecie kościerskim występuje ponad połowa **Niepublicznych Placówek Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego** działających w regionie. **Placówki**

Kształcenia Ustawicznego bez szkół występują najliczniej na obszarze miasta Gdańsk oraz miasta Gdynia. W województwie pomorskim zdecydowanie mniej licznie występują **Placówki Kształcenia Ustawicznego ze szkołami** aniżeli bez szkół.

Najbogatszą ofertą **Kwalifikacyjnych Kursów Zawodowych** w województwie pomorskim cechuje się miasto Gdańsk. Najliczniej uczęszczanym kierunkiem kształcenia KKZ był zawód rolnika.

Beneficjenci wsparcia z **Krajowego Funduszu Szkoleniowego** najczęściej korzystali z kursów, szczególnie z tych prowadzonych w zakresie opieki zdrowotnej czy informatyki.

Ochotnicze Hufce Pracy swoją działalność prowadzą w dziesięciu powiatach województwa. Uczestnicy kursów organizowanych przez OHP najczęściej kształcą się w zawodzie sprzedawcy i fryzjera. W województwie działają dwie izby rzemieślnicze, w których najczęściej prowadzone są egzaminy czeladnicze m.in. w zawodzie mechanika pojazdów samochodowych i fryzjera. Instytucje Szkoleniowe są najliczniej występującymi w województwie podmiotami realizującymi kształcenie ustawiczne. Uczestnicy tej formy kształcenia najczęściej uczęszczali na szkolenia z zakresu usług fryzjerskich i kosmetycznych.

W województwie pomorskim zauważalne jest duże skoncentrowanie **uczelni wyższych** na obszarze Trójmiasta. Jednocześnie w aglomeracji trójmiejskiej studiuje najwięcej studentów uczelni wyższych. Najczęściej uczęszczanymi kierunkami studiów wyższych w województwie są kierunki związane z biznesem i administracją.

Uniwersytety Trzeciego Wieku najliczniej wstępują w mieście Gdańsk. Do zajęć realizowanych w tych podmiotach najczęściej należą zajęcia sportowe oraz zajęcia artystyczne.

3. METODOLOGIA - ANALIZA DESK RESEARCH

W ramach projektu badawczego przeprowadzono analizę danych zastanych (desk research), która wykorzystywała dostępne źródła informacji, np. publikacje naukowe, bazy danych, raporty itp.

4. DIAGNOZA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO - ANALIZA DESK RESEARCH

4.1. Podstawowe informacje

PYTANIA BADAWCZE

1. Jaki jest potencjał kształcenia ustawicznego w Polsce?

- ✓ Jak kształtuje się system kształcenia ustawicznego w Polsce?
- ✓ Jakie są rodzaje placówek kształcenia ustawicznego w Polsce?
- ✓ Jakie są formy kształcenia ustawicznego w Polsce?

2. Jaki jest potencjał kształcenia ustawicznego w województwie pomorskim?

- ✓ Jak kształtuje się system kształcenia ustawicznego w województwie pomorskim?
- ✓ Jakie są rodzaje placówek kształcenia ustawicznego w województwie pomorskim?
- ✓ Jaka jest liczba placówek kształcenia ustawicznego w województwie pomorskim?
- ✓ Jak jest rozmieszczenie placówek kształcenia ustawicznego w województwie pomorskim?
- ✓ Jaki jest zakres kształcenia instytucji kształcenia ustawicznego w województwie pomorskim?
- ✓ Jaka jest liczba słuchaczy instytucji kształcenia ustawicznego w województwie pomorskim?

TECHNIKA

Analiza Desk Research jest raportem wykorzystującym informacje ze źródeł już dostępnych, np. publikacji naukowych, raportów, badań, baz danych itp.

4.2. Definicja kształcenia ustawicznego

Definicja kształcenia ustawicznego określana jest zarówno przez obowiązujące w Polsce akty prawne, jak również jest formułowana przez autorów pozycji literaturowych. Definicje te różnią się między sobą m.in. ze względu na charakterystykę podmiotu je określającego. Pomimo występowania zróżnicowania definicji kształcenia ustawicznego, są one głównie nacechowane określeniami wskazującymi na ukierunkowanie tego rodzaju kształcenia w stronę osób dorosłych, które są głównymi odbiorcami form kształcenia ustawicznego.

Definicję kształcenia ustawicznego określają akty prawne, zarówno te o charakterze krajowym, jak i te o wymiarze międzynarodowym. Jedną z pierwszych definicji kształcenia ustawicznego opracowano podczas Konferencji Generalnej UNESCO w Nairobi, która została zawarta w Rekomendacji w sprawie Rozwoju Edukacji Dorosłych. Definicja ta określała, że kształcenie ustawiczne to: *„(...) cały kompleks organizowanych procesów oświatowych, formalnych i innych, niezależnie od treści, poziomu i metod, kontynuujących lub uzupełniających kształcenie w szkołach, uczelniach i uniwersytetach, a także naukę praktyczną, dzięki czemu osoby, uznawane jako dorosłe przez społeczeństwo, do którego należą, rozwijają swoje zdolności, wzbogacają wiedzę, udoskonalają swoje techniczne i zawodowe kwalifikacje lub zdobywają nowy zawód, zmieniają swoje postawy i zachowania w zakresie wszechstronnego kształtowania osobowości oraz uczestnictwa w zrównoważonym i niezależnym społecznym i kulturalnym rozwoju”*.¹ Z kolei definicja zaproponowana przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) wskazuje, że: *„(...) kształcenie ustawiczne obejmuje wszelkie aspekty rozwoju indywidualnego i społecznego we wszystkich możliwych konfiguracjach – nauczanie sformalizowane (szkoły, uczelnie, instytucje kształcenia zawodowego dorosłych) i nauczanie niesformalizowane (dom, praca, społeczności lokalne). Jest to pojęcie bardzo szerokie, skupione wokół zagadnień standardów wiedzy oraz umiejętności potrzebnych każdemu człowiekowi, niezależnie od wieku”*.²

W Polsce na definicję kształcenia ustawicznego wskazuje artykuł 4 Ustawy Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r., w którym podkreślono, że poprzez kształcenie ustawiczne należy rozumieć: *„(...) kształcenie w szkołach dla dorosłych, branżowych szkołach II stopnia i szkołach policealnych, a także uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych przez osoby, które spełniły obowiązek szkolny”*.³ Definicję tę uściśla artykuł 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w którym określono, że: *„(...) kształcenie ustawiczne rozumiane jest jako kształcenie w szkołach dla dorosłych, branżowych szkołach II stopnia, szkołach policealnych, a także jako uzyskiwanie*

¹ J. Kukier, Kluczowe działania w zakresie kształcenia ustawicznego, „Kognitywistka i Media w Edukacji”, nr. 1 2019, s. 46.

² J. Klerca, *Lifelong Learning for all, Meeting of Education Committee at Ministerial Level*, OECD, Paryż 1997, s. 76.

³ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, Dz. U. 2017 poz. 59, Art. 4 §30.

i uzupełnianie lub doskonalenie wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do bezrobotnych, poszukujących pracy, pracowników i pracodawców".⁴

Z uwagi na częste nawiązywanie do idei kształcenia ustawicznego w publikacjach naukowych, ich autorzy również określają definicję tego pojęcia, bazując na przywołanych aktach prawnych, jak również na wiedzy ogólnej. B. Urbaniak podkreśla, że kształcenie ustawiczne to kształcenie, które może odbywać się w trzech formach. Może być realizowane poprzez kształcenie formalne, które obejmuje szkolne formy edukacji, a jego wynikiem jest zmiana na poziomie wykształcenia. Inną z form realizacji kształcenia ustawicznego wskazaną przez autora jest kształcenie pozaformalne, które odnosi się do wszystkich zorganizowanych działań edukacyjnych. Ostatnią z form realizacji kształcenia ustawicznego jest kształcenie nieformalne, zwane także incydentalnym i samokształceniem. Występuje ono poza zorganizowanymi formami edukacji szkolnej i pozaszkolnej w postaci samodzielnego uczenia się w celu nabycia nowej wiedzy i pozyskania nowych lub doskonalszych umiejętności.⁵

4.3. Organizacja systemu kształcenia ustawicznego w Polsce

Organizację systemu kształcenia ustawicznego w Polsce regulują obowiązujące akty prawne, które bezpośrednio nawiązują swoim przedmiotem do kształcenia ustawicznego, jak również te, które regulują sfery pozaedukacyjne, jednak pośrednio wiążą się z ideą kształcenia ustawicznego. Do najważniejszych aktów prawnych, które regulują kształcenie ustawiczne w Polsce zaliczamy:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,⁶
- Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,⁷
- Ustawę z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe,⁸
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe,⁹
- Ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce,¹⁰
- Ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,¹¹
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych,¹²

⁴ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Dz.U. 2004 Nr 99 poz. 1001, Art. 4 §2.

⁵ B. Urbaniak, *Barriere udziału polskiego społeczeństwa w kształceniu ustawicznym*, Polityka edukacyjna wobec rynku pracy, Studia Ekonomiczne, Zeszyty Naukowe Wydziałowe, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Katowice 2012, s. 181.

⁶ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, z 2001 r. Nr 28, poz. 319, z 2006 r. Nr 200, poz. 1471, z 2009 r., Nr 114, poz. 946., Art. 65 p. 5.

⁷ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, Dz. U. 1991 Nr 95 poz. 425.

⁸ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo..., op. cit.

⁹ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, Dz. U. z 2017 r. poz. 60, 949, 2203, 2245, z 2019 r. poz. 1287, z 2022 r. poz. 1116.

¹⁰ Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r., Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz. U. 2018 poz. 1668.

¹¹ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji..., op. cit.

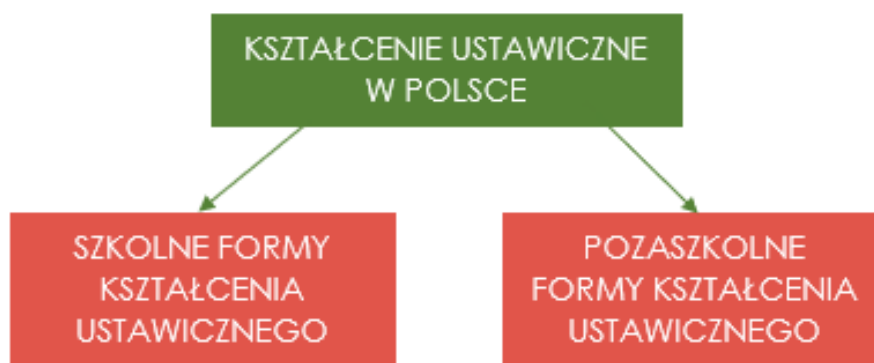
¹² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych, Dz. U. z 2019 r. poz. 652.

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 lutego 2019 r. w sprawie ramowych statutów: publicznej placówki kształcenia ustawicznego oraz publicznego centrum kształcenia zawodowego.¹³

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe wskazuje na zakres kształcenia ustawicznego oraz na wyraźny podział podmiotów realizujących tę formę kształcenia. Artykuł 117 przywołanego aktu prawnego podkreśla wyraźne rozgraniczenie podmiotów organizujących oraz prowadzących kształcenie ustawiczne. Jednostki te ulegają podziałowi ze względu na swoją charakterystykę.

W ustawie do rodzajów podmiotów realizujących kształcenie ustawiczne zaliczono jednostki realizujące kształcenie w formach szkolnych oraz te, które prowadzą kształcenie w formach pozaszkolnych. Kształcenie ustawiczne może być prowadzone w publicznych i niepublicznych szkołach dla dorosłych, branżowych szkołach II stopnia i szkołach policealnych, które ze względu na swoje cechy, zaliczane są do szkolnych form kształcenia ustawicznego. Z kolei kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych może być realizowane przez publiczne i niepubliczne Placówki Kształcenia Ustawicznego i Centra Kształcenia Ustawicznego oraz publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe.¹⁴ Podział podmiotów realizujących kształcenie ustawiczne w Polsce przedstawiono za pomocą Schematu 1.

Schemat 1. System kształcenia ustawicznego w Polsce

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, Kancelaria Sejmu, Dz.U. 2017 poz. 59, Art. 117.

Ustawa Prawo oświatowe wskazuje, że to minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa w ramach rozporządzenia rodzaje publicznych placówek kształcenia ustawicznego oraz zadania publicznych placówek kształcenia ustawicznego i publicznych centrów kształcenia zawodowego. Dodatkowo minister ten określa również warunki, organizację i tryb prowadzenia kształcenia ustawicznego w poszczególnych formach pozaszkolnych, w tym wymogi, jakie

¹³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 lutego 2019 r. w sprawie ramowych statutów: publicznej placówki kształcenia ustawicznego oraz publicznego centrum kształcenia zawodowego, Dz. U. z 2019 r. poz. 320.

¹⁴ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo..., op. cit., Art. 117.

powinien spełniać program nauczania. Do innych zadań ministra ds. oświaty i wychowania należy wskazanie sposobów potwierdzenia efektów kształcenia uzyskanych w wyniku ukończenia kształcenia prowadzonego w ramach form pozaszkolnych, określenie wzorów dokumentów wydawanych po ukończeniu kształcenia prowadzonego w formach pozaszkolnych, wskazanie przypadków, kiedy turnus dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników może być prowadzony w więcej niż jednym zawodzie czy określenie trybu zwalniania uczestników z całości lub części opłat za kształcenie prowadzone w formach pozaszkolnych.¹⁵

4.4. Kształcenie ustawiczne w formach szkolnych

Szkolne formy kształcenia ustawicznego realizowane są zarówno przez szkoły i placówki publiczne, jak i niepubliczne. Szkoły te mogą być zakładane lub prowadzone przez jednostkę samorządu terytorialnego, inną osobę prawną lub osobę fizyczną.¹⁶ Szkołą publiczną jest szkoła, która zapewnia bezpłatne nauczanie w zakresie ramowych planów nauczania, przeprowadza rekrutację uczniów w oparciu o zasadę powszechnej dostępności, zatrudnia nauczycieli posiadających kwalifikacje określone w przepisach prawnych oraz realizuje programy nauczania uwzględniające podstawę programową kształcenia ogólnego oraz ramowy plan nauczania. Dodatkowo, publiczne placówki realizują zasady oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów, które zostały określone w ustawie o systemie oświaty. Z kolei szkoła niepubliczna realizuje programy nauczania uwzględniające podstawę programową kształcenia ogólnego, realizuje obowiązkowe zajęcia edukacyjne w okresie nie krótszym oraz w wymiarze nie niższym niż łączny wymiar poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych określony w ramowym planie nauczania szkoły publicznej danego typu. Dodatkowo szkoła publiczna stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów, prowadzi dokumentację przebiegu nauczania ustaloną dla szkół publicznych, w przypadku szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe – kształci w zawodach określonych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego. Szkoła publiczna zatrudnia również nauczycieli obowiązkowych zajęć edukacyjnych, posiadających kwalifikacje określone dla nauczycieli szkół publicznych, jak również stosuje organizację roku szkolnego ustaloną dla szkół publicznych.¹⁷

Podmioty realizujące szkolne formy kształcenia ustawicznego są niemal tożsame z podmiotami realizującymi kształcenie skierowane do dzieci i młodzieży. Podmioty realizujące szkolne formy kształcenia ustawicznego można podzielić na szkoły podstawowe i szkoły ponadpodstawowe. Do szkół ponadpodstawowych, które prowadzą działania edukacyjne skierowane do osób dorosłych należą licea, zarówno te ogólnokształcące, jak i te o charakterze uzupełniającym. Mogą to być również szkoły branżowe II stopnia, jak również szkoły policealne skierowane dla

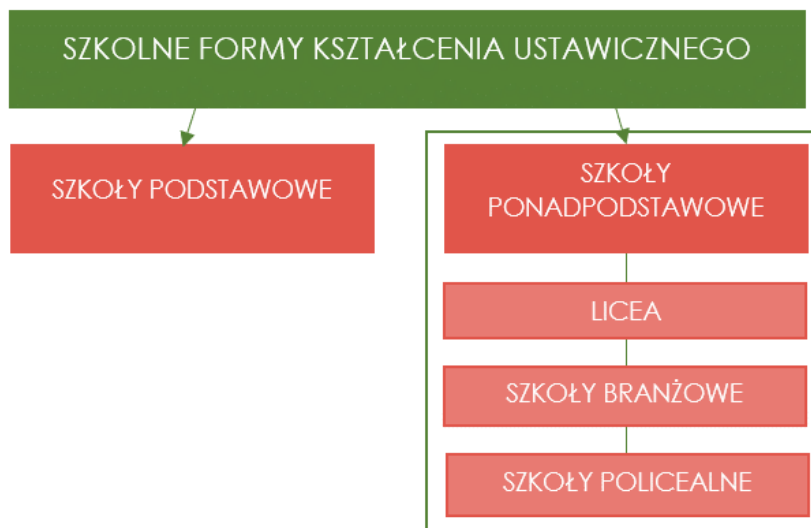
¹⁵ *Ibidem*, Art. 117, p. 5.

¹⁶ *Ibidem*, Art. 8.

¹⁷ *Ibidem*, Art. 14.

osób, które posiadają wykształcenie średnie lub wykształcenie średnie branżowe.¹⁸ Podział podmiotów realizujących szkolne formy kształcenia ustawicznego prezentuje Schemat 2.

Schemat 2. Podmioty realizujące szkolne formy kształcenia ustawicznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, Kancelaria Sejmu, Dz.U. 2017 poz. 59, Art. 18.

Ustawa Prawo oświatowe określa, że kształcenie dorosłych w placówkach realizujących szkolne formy kształcenia ustawicznego może odbywać się zarówno w formie dziennej, stacjonarnej, jak również w formie zaocznej.¹⁹

SZKOŁY PODSTAWOWE

Działalność szkół podstawowych dla dorosłych, podobnie jak w przypadku jednostek oświaty skierowanych do dzieci i młodzieży, została przekształcona z dniem 1 września 2017 r., kiedy to przekształcono dotychczasowe sześciolatte szkoły podstawowe dla dorosłych, w szkoły w wymiarze ośmioletnim. Zmiana ta wpłynęła na zwiększenie liczby klas szkoły podstawowej dla dorosłych z dotychczasowych sześciu, na obecnie obowiązujące osiem.²⁰

Rekrutacja do szkół podstawowych dla dorosłych odbywa się na innych zasadach, niż jest to w przypadku szkół podstawowych dla dzieci. Do publicznej szkoły podstawowej dla dorosłych przyjmuje się kandydatów, którzy ukończyli sześciolatte szkołę podstawową albo klasę VI lub VII ośmioletniej szkoły podstawowej. W przypadku równorzędnych wyników uzyskanych na pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego lub jeżeli po zakończeniu tego etapu dana szkoła nadal

¹⁸ *Ibidem*, Art. 18.

¹⁹ *Ibidem*, Art. 117, p. 3.

²⁰ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające..., *op. cit.*, Art. 175, Art.176.

dysponuje wolnymi miejscami, na drugim etapie postępowania rekrutacyjnego jest brana pod uwagę kolejność zgłoszeń.²¹

Program nauczania w szkołach podstawowych określa Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół. W rozporządzeniu wyszczególniono ramowe plany nauczania w klasach VII i VIII szkoły podstawowej dla dorosłych, które różnią się w zależności od formy prowadzenia zajęć: stacjonarnej lub zaocznej.²² W przypadku klas VII i VIII szkół podstawowych prowadzących zajęcia w formie stacjonarnej liczba godzin poszczególnych zajęć została przedstawiona w wymiarze tygodniowym. W dwuletnim okresie nauczania przewidziano 43 godziny nauczania tygodniowo odbywanych w każdym semestrze, na które składa się 41 godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych oraz 2 godziny do dyspozycji dyrektora szkoły.²³ Z kolei ramowy plan nauczania dla klas VII i VIII szkół podstawowych dla dorosłych, które odbywają zajęcia w formie zaocznej, został przedstawiony w semestralnym układzie godzinowym. W dwuletnim okresie nauczania całkowita liczba godzin nauczania wynosi 756, na które składa się 720 godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych oraz 36 godzin do dyspozycji dyrektora. Zarówno w przypadku zajęć w formie stacjonarnej, jak i w formie zaocznej, przewidziano realizację tych samych przedmiotów, na które składają się: język polski, język obcy nowożytny, historia, wiedza o społeczeństwie, geografia, biologia, chemia, fizyka, matematyka oraz informatyka.²⁴

W ostatniej klasie szkoły przeprowadza się egzamin ośmioklasisty. Ukończenie szkoły podstawowej umożliwi dalsze kształcenie w szkołach ponadpodstawowych.²⁵

SZKOŁY PONADPODSTAWOWE

- **Licea**

Zgodnie z reformą szkolnictwa, z dniem 1 września 2019 r. utworzono czteroletnie liceum ogólnokształcące dla dorosłych, które zamieniły poprzednio obowiązujące licea działające w cyklu trzyletnim. Zmiana ta wpłynęła na zwiększenie liczby klas obowiązujących w cyklu nauki w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych z poprzednio obowiązujących trzech, do obecnie realizowanych czterech klas.²⁶

Jednym z warunków podejścia do rekrutacji na semestr pierwszy klasy I publicznego liceum ogólnokształcącego dla dorosłych jest ukończenie gimnazjum lub ośmioletniej szkoły

²¹ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo..., op. cit., Art. 141 p. 1, p. 5.

²² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych programów nauczania dla publicznych szkół, Dz. U. z 2019 r. poz. 639, § 1. p. 5a.

²³ Załącznik 13 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych programów nauczania dla publicznych szkół, Dz. U. z 2019 r. poz. 639.

²⁴ Załącznik 14 i Załącznik 13 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych programów nauczania dla publicznych szkół, Dz. U. z 2019 r. poz. 639.

²⁵ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo..., op. cit., Art. 19, p. 1, p. 2.

²⁶ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające..., op. cit., Art. 183, Art.184.

podstawowej. W przypadku kandydatów, którzy posiadają świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej albo branżowej szkoły I stopnia, możliwe jest ich przyjęcie do klasy II publicznego liceum ogólnokształcącego dla dorosłych.²⁷

Ramowy plan nauczania w przypadku liceum ogólnokształcącego dla dorosłych, podobnie jak w przypadku szkół podstawowych dla dorosłych, różni się w zależności od formy prowadzonych zajęć. W Rozporządzeniu w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, określono plany zarówno dla stacjonarnej, jak i dla zaocznej formy odbywania zajęć w liceach ogólnokształcących dla dorosłych.²⁸ W przypadku zajęć stacjonarnych liceum ogólnokształcącego dla dorosłych, ramowy plan przedstawia tygodniowy wymiar godzin w klasie w każdym semestrze. W czteroletnim okresie nauczania liczba godzin w ujęciu tygodniowym wynosi ogółem 66, na które składają się 54 godziny zajęć przedmiotów w zakresie podstawowym, 10 godzin przedmiotów w zakresie rozszerzonym oraz 2 godziny do dyspozycji dyrektora szkoły.²⁹ Z kolei rozkład godzin w ramowym planie nauczania dla liceum ogólnokształcącego dla dorosłych prowadzącego zajęcia w formie zaocznej został przedstawiony w ujęciu semestralnym. Razem w czteroletnim okresie nauczania liczba godzin zajęć realizowanych w formie zaocznej wynosi 1134 w ciągu całego semestru. Na tę liczbę składa się 918 godzin realizowanych w zakresie podstawowym, 180 godzin realizowanych w zakresie rozszerzonym oraz 36 godzin do dyspozycji dyrektora szkoły. Zarówno w przypadku zajęć realizowanych w formie stacjonarnej, jak i tych prowadzonych w formie zaocznej, podstawowy zakres przedmiotowy jest tożsamy. Na zakres podstawowy składa się 11 przedmiotów, do których zalicza się: język polski, język obcy nowożytny, historia, historia i teraźniejszość, podstawy przedsiębiorczości, geografia, biologia, chemia, fizyka, matematyka oraz informatyka.³⁰ Ukończenie liceum ogólnokształcącego dla dorosłych pozwala na uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego.³¹

- **Szkoły branżowe**

Z dniem 1 września 2017 r. utworzono szkołę branżową I stopnia, jednocześnie przekształcając dotychczasową zasadniczą szkołę zawodową w branżową szkołę I stopnia.³² Z kolei 1 września 2020 r. utworzono branżową szkołę II stopnia, która w zamierzeniu jest kontynuacją branżowej szkoły I stopnia.³³ Ustawa Prawo oświatowe wskazuje na trzyletni okres realizacji programu

²⁷ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo..., op. cit., Art. 141 p. 2, p. 7.

²⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r..., op. cit., § 1, p. 5b.

²⁹ Załącznik 5 Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 8 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, Dz. U. z 2022 r. poz. 658.

³⁰ Załącznik 6 i Załącznik 5 Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 8 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, Dz. U. z 2022 r. poz. 658.

³¹ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo..., op. cit., Art. 19, p. 2.

³² Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające..., op. cit., Art. 161 Art. 162.

³³ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo..., op. cit., Art. 173.

w branżowej szkole I stopnia oraz na dwuletnie nauczanie w branżowej szkole II stopnia.³⁴ Kształcenie dorosłych kandydatów prowadzone jest w szkołach branżowych II stopnia.

Na semestr pierwszy klasy I publicznej branżowej szkoły II stopnia przyjmuje się kandydatów, którzy posiadają świadectwo ukończenia branżowej szkoły I stopnia, posiadają zaświadczenie o zawodzie nauczonym w branżowej szkole I stopnia i posiadają odpowiednie zaświadczenie lekarskie. Dodatkowo do klasy I publicznej szkoły branżowej II stopnia przyjmuje się kandydatów, którzy ukończyli branżową szkołę I stopnia w okresie 5 lat szkolnych poprzedzających rok szkolny, na który ubiegają się o przyjęcie do publicznej branżowej szkoły II stopnia. W przypadku większej liczby kandydatów spełniających ten warunek niż liczba wolnych miejsc w szkole, na pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego brane są pod uwagę wymienione na świadectwie ukończenia branżowej szkoły I stopnia oceny z wybranych przedmiotów, świadectwo ukończenia branżowej szkoły I stopnia z wyróżnieniem czy wyniki sprawdziany uzdolnień kierunkowych. W przypadku równorzędnych wyników uzyskanych na drugim etapie postępowania rekrutacyjnego, jeżeli szkoła nadal dysponuje wolnymi miejscami, na trzecim etapie postępowania brane są pod uwagę wielodzietność rodziny kandydata, jego niepełnosprawność, niepełnosprawność dziecka kandydata, niepełnosprawność innej osoby bliskiej kandydata czy samotne wychowywanie dziecka przez kandydata.³⁵

Ramowe plany nauczania dla uczniów szkoły branżowej II stopnia opracowano z rozróżnieniem na formę przeprowadzania zajęć: dzienną, stacjonarną oraz zaoczną. W przypadku formy dziennej w dwuletnim okresie nauczania liczba tygodniowego wymiaru godzin ogółem wynosi 37, na którą składają się 34 godziny obowiązkowych zajęć edukacyjnych oraz 3 godziny do dyspozycji dyrektora szkoły. W dwuletnim okresie nauczania w formie stacjonarnej odbywania zajęć w szkole branżowej II stopnia przewidziano 26 tygodniowego wymiaru godzin w klasie, na które składa się 25 godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych oraz 1 godzina do dyspozycji dyrektora. Trzecią z możliwych form nauczania w szkole branżowej II stopnia jest forma zaoczna, w której w dwuletnim okresie nauczania w ujęciu semestralnym przewidziano realizację 425 godzin, na które składają się 407 godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych oraz 18 godzin do dyspozycji dyrektora. W przypadku wszystkich form nauczania wymiar obowiązkowych zajęć edukacyjnych składa się z sześciu przedmiotów: języka polskiego, języka obcego nowożytnego, matematyki, informatyki, wychowania fizycznego oraz z kształcenia zawodowego.³⁶

³⁴ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo..., op. cit., Art. 18, p. 2.

³⁵ Ibidem, Art. 135.

³⁶ Załącznik 4 Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 8 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, Dz. U. z 2022 r. poz. 658.

Osoba, która ukończyła szkołę branżową I stopnia posiada według ustawy wykształcenie podstawowe, zaś w przypadku ukończenia branżowej szkoły II stopnia, jej absolwent uzyskuje wykształcenie średnie branżowe.³⁷

- **Szkoły policealne**

Również 1 września 2017 r. utworzono szkołę policealną, do której mogą uczęszczać osoby, które posiadają wykształcenie średnie lub wykształcenie średnie branżowe. Przewidziany okres nauczania w szkole policealnej wynosi 2,5 roku.^{38 39}

Na semestr pierwszy publicznej szkoły policealnej przyjmuje się kandydatów, którzy posiadają wykształcenie średnie lub średnie branżowe, posiadają odpowiednie zaświadczenie lekarskie lub w przypadku kandydatów ubiegających się o przyjęcie do szkoły realizującej program nauczania wymagający szczególnych indywidualnych uzdolnień lub predyspozycji przydatnych w danym zawodzie, wymagane jest uzyskanie pozytywnego wyniku z odpowiedniego sprawdzianu uzdolnień i predyspozycji przydatnych w danym zawodzie. Sprawdzenie jest przeprowadzane w warunkach ustalanych przez radę pedagogiczną.⁴⁰

W ramowym planie nauczania dla szkół policealnych zastosowano rozróżnienie ze względu na formę powadzenia zajęć: dzienną, stacjonarną oraz zaoczną. W przypadku dziennej formy realizacji programu szkoły policealnej w dwuletnim okresie nauczania tygodniowy wymiar godzin w klasie wynosi 56, na który składa się 50 godzin kształcenia zawodowego oraz 6 godzin wychowania fizycznego. W przypadku stacjonarnej formy zajęć tygodniowy wymiar godzin w ujęciu dwuletnim wynosi 38 godzin, na które składa się 37 godzin kształcenia zawodowego oraz 1 godzina podstaw przedsiębiorczości. Zaś w przypadku zaocznej formy realizacji szkoły poddyplomowej semestralny wymiar godzin w dwuletnim okresie nauczania wynosi 700, na który składa się 680 godzin kształcenia zawodowego oraz 20 godzin podstaw przedsiębiorczości.⁴¹

Ukończenie szkoły policealnej umożliwia uzyskanie dyplomu zawodowego, po zdaniu egzaminów zawodowych w danym zawodzie.⁴²

4.5. Kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych

Drugą z form realizacji kształcenia ustawicznego są pozaszkolne formy kształcenia, które realizowane są przez publiczne i niepubliczne Placówki Kształcenia Ustawicznego i Centra Kształcenia Zawodowego oraz publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie

³⁷ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo..., op. cit., Art. 20, p. 2.

³⁸ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające..., op. cit., Art. 161 Art. 173.

³⁹ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo..., op. cit., Art. 18 p. 2.

⁴⁰ Ibidem, Art. 136.

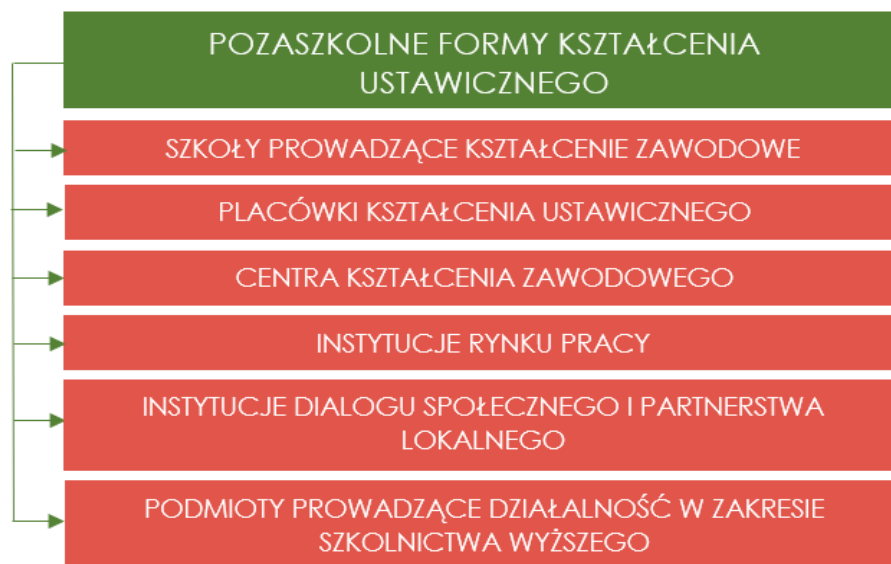
⁴¹ Załącznik 12 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. z sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, Dz. U. z 2019 r. poz. 639.

⁴² Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo..., op. cit., Art. 19, p. 7.

zawodowe. Ustawa prawo oświatowe wskazuje, że kształcenie ustawiczne może być prowadzone w wyszczególnionych pięciu formach pozaszkolnych. Do pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego zalicza się kwalifikacyjny kurs zawodowy, kurs umiejętności zawodowych, kurs kompetencji ogólnych, turnus dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników oraz kurs inny niż wymienione, który umożliwia uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych.⁴³

Według ustawy kwalifikacyjne kursy zawodowe mogą być prowadzone przez publiczne i niepubliczne szkoły realizujące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych, jak również przez publiczne i niepubliczne Placówki Kształcenia Ustawicznego i Centra Kształcenia Zawodowego. Kwalifikacyjne kursy zawodowe mogą być również realizowane przez instytucje rynku pracy, prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową oraz przez podmioty prowadzące działalność oświatową, posiadające akredytacje. Z kolei kursy umiejętności zawodowych mogą być prowadzone przez publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych oraz przez publiczne i niepubliczne Placówki Kształcenia Ustawicznego i Centra Kształcenia Zawodowego. Turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników mogą być prowadzone przez publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenia zawodowe z wyjątkiem szkół artystycznych oraz przez publiczne i niepubliczne Centra Kształcenia Zawodowego.⁴⁴ Podział podmiotów realizujących pozaszkolne formy kształcenia ustawicznego przedstawia Schemat 3.

Schemat 3. Podmioty realizujące pozaszkolne formy kształcenia ustawicznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, Kancelaria Sejmu, Dz.U. 2017 poz. 59, Art. 117, p. 2.

⁴³ Ibidem, Art. 117, p. 1.

⁴⁴ Ibidem, Art. 117, p. 2.

Publiczne szkoły, placówki i centra mogą pobierać opłaty za kształcenie prowadzone w formach pozaszkolnych. Wysokość opłaty ustala dyrektor publicznej szkoły, placówki lub centrum, a opłata ta nie może przekraczać ponoszonych kosztów kształcenia w danej formie. Dyrektor publicznej szkoły, placówki lub centrum może w szczególnych przypadkach zwolnić w całości lub w części z opłaty osobę o niskich dochodach.⁴⁵ Kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych, tak samo jak w przypadku form szkolnych kształcenia ustawicznego, może być prowadzone w formie dziennej, stacjonarnej oraz zaocznej. W przypadku pozaszkolnych form kształcenia możliwe jest dodatkowo wykorzystanie metod i technik kształcenia na odległość. Turnus dokształcania młodocianych pracowników może być prowadzony wyłącznie w formie dziennej.⁴⁶

SZKOŁY PROWADZĄCE KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

Szkoły prowadzące kształcenie zawodowe mogą prowadzić kwalifikacyjne kursy zawodowe w zakresie zawodów, w których kształcą. Szkoły te mogą również prowadzić kursy umiejętności zawodowych czy turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników w zakresie zawodów, w których kształci szkoła.⁴⁷

Ministrowie właściwi do spraw zawodów określonych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, mogą zakładać i prowadzić szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, kształcące wyłącznie w zawodach, dla których są właściwi.⁴⁸ Dodatkowo wskazani ministrowie mogą wspomagać materialnie i organizacyjnie szkoły prowadzące kształcenie zawodowe w zakresie realizacji kształcenia zawodowego odpowiednio do potrzeb rynku.⁴⁹ W ustawie Prawo oświatowe określono, że organ prowadzący m.in. szkoły realizujące kształcenie zawodowe z wyjątkiem szkół artystycznych, jak również inne szkoły, placówki lub centra dla dorosłych, może połączyć je w zespół: Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego.⁵⁰

Za przedstawienie programu nauczania w szkole prowadzącej kształcenie zawodowe odpowiedzialny jest nauczyciel lub zespół nauczycieli prowadzących kształcenie zawodowe w danym zawodzie. Osoby te zobowiązane są do przedstawienia dyrektorowi szkoły programu nauczania dla danego zawodu.⁵¹ Z kolei dyrektor szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe jest odpowiedzialny za uwzględnienie w zestawie programów podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego.⁵²

⁴⁵ *Ibidem*, Art. 117, p. 7, p. 8, p.12.

⁴⁶ *Ibidem*, Art. 117, p. 3.

⁴⁷ *Ibidem*, Art. 117, p. 2.

⁴⁸ *Ibidem*, Art. 8, p. 14a.

⁴⁹ *Ibidem*, Art. 46, p. 6.

⁵⁰ *Ibidem*, Art. 93, p. 1.

⁵¹ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie..., op. cit., Art. 22a, p. 3.

⁵² *Ibidem*, Art. 22a, p. 7.

PLACÓWKI KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO

Ustawa Prawo oświatowe wskazuje, że Placówki Kształcenia Ustawicznego umożliwiają uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych.⁵³ Mogą one prowadzić kwalifikacyjne kursy zawodowe, kursy umiejętności zawodowych czy kursy kompetencji ogólnych.⁵⁴ Placówki Kształcenia Ustawicznego, które będą obejmowały zasięg ogólnopolski, może zakładać i prowadzić minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.⁵⁵

Działalność publicznych Placówek Kształcenia Ustawicznego określa m.in. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych oraz Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 lipca 2017 r. w sprawie ramowych statutów: publicznej Placówki Kształcenia Ustawicznego, publicznej Placówki Kształcenia Praktycznego oraz publicznego Ośrodka Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego.^{56,57}

Publicznymi placówkami kształcenia ustawicznego są Centra Kształcenia Ustawicznego, które prowadzi kształcenie w formach pozaszkolnych, a także w szkołach dla dorosłych, branżowych szkołach II stopnia lub szkołach policealnych, jeżeli takie szkoły wchodzą w skład Centrum Kształcenia Ustawicznego.⁵⁸ Centra Kształcenia Ustawicznego współpracują z pracodawcami w zakresie organizacji i prowadzenia kształcenia praktycznego, przygotowania oferty kształcenia w formach pozaszkolnych, zgodnej z oczekiwaniami pracodawców oraz w zakresie kształcenia ustawicznego pracowników. Centra te współpracują również z urzędami pracy w zakresie szkolenia osób zarejestrowanych w tych urzędach oraz z innymi podmiotami, prowadzącymi kształcenie ustawiczne w zakresie zadań statutowych.⁵⁹ Statut placówki kształcenia ustawicznego określa cele i zadania placówki wynikające z przepisów prawa oraz sposób wykonywania tych zadań, z uwzględnieniem współdziałania z pracodawcami, szkołami i innymi podmiotami, na rzecz których placówka wykonuje zadania lub z którymi współpracuje. Jednocześnie, statut ten określa organy placówki oraz ich szczegółowe kompetencje oraz zasady współdziałania organów placówki oraz sposób rozwiązywania sporów pomiędzy nimi.⁶⁰

Umiejętności oraz kompetencje pozyskane w wyniku realizacji programu Placówki Kształcenia Ustawicznego są potwierdzane poprzez świadectwa, certyfikaty, zaświadczenia, aneksy i dyplomy państwowe, które stanowią dokumenty urzędowe. Warunki, tryb wydawania oraz wzory świadectw, certyfikatów, zaświadczeń, aneksów, dyplomów państwowych oraz innych druków,

⁵³ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo..., op. cit., Art. 2, p. 2.

⁵⁴ Ibidem, Art. 117, p. 2.

⁵⁵ Ibidem, Art. 8, p. 2.

⁵⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia..., op. cit.

⁵⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 lutego 2019 r. w sprawie ramowych..., op. cit.

⁵⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia..., op. cit., § 4, p. 1 i p. 2.

⁵⁹ Ibidem, § 7.

⁶⁰ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 lutego 2019 r. w sprawie ramowych..., op. cit., § 2 i § 3.

w tym umieszczenie na wzorach znaków graficznych, określa minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.⁶¹

CENTRA KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

Ustawa Prawo oświatowe wskazuje, że Centra Kształcenia Zawodowego umożliwiają uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych.⁶² Mogą one prowadzić kwalifikacyjne kursy zawodowe, kursy umiejętności zawodowych, kursy kompetencji ogólnych czy turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników.⁶³

Tak samo jak w przypadku Placówek Kształcenia Ustawicznego, działalność Centr Kształcenia Zawodowego jest regulowana przez Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych oraz przez Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 lipca 2017 r. w sprawie ramowych statutów: publicznej placówki kształcenia ustawicznego, publicznej placówki kształcenia praktycznego oraz publicznego ośrodka dokształcania i doskonalenia zawodowego.^{64,65}

Publiczne Centrum Kształcenia Zawodowego realizuje zadania z zakresu praktycznej nauki zawodu, wynikające z programu nauczania danego zawodu, które polega w szczególności na prowadzeniu zajęć praktycznych dla uczniów realizujących kształcenie zawodowe, w zakresie całego lub części programu nauczania danego zawodu, jak również na prowadzeniu zajęć uzupełniających dla młodocianych pracowników. Publiczne Centrum Kształcenia Zawodowego prowadzi również turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników.⁶⁶ Publiczne Centrum Kształcenia Zawodowego może współpracować z placówkami doskonalenia nauczycieli w zakresie doskonalenia umiejętności zawodowych nauczycieli kształcenia zawodowego.⁶⁷

Publiczne Centra Kształcenia Zawodowego, tak samo jak Centra Kształcenia Ustawicznego, współpracują z pracodawcami, urzędami pracy oraz z innymi podmiotami prowadzącymi kształcenie ustawiczne.⁶⁸ Statut Centrum Kształcenia Zawodowego określa cele i zadania centrum wynikające z przepisów prawa oraz sposób wykonywania tych zadań, z uwzględnieniem współdziałania z pracodawcami, szkołami i innymi podmiotami, na rzecz których centrum wykonuje zadania lub z którymi współpracuje. Statut centrum określa również organy tego

⁶¹ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie..., op. cit., Art. 11, p. 1 i p. 2.

⁶² Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo..., op. cit., Art. 2, p. 2.

⁶³ Ibidem, Art. 117, p. 2.

⁶⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia..., op. cit.

⁶⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 lutego 2019 r. w sprawie ramowych..., op. cit.

⁶⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia..., op. cit., § 5.

⁶⁷ Ibidem, § 6.

⁶⁸ Ibidem, § 7.

podmiotu oraz ich szczegółowe kompetencje, jak również zasady współdziałania organów centrum oraz sposób rozwiązywania sporów między nimi.⁶⁹

Organ prowadzący szkoły dla dorosłych, szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, placówki lub centra może je połączyć w zespół zwany „Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego”, w którego skład wchodzi co najmniej jedna szkoła prowadząca kształcenie zawodowe i co najmniej jedno Centrum Kształcenia Zawodowego.⁷⁰

INSTYTUCJE RYNKU PRACY

Na instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową, które zaliczają się do podmiotów realizujących kształcenie ustawiczne, wskazuje ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Do tej grupy instytucji zalicza się publiczne służby zatrudnienia oraz Ochotnicze Hufce Pracy. Do instytucji rynku pracy realizujących kształcenie ustawiczne, należą również instytucje prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową i posiadające akredytacje, do których należą instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego oraz instytucje partnerstwa lokalnego.⁷¹⁷²

- **Publiczne służby zatrudnienia**

Publiczne służby zatrudnienia tworzą organy zatrudnienia wraz z powiatowymi urzędami pracy, urzędem obsługującym ministra właściwego do spraw pracy oraz urzędami wojewódzkimi, realizującymi zadania określone ustawą.⁷³

Do zadań samorządu województwa w zakresie polityki rynku pracy należy określenie i koordynowanie regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich w odniesieniu do krajowej polityki rynku pracy, podział posiadanych środków Funduszu Pracy, realizacja zadań związanych z Krajowym Funduszem Szkoleniowym, opracowanie badań i analiz rynku pracy, współdziałanie z wojewódzką radą rynku pracy w określaniu i realizacji regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich, programowanie i wykonywanie zadań realizowanych przy współfinansowaniu Europejskiego Funduszu Społecznego, koordynowanie na terenie województwa realizacji programów aktywizacji zawodowej czy inicjowanie i realizowanie projektów pilotażowych. Do innych zadań samorządu województwa, realizowanych w ramach zadań publicznych służb zatrudnienia, zalicza się inicjowanie i realizowanie przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników, realizowanie zadań wynikających z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw, realizowanie zadań wynikających z prawa swobodnego

⁶⁹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 lutego 2019 r. w sprawie ramowych..., op. cit., § 2 i § 3.

⁷⁰ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo..., op. cit., Art. 93.

⁷¹ Ibidem, Art. 117 p. 2.

⁷² Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji..., op. cit., Art. 6.

⁷³ Ibidem, Art. 6 p. 2.

przepływu pracowników między państwami, realizowanie zadań związanych z międzynarodowym przepływem pracowników, świadczenie poradnictwa zawodowego i jego koordynowanie, opracowywanie, gromadzenie, aktualizowanie i upowszechnianie informacji zawodowych, współpraca na terenie województwa z powiatowymi urzędami pracy w zakresie organizacji szkoleń, przygotowanie zawodowego dorosłych i staży, organizowanie, prowadzenie i finansowanie szkoleń pracowników urzędów pracy, określanie i ogłaszanie wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja, współdziałanie z organami w harmonizowaniu kształcenie i szkolenia zawodowego z potrzebami rynku pracy, współpraca ze szkołami wyższymi z zakresie wsparcia studentów w wejściu na rynek pracy, prowadzenie rejestru agencji zatrudnienia, przetwarzania informacji o bezrobotnych i poszukujących pracy korzystających z pomocy, współpraca z ministrem właściwym do spraw pracy w zakresie tworzenia rejestru centralnego oraz udzielanie informacji o możliwościach i zakresie pomocy i świadczonej przez publiczne służby zatrudnienia.⁷⁴

- **Ochotnicze Hufce Pracy**

Ochotnicze Hufce Pracy są państwową jednostką wyspecjalizowaną w działaniach na rzecz młodzieży, w szczególności młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz bezrobotnych do 25 roku życia.⁷⁵ Nadzór nad Ochotniczymi Hufcami Pracy sprawuje minister właściwy do spraw pracy. Minister ten w szczególności akceptuje roczne plany pracy i sprawozdania wykonania planu pracy Ochotniczych Hufców Pracy za rok poprzedni.⁷⁶

Ochotnicze Hufce Pracy wykonują zadania państwa w zakresie zatrudnienia i przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży, a także zadania w zakresie jej kształcenia i jej wychowania.⁷⁷ Ochotnicze Hufce Pracy mogą prowadzić również szkolenia także dla osób powyżej 18 roku życia.⁷⁸ W zakresie zatrudnienia oraz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu tej grupy osób, Ochotnicze Hufce Pracy prowadzą pośrednictwo pracy oraz organizują zatrudnienie dla osób bezrobotnych do 25 życia.⁷⁹ Ochotnicze Hufce Pracy współpracują w szczególności z jednostkami administracji rządowej, z publicznymi służbami zatrudnienia i innymi instytucjami rynku pracy oraz jednostkami samorządu terytorialnego.⁸⁰

Zadania Ochotniczych Hufców Pracy realizowane są przez Komendanta Głównego Hufców Pracy, w szczególności przy pomocy Komendy Głównej Ochotniczych Hufców Pracy,

⁷⁴ *Ibidem*, Art. 8.

⁷⁵ *Ibidem*, Art. 6 p. 3.

⁷⁶ *Ibidem*, Art. 11 p. 2 i p. 3.

⁷⁷ *Ibidem*, Art. 12 p. 1.

⁷⁸ *Ibidem*, Art. 12 p. 4a.

⁷⁹ *Ibidem*, Art. 12 p. 5.

⁸⁰ *Ibidem*, Art. 12 p. 7.

wojewódzkich komendantów Ochotniczych Hufców Pracy, dyrektorów centrów kształcenia i wychowania, i dyrektorów ośrodków szkolenia zawodowego.⁸¹

- **Instytucje szkoleniowe**

Instytucjami szkoleniowymi są publiczne i niepubliczne podmioty prowadzące edukację pozaszkolną.⁸² Instytucja szkoleniowa oferująca szkolenia dla bezrobotnych i poszukujących pracy może uzyskać zlecenie finansowane ze środków publicznych na prowadzenie szkoleń po wpisie do rejestru instytucji szkoleniowych prowadzonego przez wojewódzki urząd pracy właściwy ze względu na siedzibę instytucji szkoleniowej. Rejestr instytucji szkoleniowych jest jawny i może być prowadzony w formie elektronicznej. Instytucja szkoleniowa może ubiegać się o wpis do rejestru instytucji szkoleniowych po złożeniu wniosku o wpis wraz z informacją o tematyce prowadzonych szkoleń i przygotowania zawodowego dorosłych, kadrze dydaktycznej, bazie lokalowej, jej wyposażeniu i środkach dydaktycznych, metodach oceny jakości szkoleń, liczbie bezrobotnych i poszukujących pracy objętych szkoleniami i przygotowaniem zawodowym dorosłych w okresie ostatniego roku i pomocy udzielonej nieodpłatnie uczestnikom i absolwentom szkolenia lub przygotowania zawodowego dorosłych, polegającej na informowaniu o sytuacji na rynku pracy i zapotrzebowaniu na kwalifikacje.⁸³

PODMIOTY PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

Działalność uczelni wyższych jest regulowana przez Ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. o szkolnictwie wyższym i nauce. Misją systemu szkolnictwa wyższego i nauki jest prowadzenia najwyższej jakości kształcenia oraz działalności naukowej, kształtowanie postaw obywatelskich, a także uczestnictwo w rozwoju społecznym oraz tworzeniu gospodarki opartej na innowacjach.⁸⁴ Uczelnia posiada osobowość prawną, jest autonomiczna, prowadzi studia na co najmniej jednym kierunku i prowadzi działalność w swojej siedzibie.⁸⁵ Podstawowymi zadaniami uczelni są prowadzenie kształcenia na studiach, prowadzenie kształcenia na studiach podyplomowych lub innych form kształcenia, prowadzenie działalności naukowej, świadczenie usług badawczych oraz transfer wiedzy i technologii do gospodarki, prowadzenie kształcenia doktorantów, kształcenie i promowanie kadr uczelni, stwarzanie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na uczelnię w celu odbywania kształcenia, kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej. Innymi z zadań uczelni są wychowywanie studentów w poczuciu odpowiedzialności za państwo polskie, tradycję narodową, umacnianie zasad demokracji i poszanowanie praw człowieka, stwarzanie warunków do rozwoju kultury fizycznej studentów, upowszechnianie i pomnażanie osiągnięć nauki i kultury, w tym przez gromadzenie

⁸¹ *Ibidem*, Art. 14.

⁸² *Ibidem*, Art. 6 p. 5.

⁸³ *Ibidem*, Art. 20 p. 1.

⁸⁴ Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz. U. 2018 poz. 1668, Art. 2.

⁸⁵ *Ibidem*, Art. 9.

i udostępnianie zbiorów bibliotecznych, informacyjnych i archiwalnych czy działanie na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych.⁸⁶

- **Studia dla młodzieży i dorosłych**

Studia są prowadzone na poziomie studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich. Studia są prowadzone na profilu praktycznym, na których połowa punktów ECTS⁸⁷ jest przypisana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne oraz na profilu ogólnoakademickim, na który ponad połowa punktów ECTS jest przypisana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową.⁸⁸ Studia stacjonarne pierwszego stopnia trwają co najmniej 6 semestrów, a jeżeli program studiów obejmuje efekty uczenia się umożliwiające uzyskanie kompetencji inżynierskich – co najmniej 7 semestrów. Studia stacjonarne drugiego stopnia trwają od 3 do 5 semestrów. Stacjonarne jednolite studia magisterskie trwają od 9 do 12 semestrów. Z kolei studia niestacjonarne mogą trwać dłużej niż odpowiednie studia stacjonarne.⁸⁹ Przyjęcie na studia następuje przez rekrutację, potwierdzenie efektów uczenia się lub poprzez przeniesienie z innej uczelni lub uczelni zagranicznej.⁹⁰ Zaś podstawą przyjęcia na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie są wyniki egzaminu dojrzałości, wyniki egzaminu maturalnego, wyniki egzaminu dojrzałości lub egzaminu maturalnego i egzaminu lub egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie oraz wyniki egzaminu dojrzałości lub egzaminu maturalnego i egzaminu lub egzaminów zawodowych.⁹¹

Warunkiem ukończenia studiów i uzyskania dyplomu ukończenia studiów jest uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów – określonej liczby punktów ECTS, złożenie egzaminu dyplomowego oraz pozytywna ocena z pracy dyplomowej – w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich, a w przypadku studiów pierwszego stopnia, o ile przewiduje to program studiów.⁹² Absolwent studiów otrzymuje dyplom ukończenia studiów na określonym kierunku i profilu potwierdzający wykształcenie wyższe oraz tytuł zawodowy licencjata, inżyniera albo równorzędny potwierdzający wykształcenie wyższe na tym samym poziomie – w przypadku studiów pierwszego stopnia, lub tytuł magistra, magistra inżyniera albo równorzędny potwierdzający wykształcenie wyższe na tym samym poziomie – w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych magisterskich.⁹³

⁸⁶ *Ibidem*, Art. 11.

⁸⁷ ECTS – ang. *European Credit Transfer System* – Europejski system transferu i akumulacji punktów: *Europejski system transferu i akumulacji punktów (ECTS)*: <https://education.ec.europa.eu/pl/education-levels/higher-education/inclusive-and-connected-higher-education/european-credit-transfer-and-accumulation-system> (dostęp: 03.10.2022).

⁸⁸ Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie..., *op. cit.*, Art. 64.

⁸⁹ *Ibidem*, Art. 65.

⁹⁰ *Ibidem*, Art. 69.

⁹¹ *Ibidem*, Art. 70 p. 3.

⁹² *Ibidem*, Art. 76.

⁹³ *Ibidem*, Art. 77 p. 1.

- **Studia podyplomowe**

Studia podyplomowe trwają nie krócej niż 2 semestry i umożliwiają uzyskanie kwalifikacji cząstkowych na poziomie 6, 7 albo 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK). Program studiów podyplomowych określa efekty uczenia się dla kwalifikacji cząstkowych uwzględniające charakterystyki drugiego stopnia PRK na poziomie 6, 7 albo 8 PRK oraz umożliwia uzyskanie co najmniej 30 punktów ECTS. Uczestnikiem studiów podyplomowych może być osoba, która posiada kwalifikację pełną co najmniej na poziomie 6 uzyskaną w systemie szkolnictwa wyższego i nauki. Osoba, która ukończyła studia podyplomowe, otrzymuje świadectwo ukończenia tych studiów.⁹⁴ Studia podyplomowe lub inne formy kształcenia mogą być prowadzone przez uczelnię, instytut badawczy oraz instytut PAN. Za kształcenie na studiach podyplomowych, kształcenie specjalistyczne lub kształcenie w innych formach można pobierać opłaty.⁹⁵

- **Uniwersytety Trzeciego Wieku**

Uniwersytety Trzeciego Wieku najczęściej występują jako samodzielne organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, jednostki organizacyjne funkcjonujące w ramach publicznej uczelni wyższej lub prywatnej, jako podmioty wyodrębnione w ramach innej organizacji pozarządowej czy jako podmioty prowadzące działalność w strukturach jednostek samorządu lokalnego np. w domach kultury czy w ośrodkach pomocy społecznej. Podstawowym celem działalności Uniwersytetów Trzeciego Wieku jest stworzenie możliwości zdobycia wiedzy przez osoby w podeszłym wieku, które chciałyby dalej kontynuować naukę. Uniwersytety Trzeciego Wieku wpisują się w idee edukacji otwartej.

Edukacja osób starszych jest głównym celem tego rodzaju podmiotów. Formuła Uniwersytetów Trzeciego Wieku przyczynia się do zaspokajania takich potrzeb seniorów jak samokształcenie, poznawanie środowiska, poszerzanie wiedzy i umiejętności, wykonywanie społecznie użytecznych działań, wypełnienie wolnego czasu, utrzymywanie więzi towarzyskich czy stymulacja fizyczna i psychiczna. Kształcenie ustawiczne realizowane przez Uniwersytety Trzeciego Wieku przybiera różne formy. Najczęściej jest to organizacja warsztatów, seminariów, kursów komputerowych, jak również prowadzenie lektoratów czy zajęć sportowych.

Korzystanie z usług Uniwersytetów Trzeciego Wieku jest uwarunkowane koniecznością spełnienia określonych wymagań przez jego przyszłych słuchaczy. Jednym z tych wymagań jest konieczność posiadania statusu emeryta lub rencisty lub osiągnięcie określonego wieku.⁹⁶

⁹⁴ *Ibidem*, Art. 160 p. 1, p. 2, p. 3 i p. 4.

⁹⁵ *Ibidem*, Art. 163 p. 1 i p. 2.

⁹⁶ *Uniwersytety Trzeciego Wieku*: http://senior.gov.pl/katalog_dobrych_praktyk/strona/14 (dostęp: 04.10.2022).

4.6. System kształcenia ustawicznego w województwie pomorskim

System kształcenia ustawicznego w województwie pomorskim bazuje na aktach prawnych o zasięgu ogólnopolskim. Do kształcenia ustawicznego nawiązują również strategie oraz programy o zasięgu regionalnym. Do tych dokumentów należy m.in. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 oraz Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia dla województwa pomorskiego na rok 2022.

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 została przyjęta przez Zarząd Województwa Pomorskiego w dniu 31 stycznia 2020 r. Projekt ten został opracowany z uwzględnieniem w szczególności skali i kierunków zmian sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie i w kraju, procesów zachodzących w otoczeniu województwa w wymiarze globalnym, europejskim, bałtyckim i krajowym, polityki przestrzennej województwa, doświadczeń wynikających z realizacji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 oraz systemu prowadzenia polityki rozwoju kraju oraz legislacji Unii Europejskiej.⁹⁷ Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego w obszarze fundamentów edukacji, wskazała na występowanie deficytów w infrastrukturze, niedobór sprzętu i jego niedostateczne wykorzystanie w kształceniu ustawicznym.⁹⁸ W przypadku obszaru odpornej gospodarki w zakresie rynku pracy, wskazuje się, że pomimo, że udział mieszkańców w kształceniu ustawicznym jest wyższy niż średnia w kraju i trzeci najlepszy wśród regionów, to znacznie odbiega od średniej dla Unii Europejskiej. W dokumencie podkreślono, że w obliczu szybkich zmian technologicznych i zapotrzebowania na kwalifikacje pracowników, rozwój kształcenia ustawicznego będzie kluczowy dla funkcjonowania gospodarki regionu.⁹⁹ Optymistyczny scenariusz Rozwoju Województwa Pomorskiego do 2030 roku zakłada osiągnięcie wysokiego poziomu jakości kształcenia zawodowego i ustawicznego, z kolei scenariusz w wersji pesymistycznej przewiduje występowanie braku skutecznego systemu kształcenia, szczególnie zawodowego i ustawicznego.¹⁰⁰ Cel strategiczny dotyczący odpornej gospodarki wskazuje na pożądaną kierunek zmian, którego jednym z celów jest rozwój oferty kształcenia ustawicznego i rozwój kompetencji kadr gospodarki regionu. Rozwój kształcenia ustawicznego dostosowanego do potrzeb regionalnej gospodarki jest również jednym z celów operacyjnych w obszarze rynku pracy.¹⁰¹ Zobowiązaniem Samorządu Województwa Pomorskiego jest wypracowanie mechanizmów wspierania rozwoju zawodowego w oparciu o dostosowany do potrzeb regionalnej gospodarki system kształcenia ustawicznego.

⁹⁷ *Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030, Załącznik do uchwały nr 376/XXXI/2 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 12 kwietnia 2021 roku, Gdańsk 2021, s. 5.*

⁹⁸ *Ibidem, s. 29.*

⁹⁹ *Ibidem, s. 43.*

¹⁰⁰ *Ibidem, s. 62, 65.*

¹⁰¹ *Ibidem, s. 102, 107.*

Oczekiwaniem wobec władz centralnych jest z kolei określenie systemowych rozwiązań z obszarze kształcenia ustawicznego, odpowiadającego na wyzwania współczesnej gospodarki.¹⁰²

Opracowany przez samorząd województwa Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia dla województwa pomorskiego na rok 2022 określa priorytetowe grupy bezrobotnych i osób wymagających wsparcia. Plan ten został opracowany w oparciu o projekt Krajowego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia 2022, określający cele działań kierunkowych, z uwzględnieniem Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030, Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 oraz Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030.¹⁰³ Cel szczegółowy dotyczący atrakcyjnego rynku pracy Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie gospodarki, rynku pracy, turystyki i oferty czasu wolnego wskazuje na trzy kluczowe priorytety. Pierwszy priorytet dotyczy kształtowania kompetentnego pracownika. Działania w zakresie tego priorytetu wskazują m.in. na popularyzację kształcenia ustawicznego, w szczególności z zakresie Inteligentnych Specjalizacji Pomorza oraz branż kluczowych dla gospodarki, w tym branż związanych z gospodarką morską, ze szczególnym uwzględnieniem offshore.¹⁰⁴ Jednym z obszarów działań regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich na rok 2022 jest obszar działań polityki rynku pracy, w którym jednym z działań interwencyjnych jest koordynowanie prac związanych z realizacją zobowiązania Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego, dotyczących wypracowania mechanizmów wspierania rozwoju zawodowego w oparciu o dostosowany do potrzeb regionalnej gospodarki system kształcenia ustawicznego.¹⁰⁵ Działanie to jest również formą interwencji w zakresie obszaru partnerstwa na rzecz zwiększenia skuteczności polityk rynku pracy.¹⁰⁶

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020 realizowany jest projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej „Kształcenie ustawiczne szansą dla osób w wieku aktywności zawodowej”. Liderem projektu jest Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza. Okres realizacji tego projektu obejmuje lata 2020 – 2023, a jego celem jest poprawa sytuacji osób w wieku aktywności zawodowej na rynku pracy, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem lub podwyższeniem kwalifikacji i kompetencji. Projekt jest skierowany do osób pracujących, zarówno kobiet, jak i mężczyzn, wykazujących największą lukę kompetencyjną lub posiadających największe potrzeby związane z uzupełnieniem lub podwyższeniem kompetencji związanych z technologiami informacyjnymi lub kwalifikacji językowych lub kwalifikacji zarządzania projektami, spełniającymi określone kryteria. Działania

¹⁰² *Ibidem*, s. 108.

¹⁰³ *Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia dla województwa pomorskiego na rok 2022. Załącznik do Uchwały Nr 207/333/22 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 8 marca 2022 r.*, Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, Gdańsk 2022, s. 4.

¹⁰⁴ *Ibidem*, s. 8.

¹⁰⁵ *Ibidem*, s. 14.

¹⁰⁶ *Ibidem*, s. 16.

realizowane w zakresie programu obejmują identyfikację poziomów luk kompetencyjnych, realizację szkoleń w obrębie technologii informacyjnych, weryfikację komputerową kompetencji z zakresu technologii informacyjnych i komunikacyjnych, realizację szkoleń prowadzących do rozwoju kwalifikacji, realizację szkoleń w obrębie językowym oraz weryfikację uzyskiwanych kwalifikacji w obrębie językowym.¹⁰⁷

4.7. Instytucje kształcenia ustawicznego w formach szkolnych w województwie pomorskim

W województwie pomorskim swoją działalność prowadzą instytucje kształcenia ustawicznego w formach szkolnych. Instytucje te dzielą się na dwie główne grupy, na które składają się szkoły podstawowe oraz szkoły ponadpodstawowe. Do szkół ponadpodstawowych realizujących kształcenie ustawiczne w województwie pomorskim zalicza się licea ogólnokształcące, szkoły branżowe II stopnia, szkoły policealne oraz kierunkowe szkoły policealne.

SZKOŁY PODSTAWOWE

W województwie pomorskim znajduje się 7 szkół podstawowych dla dorosłych. Najwięcej z nich mieści się w powiecie miasta Gdańsk (2), zaś w powiatach sztumskim, człuchowskim, miasta Gdynia, miasta Słupsk i w powiecie malborskim znajduje się po jednej szkole podstawowej dla dorosłych (patrz: tabela 1). Wszystkie szkoły podstawowe dla dorosłych prowadzące swoją działalność w województwie pomorskim zlokalizowane są w miastach. 70% szkół podstawowych dla dorosłych jest podmiotami publicznymi, zaś 29% jest prowadzone przez podmioty prywatne. Szkoły podstawowe dla dorosłych rozmieszczone są na obszarach granicznych województwa pomorskiego. Zauważalne jest, że na środkowym obszarze województwa nie działa żadna szkoła podstawowa dla dorosłych.

Tabela 1. Szkoły podstawowe dla dorosłych w województwie pomorskim z podziałem na powiaty

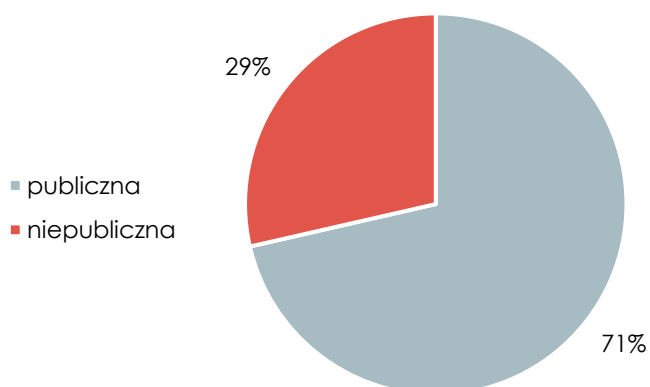
Szkoły podstawowe dla dorosłych	
jednostka terytorialna	liczba placówek
województwo pomorskie	7
powiat m. Gdańsk	2
powiat sztumski	1
powiat człuchowski	1
powiat m. Gdynia	1

¹⁰⁷ Kształcenie ustawiczne: <https://rigp.pl/ksztalcenie-ustawiczne,465,pl> (dostęp: 04.10.2022).

powiat m. Słupsk	1
powiat malborski	1

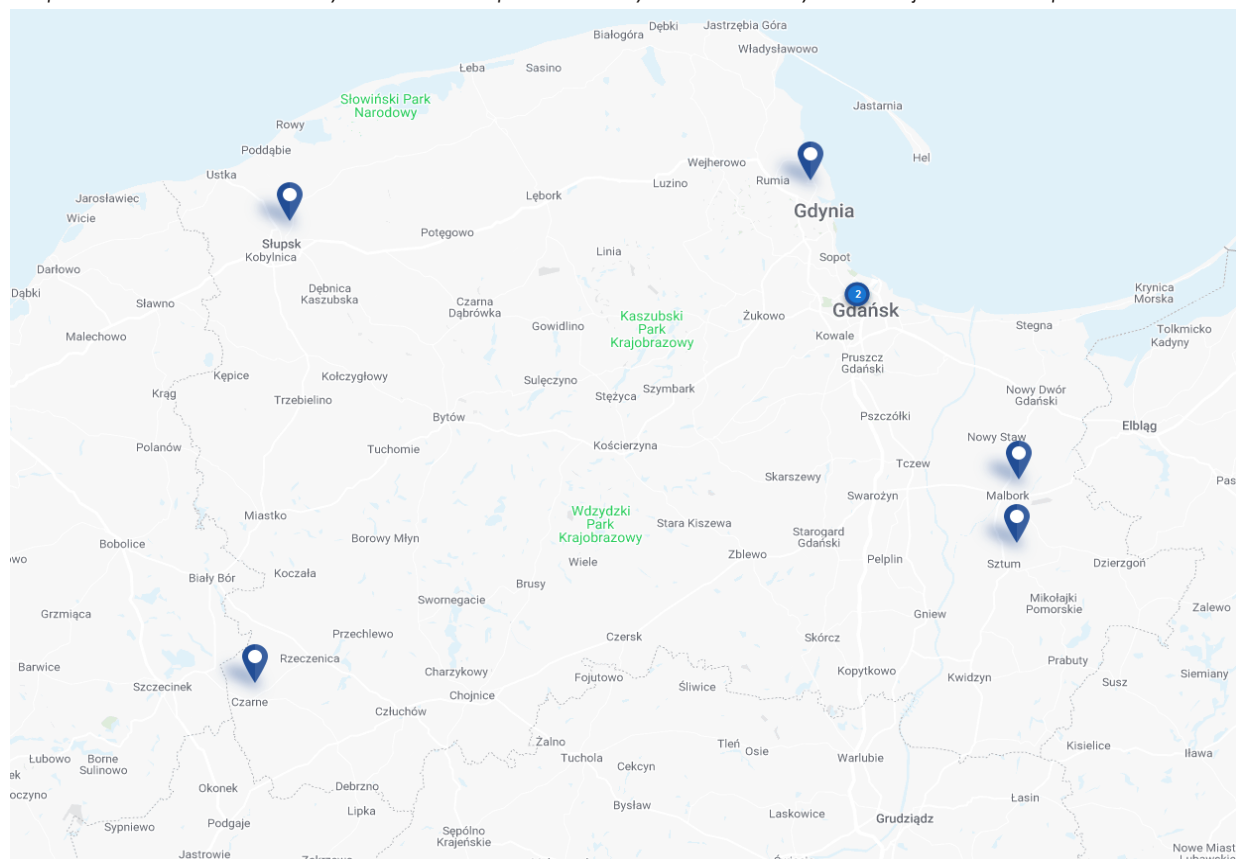
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 04.10.2022).

Wykres 1. Szkoły podstawowe dla dorosłych w województwie pomorskim w podziale na charakter podmiotów je prowadzących

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 04.10.2022).

Mapa 1. Rozmieszczenie terytorialne szkół podstawowych dla dorosłych w województwie pomorskim

Źródło: Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 04.10.2022).

Dane Systemu Informacji Oświatowej wskazują, że w dwóch spośród siedmiu szkół podstawowych dla dorosłych prowadzących swoją działalność w województwie pomorskim, uczy się 55 uczniów.¹⁰⁸

SZKOŁY PONADPODSTAWOWE

▪ Licea ogólnokształcące

W województwie pomorskim znajduje się 90 liceów ogólnokształcących dla dorosłych. Najwięcej z nich znajduje się w powiecie miasta Gdańsk (12), w powiecie starogardzkim (11), wejherowskim (8) oraz w powiecie miasta Słupsk (7). Z kolei w powiecie gdańskim, malborskim, puckim i słupskim mieści się po jednym liceum ogólnokształcącym (patrz tabela 2). 90% liceów ogólnokształcących prowadzi swoją działalność w miastach, zaś co dziesiąte liceum zlokalizowane jest na wsi. 54% liceów jest podmiotami prywatnymi, zaś 46% jest prowadzone przez podmioty publiczne. Poniższa mapa pokazuje równomierne rozmieszczenie placówek, największe skoncentrowanie tego rodzaju podmiotów edukacyjnych występuje na terenie Trójmiasta.

Tabela 2. Licea ogólnokształcące dla dorosłych w województwie pomorskim z podziałem na powiaty

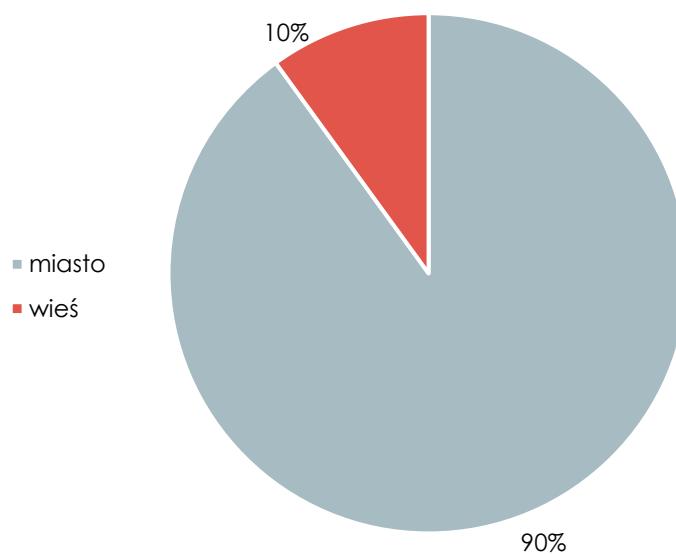
jednostka terytorialna	liczba placówek
województwo pomorskie	90
powiat m. Gdańsk	12
powiat starogardzki	11
powiat wejherowski	8
powiat m. Słupsk	7
powiat chojnicki	6
powiat m. Gdynia	6
powiat lęborski	6
powiat tczewski	6
powiat człuchowski	4
powiat kartuski	4
powiat kościerski	4

¹⁰⁸ SIO, Uczniowie, oddziały, klasy, dane za rok szkolny 2021/2022.

powiat kwidzyński	4
powiat bytowski	3
powiat sztumski	3
powiat m. Sopot	2
powiat gdański	1
powiat malborski	1
powiat pucki	1
powiat słupski	1

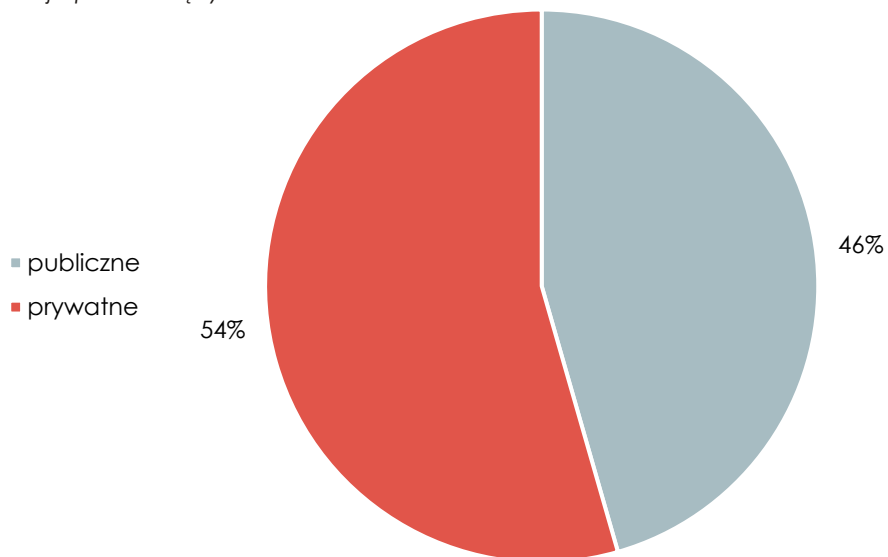
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Wykres 2. Podział liceów ogólnokształcących dla dorosłych w województwie pomorskim ze względu na rodzaj miejscowości

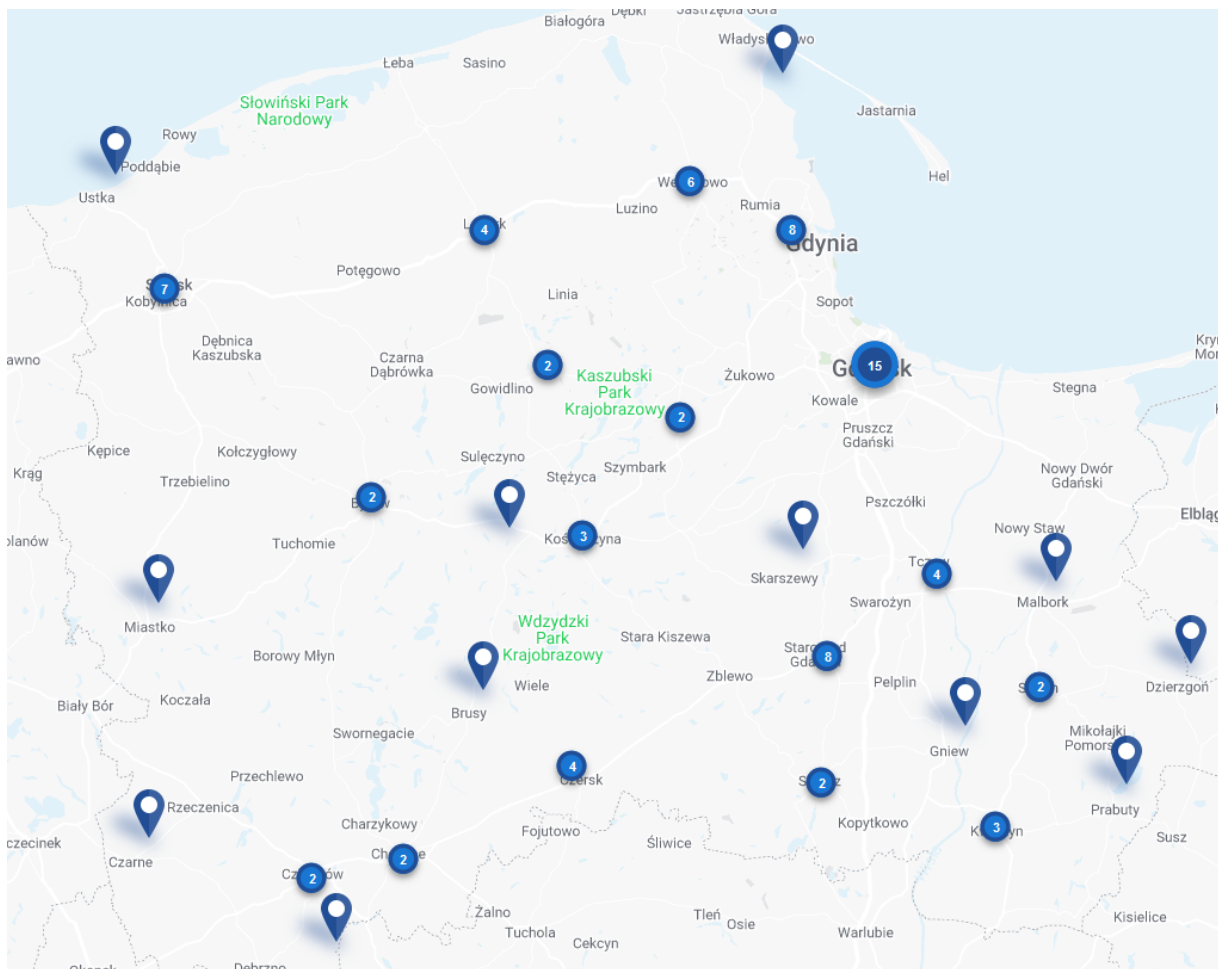
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Wykres 3. Licea ogólnokształcące dla dorosłych w województwie pomorskim w podziale na charakter podmiotów je prowadzących

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Mapa 2. Rozmieszczenie terytorialne liceów ogólnokształcących dla dorosłych w województwie pomorskim

Źródło: Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Dane Systemu Informacji Oświatowej¹⁰⁹ wskazują, że do 56 liceów ogólnokształcących uczęszcza 7698 uczniów. Najwięcej z nich kształci się w liceach prowadzących swoją działalność w powiecie miasta Gdańsk (1537, tj. 20% ogółu słuchaczy). Uczniowie licznie uczęszczają do liceów ogólnokształcących w powiatach miasta Gdynia (1122) oraz w powiecie miasta Słupsk (896). Przeciętnie do liceum ogólnokształcącego w województwie pomorskim uczęszcza 137 uczniów. Najwięcej słuchaczy na jedno liceum ogólnokształcące przypada na licea prowadzące swoją działalność w powiecie miasta Gdynia. Większość uczniów liceów ogólnokształcących (66%) uczęszcza do prywatnych podmiotów, a co trzeci słuchacz liceum kształci się w publicznej placówce (patrz: wykres 4).

Tabela 3. Liczba uczniów w liceach ogólnokształcących dla dorosłych w województwie pomorskim

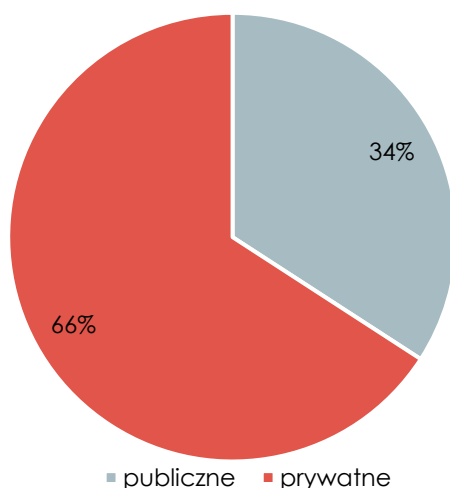
Licea ogólnokształcące dla dorosłych			
jednostka terytorialna	liczba uczniów	udział procentowy uczniów	średnia uczniów przypadająca na jedno liceum ogólnokształcące dla dorosłych
województwo pomorskie	7698	100%	137
powiat m. Gdańsk	1537	20%	192
powiat m. Gdynia	1122	15%	224
powiat m. Słupsk	896	12%	149
powiat chojnicki	609	8%	101
powiat starogardzki	537	7%	107
powiat wejherowski	451	6%	150
powiat tczewski	408	5%	102
powiat lęborski	394	5%	98
powiat kartuski	353	5%	176
powiat kościerski	317	4%	105
powiat kwidzyński	277	4%	138

¹⁰⁹ Z uwagi na niekompletność baz Systemu Informacji Oświatowej, w tabeli uwzględniono liczbę uczniów z 56 spośród 90 liceów ogólnokształcących w województwie pomorskim

powiat pucki	261	3%	261
powiat malborski	185	2%	185
powiat człuchowski	121	2%	121
powiat bytowski	110	1%	110
powiat gdański	65	1%	65
powiat m. Sopot	41	1%	41
powiat sztumski	14	0%	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie: SIO, Uczniowie, oddziały, klasy, dane za rok szkolny 2021/2022.

Wykres 4. Uczniowie liceów ogólnokształcących dla dorosłych w województwie pomorskim w podziale na charakter podmiotów je prowadzących

Źródło: opracowanie własne na podstawie: SIO, Uczniowie, oddziały, klasy, dane za rok szkolny 2021/2022.

▪ Szkoły branżowe II stopnia

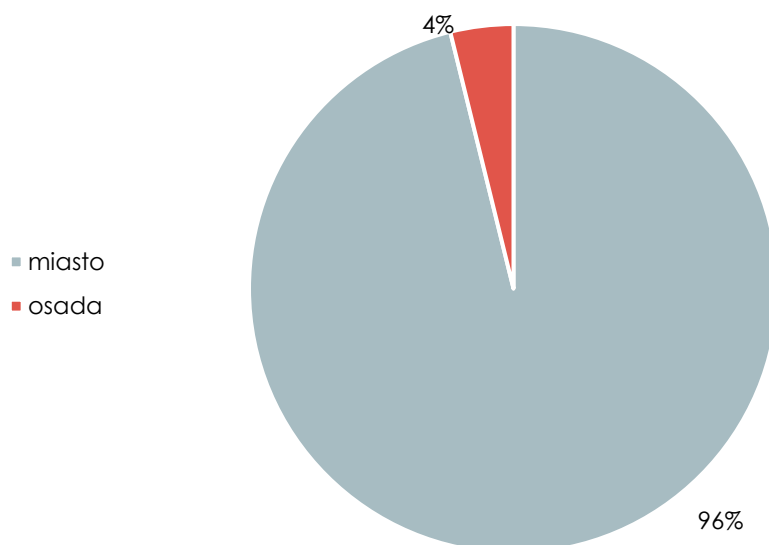
W województwie pomorskim znajduje się 26 szkół branżowych II stopnia, z czego najwięcej zlokalizowanych jest w powiecie wejherowskim (6) i w powiecie miasta Słupsk (4). W powiatach malborskim, chojnickim, kościerskim, gdańskim, puckim oraz bytowskim mieści się po jednej szkole tego typu (patrz: tabela 4). 96% szkół branżowych II stopnia prowadzi swoją działalność w miastach, a tylko jedna placówka mieści się w osadzie. 88% szkół branżowych II stopnia jest podmiotami nadzorowanymi przez organy publiczne, zaś 12% jest prowadzone przez podmioty prywatne. Na mapie zauważalne jest nierównomierne rozmieszczenie szkół branżowych II stopnia w regionie, a największa liczba tych podmiotów skoncentrowana jest na wschodzie województwa.

Tabela 4. Szkoły branżowe II stopnia w województwie pomorskim z podziałem na powiaty

Szkoły branżowe II stopnia	
jednostka terytorialna	liczba placówek
województwo pomorskie	26
powiat wejherowski	6
powiat m. Słupsk	4
powiat kwidzyński	3
powiat starogardzki	3
powiat m. Gdańsk	2
powiat tczewski	2
powiat malborski	1
powiat chojnicki	1
powiat kościerski	1
powiat gdański	1
powiat pucki	1
powiat bytowski	1

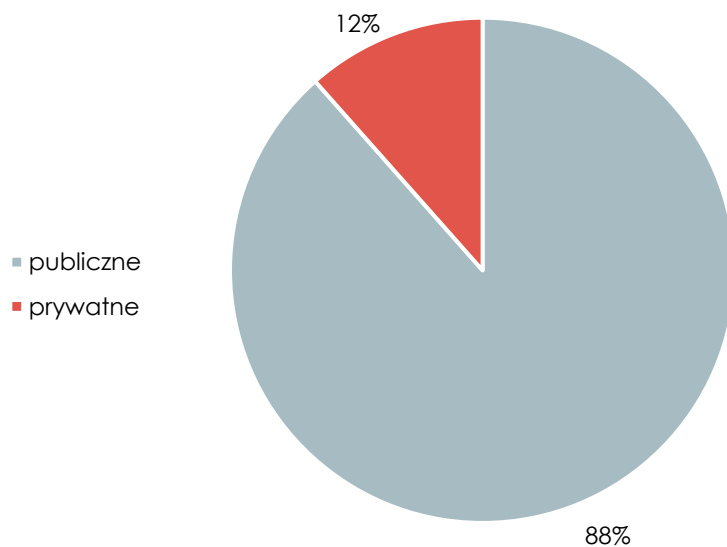
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Wykres 5. Podział szkół branżowych II stopnia w województwie pomorskim ze względu na rodzaj miejscowości

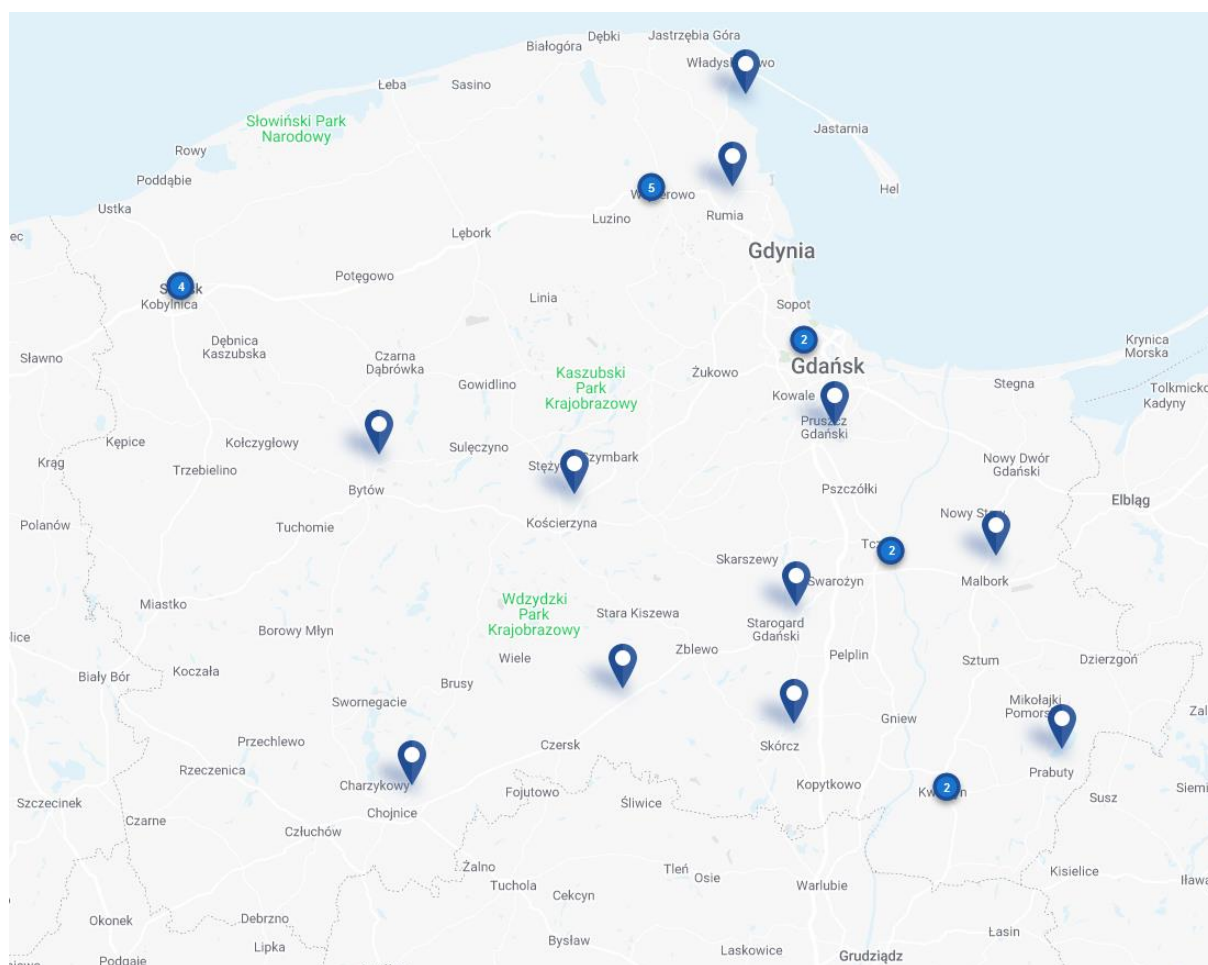
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Wykres 6. Szkoły branżowe II stopnia w województwie pomorskim w podziale na charakter podmiotów je prowadzących

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Mapa 3. Rozmieszczenie terytorialne szkół branżowych II stopnia w województwie pomorskim

Źródło: Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Dane Systemu Informacji Oświatowej¹¹⁰ wskazują, że do 9 szkół branżowych II stopnia w regionie uczęszcza 514 uczniów. Najwięcej z nich kształcą się w placówkach zlokalizowanych w powiecie wejherowskim (153). Niemal co czwarty uczeń szkoły branżowej II stopnia uczęszcza do placówki znajdującej się w powiecie tczewskim, a 22% słuchaczy kształcą się w powiecie miasta Gdańsk. Przeciętnie do każdej szkoły w regionie uczęszcza 57 uczniów. Najwięcej słuchaczy w przeliczeniu na jedną szkołę przypada na podmioty prowadzące działalność w powiecie wejherowskim (patrz: tabela 5). Większość uczniów szkół branżowych II stopnia (77%) uczęszcza do publicznych podmiotów. 64% uczniów tych szkół kształcą się w formie zaocznej, a 36% w formie stacjonarnej i dziennej. Spośród wszystkich kierunków kształcenia realizowanych w branżowych szkołach II stopnia najczęściej pomiotów realizuje program w zakresie żywienia i usług gastronomicznych (3 placówki). W zawodach: technik elektryk, technik pojazdów samochodowych i technik usług fryzjerskich kształcenie realizują po 2 placówki w województwie pomorskim. Nauczanie

¹¹⁰ Z uwagi na niekompletność baz Systemu Informacji Oświatowej, w tabeli uwzględniono liczbę uczniów z 9 spośród 26 branżowych szkół II stopnia w województwie pomorskim

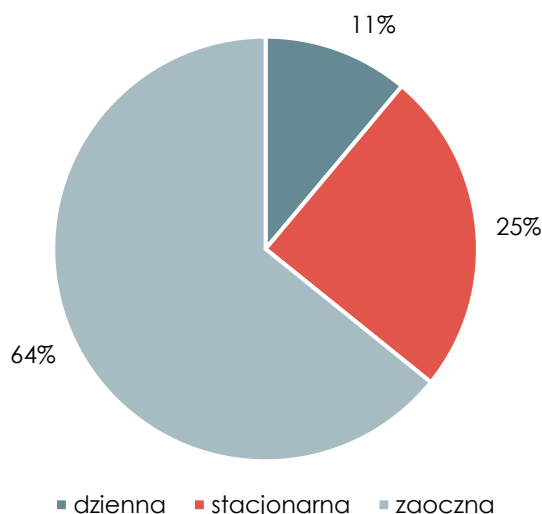
w zawodach z zakresu handlu, logistyki, mechanizacji rolnictwa i agrotechniki, robót wykończeniowych w budownictwie, spawalnictwa i technologii drewna realizowane jest przez jedną szkołę w regionie. Najbogatszą ofertę kierunków kształcenia w szkołach branżowych posiada powiat tczewski, który realizuje kształcenie w zakresie czterech zawodów. Z kolei najmniej zróżnicowana oferta kształcenia występuje w powiecie miasta Słupsk.

Tabela 5. Liczba uczniów w szkołach branżowych II stopnia w województwie pomorskim

Szkoły branżowe II stopnia			
jednostka terytorialna	liczba uczniów	Udział procentowy uczniów	Średnia uczniów przypadająca na jedną szkołę branżową II stopnia
województwo pomorskie	514	100%	57
powiat wejherowski	153	30%	76
powiat tczewski	125	24%	62
powiat m. Gdańsk	112	22%	56
powiat gdański	72	14%	72
powiat bytowski	44	9%	44
powiat m. Słupsk	8	2%	8

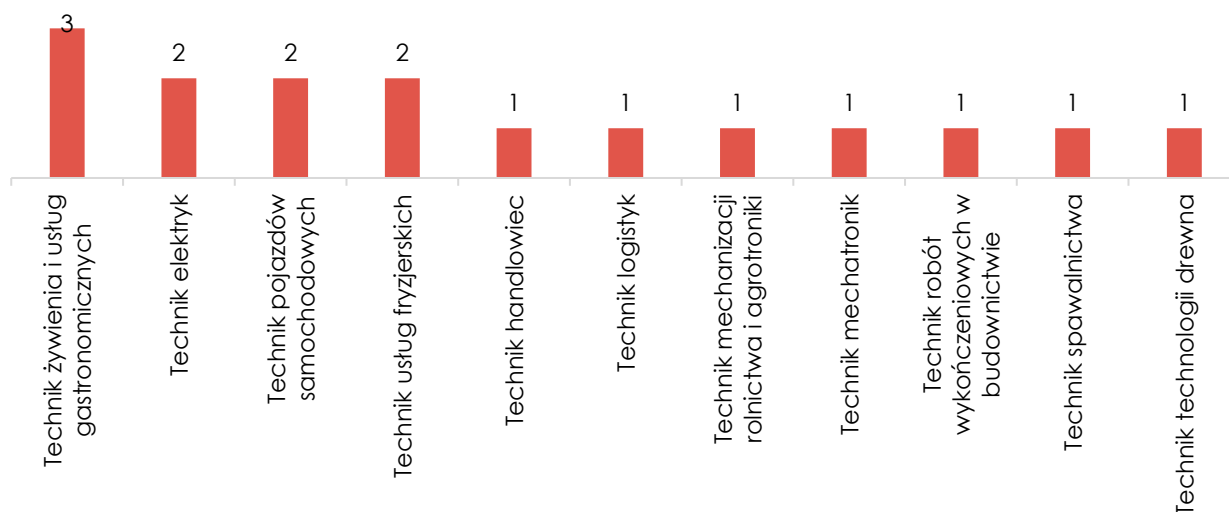
Źródło: opracowanie własne na podstawie: SIO, Uczniowie, oddziały, klasy, dane za rok szkolny 2021/2022..

Wykres 7. Forma kształcenia w branżowych szkołach II stopnia w województwie pomorskich z podziałem na liczbę uczniów

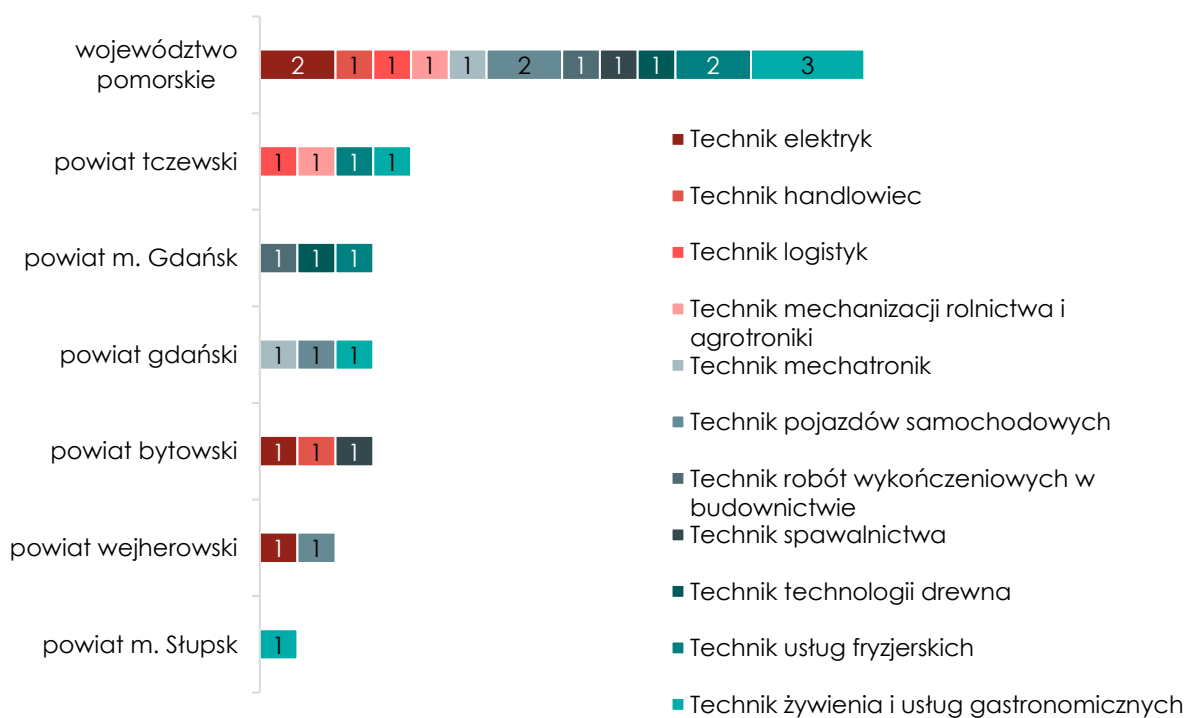
Źródło: opracowanie własne na podstawie: SIO, Uczniowie, zawody, dane za rok szkolny 2021/2022.

Wykres 8. Liczba szkół branżowych II stopnia, realizujących kierunki kształcenia w województwie pomorskim z podziałem na zawody

Źródło: opracowanie własne na podstawie: SIO, Uczniowie, zawody, dane za rok szkolny 2021/2022.

Wykres 9. Liczba szkół branżowych II stopnia, realizujących kierunki kształcenia w zawodach w województwie pomorskim z podziałem na powiaty

Źródło: opracowanie własne na podstawie: SIO, Uczniowie, zawody, dane za rok szkolny 2021/2022.

W branżowych szkołach II stopnia realizowane są Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe. Tego rodzaju kursy prowadzone są w czterech placówkach zlokalizowanych w powiatach powiecie bytowskim, m. Gdańsk, tczewskim i wejherowskim.

Trzy szkoły branżowe w regionie realizujące Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe są jednostkami publicznymi. W trzech z czterech szkół branżowych w Kwalifikacyjnych Kursach Zawodowych brało udział 144 uczniów, z których niemal 80% realizowało tę formę kształcenia w podmiotach publicznych.¹¹¹

▪ Szkoły policealne

W województwie pomorskim znajduje się 137 szkół policealnych (patrz: tabela 6), najwięcej z nich zlokalizowanych jest w powiecie miasta Gdańsk (26) i kolejno w powiatach starogardzkim (20), wejherowskim (17) i m. Słupsk (13). 93% szkół policealnych prowadzi działalność w miastach, 6% placówek mieści się na wsi, a tylko jedna szkoła tego typu mieści się w osadzie. 59% szkół policealnych jest podmiotami prywatnymi, zaś 41% szkół prowadzonych jest przez podmioty publiczne. Poniższa mapa prezentuje równomierny rozkład przestrzenny szkół policealnych w regionie. Największe zagęszczenie przestrzenne tego rodzaju podmiotów występuje w m. Gdańsk, m. Gdynia i m. Słupsk.

Tabela 6. Szkoły policealne w województwie pomorskim z podziałem na powiaty

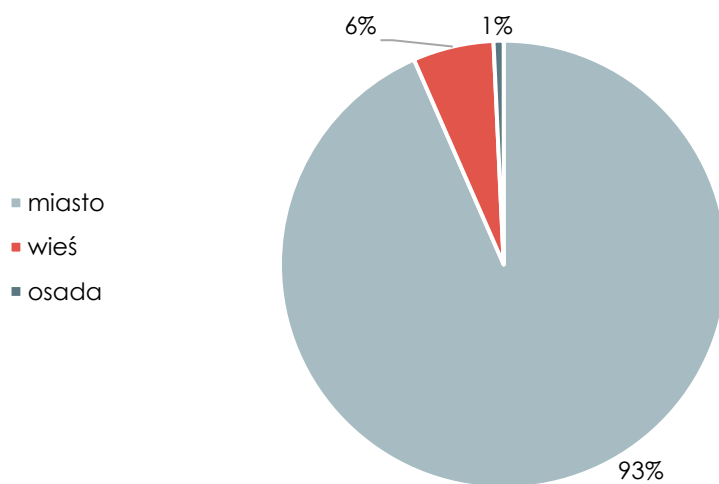
Szkoły policealne	
jednostka terytorialna	liczba placówek
województwo pomorskie	137
powiat m. Gdańsk	26
powiat starogardzki	20
powiat wejherowski	17
powiat m. Słupsk	13
powiat chojnicki	11
powiat m. Gdynia	8
powiat lęborski	7

¹¹¹ Z uwagi na niekompletność baz Systemu Informacji Oświatowej, uwzględniono dane z 3 spośród 4 branżowych szkół II stopnia w województwie pomorskim realizujących Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe

powiat tczewski	6
powiat człuchowski	5
powiat kartuski	4
powiat kościerski	4
powiat kwidzyński	4
powiat bytowski	3
powiat sztumski	2
powiat m. Sopot	2
powiat gdański	2
powiat pucki	2
powiat słupski	1

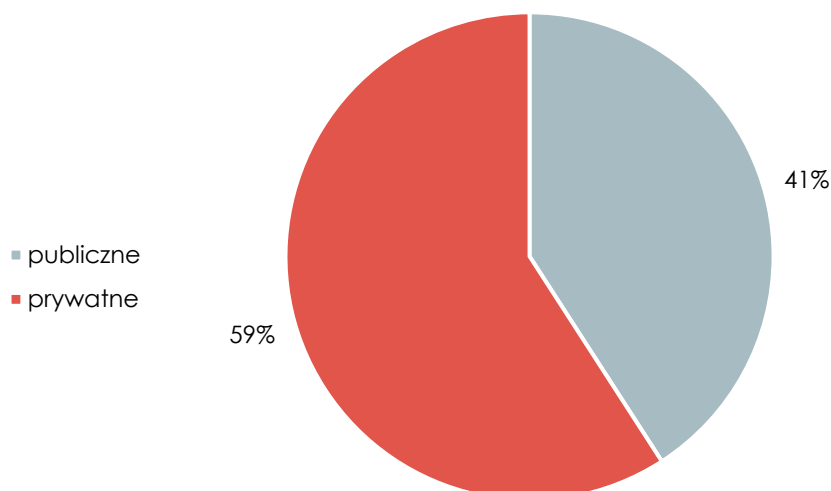
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Wykres 10. Podział szkół policealnych w województwie pomorskim ze względu na rodzaj miejscowości

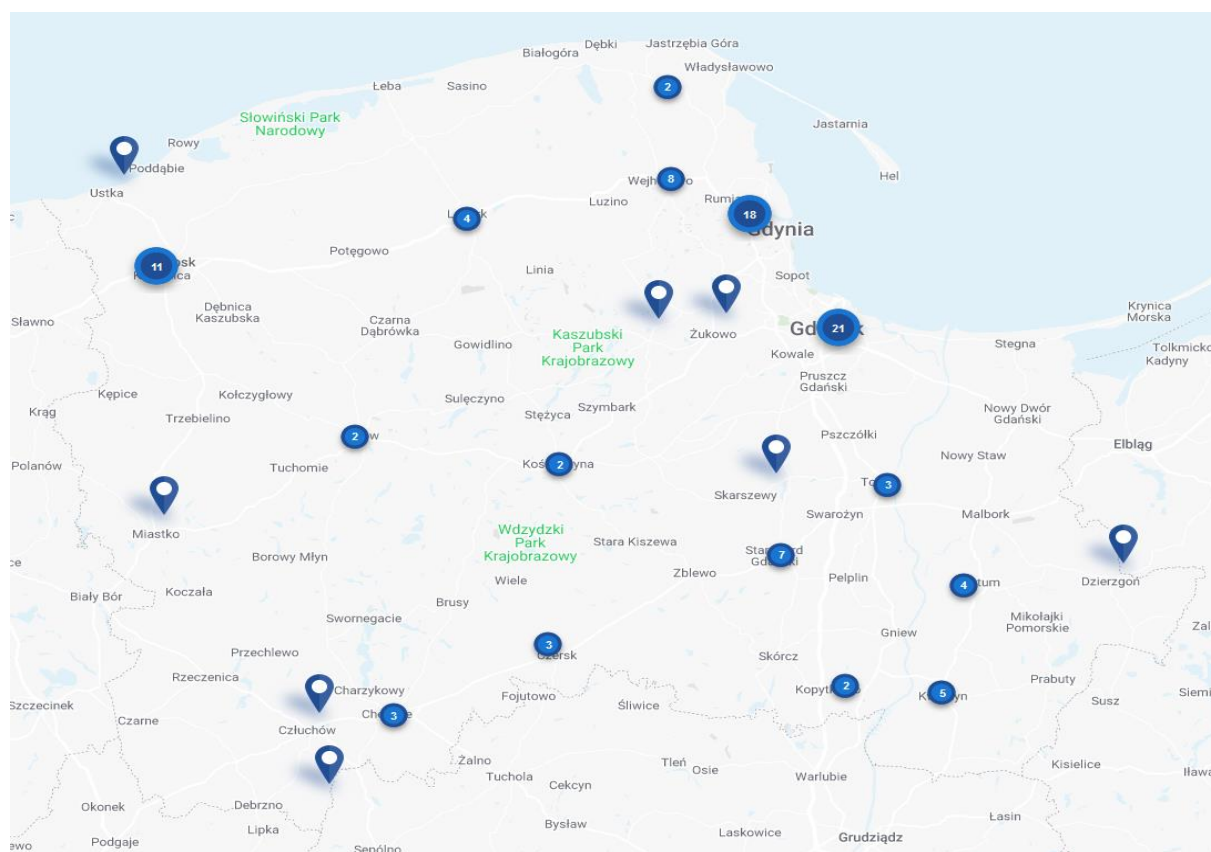
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Wykres 11. Szkoły policealne w województwie pomorskim w podziale na charakter podmiotów je prowadzących

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Mapa 4. Rozmieszczenie terytorialne szkół policealnych w województwie pomorskim

Źródło: Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Dane Systemu Informacji Oświatowej¹¹² wskazują, że do 78 szkół policealnych uczęszcza ponad 16,5 tys. uczniów (patrz: tabela 7). Najwięcej z nich kształci się w placówkach w m. Gdańsk (36%), m. Gdynia (22%) i m. Słupsk (16%). W każdej szkole policealnej regionu uczy się średnio 217 uczniów, a najwięcej słuchaczy na jedną szkołę policealną przypada na podmioty prowadzące działalność w m. Gdańsk. Większość uczniów szkół policealnych uczęszcza do prywatnych podmiotów (79%). 59% uczniów szkół policealnych realizuje kształcenie w formie zaocznej, co trzeci słuchacz uczęszcza do szkoły policealnej w formie stacjonarnej, a 7% uczniów kształci się w formie dziennej. Spośród wszystkich kierunków kształcenia w szkołach policealnych najwięcej pomiotów realizuje program nauczania w zawodzie opiekun medyczny (32 placówki), technik masażysta (31), technik administracji (30) i technik usług kosmetycznych (29). Najwięcej słuchaczy szkół policealnych kształci się w zawodzie technik usług kosmetycznych (2,4 tys. uczniów) i technik administracji (2,2 tys.). W szkołach policealnych regionu realizowane jest kształcenie w 30 różnych zawodach, a najbogatszą ofertą kierunków kształcenia mogą poszczycić się m. Gdańsk (21 zawodów), m. Gdynia (20) i m. Słupsk (18). Z kolei najmniej zróżnicowana oferta kształcenia w szkołach policealnych występuje w powiecie puckim.

Tabela 7. Liczba uczniów w szkołach policealnych w województwie pomorskim

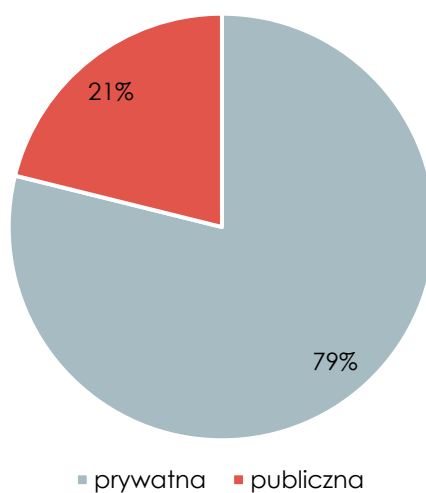
Szkoły policealne			
jednostka terytorialna	liczba uczniów	udział procentowy uczniów	Średnia uczniów przypadająca na jedną szkołę policealną
województwo pomorskie	16566	100%	217
powiat m. Gdańsk	5918	36%	348
powiat m. Gdynia	3566	22%	274
powiat m. Słupsk	2588	16%	215
powiat starogardzki	880	5%	146
powiat chojnicki	825	5%	137
powiat kwidzyński	722	4%	144

¹¹² Z uwagi na niekompletność baz Systemu Informacji Oświatowej, w tabeli uwzględniono liczbę uczniów z 78 spośród 137 szkół policealnych w województwie pomorskim.

powiat tczewski	660	4%	110
powiat kościerski	347	2%	173
powiat lęborski	286	2%	143
powiat wejherowski	245	1%	81
powiat gdański	162	1%	81
powiat sztumski	151	1%	151
powiat kartuski	131	1%	131
powiat człuchowski	70	0%	70
powiat pucki	15	0%	15

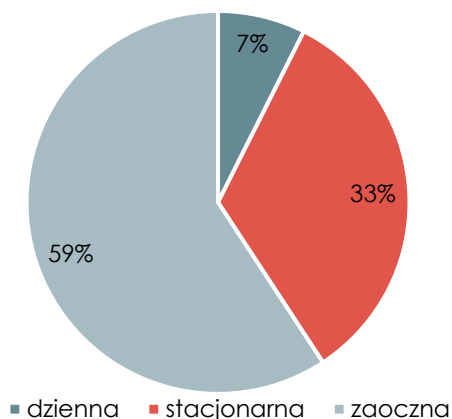
Źródło: opracowanie własne na podstawie: SIO, Uczniowie, oddziały, klasy, dane za rok szkolny 2021/2022.

Wykres 12. Uczniowie szkół policealnych w województwie pomorskim w podziale na charakter podmiotów je prowadzących

Źródło: opracowanie własne na podstawie: SIO, Uczniowie, oddziały, klasy, dane za rok szkolny 2021/2022.

Wykres 13. Forma kształcenia w szkołach policealnych w województwie pomorskich z podziałem na liczbę uczniów

Źródło: opracowanie własne na podstawie: SIO, Uczniowie, zawody, dane za rok szkolny 2021/2022.

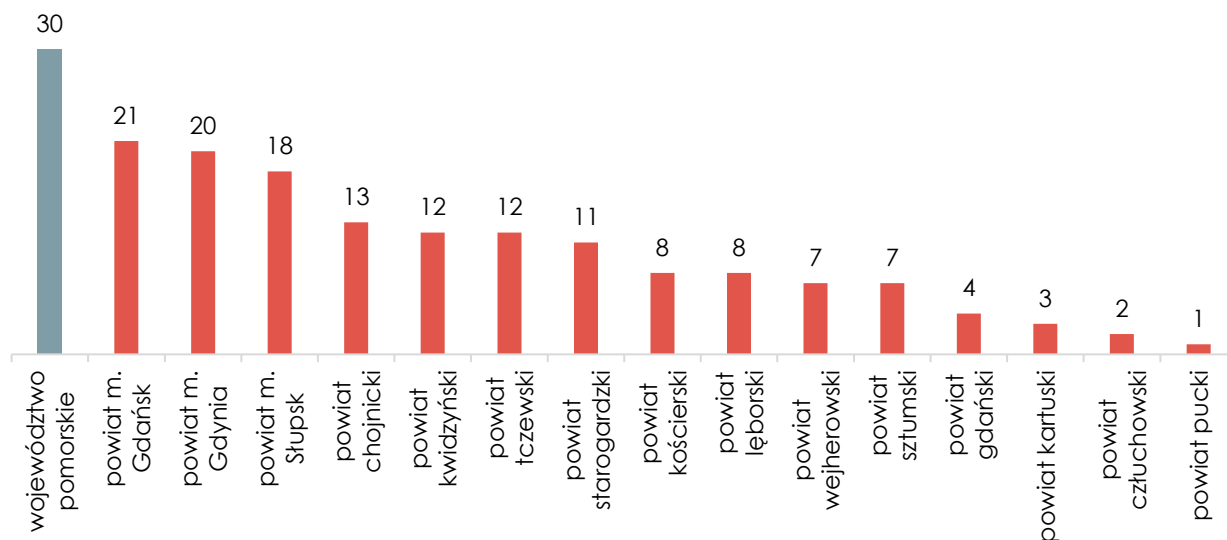
Tabela 8. Liczba szkół policealnych, realizujących kierunki kształcenia w województwie pomorskim i liczba uczniów szkół policealnych z podziałem na zawody

Szkoły policealne		
zawód	liczba szkół policealnych, prowadzących naukę w zawodzie	liczba uczniów kształcących się w zawodzie
Opiekun medyczny	32	1727
Technik masażysta	31	1716
Technik administracji	30	2206
Technik usług kosmetycznych	29	2408
Terapeuta zajęciowy	23	732
Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	22	1837
Higienistka stomatologiczna	20	603
Technik sterylizacji medycznej	16	625
Opiekunka dziecięca	16	588
Florysta	14	1953
Asystentka stomatologiczna	11	327

Technik farmaceutyczny	8	180
Podolog	6	147
Technik elektroradiolog	5	242
Technik ochrony fizycznej osób i mienia	4	301
Technik dentystyczny	3	162
Technik nawigator morski	2	119
Asystent osoby niepełnosprawnej	2	85
Opiekun osoby starszej	2	61
Asystent kierownika produkcji filmowej i telewizyjnej	2	90
Opiekun w domu pomocy społecznej	1	5
Technik realizacji nagrań	1	16
Technik mechanik okrętowy	1	40
Protetyk słuchu	1	23
Ortoptystka	1	23
Opiekunka środowiskowa	1	75
Technik usług pocztowych i finansowych	1	123
Technik optyk	1	37
Technik ortopeda	1	10
Technik archiwista	1	105

Źródło: opracowanie własne na podstawie: SIO, Uczniowie, zawody, dane za rok szkolny 2021/2022.

Wykres 14. Liczba zawodów nauczanych w szkołach policealnych w województwie pomorskim z podziałem na powiaty

Źródło: opracowanie własne na podstawie: SIO, Uczniowie, zawody, dane za rok szkolny 2021/2022.

W szkołach policealnych realizowane są Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe. Kursy te prowadzone są w sześciu placówkach, znajdujących się w powiatach: tczewskim, m. Gdańsk, starogardzkim, wejherowskim i m. Gdynia. Cztery szkoły policealne realizujące Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe są jednostkami prywatnymi. W Kwalifikacyjnych Kursach Zawodowych uczestniczyło 1060 uczniów.¹¹³

▪ Kierunkowe szkoły policealne

W województwie pomorskim znajdują się 4 kierunkowe szkoły policealne, do których należą 3 szkoły plastyczne i szkoła muzyczna. Podmioty te zlokalizowane są m. Gdynia (2) i m. Sopot (2). 3 kierunkowe szkoły policealnych są podmiotami prywatnymi, a jedna szkoła prowadzona jest przez podmiot publiczny. Poniższa mapa odzwierciedla nierównomierne rozmieszczenie przestrzenne kierunkowych szkół policealnych w regionie.

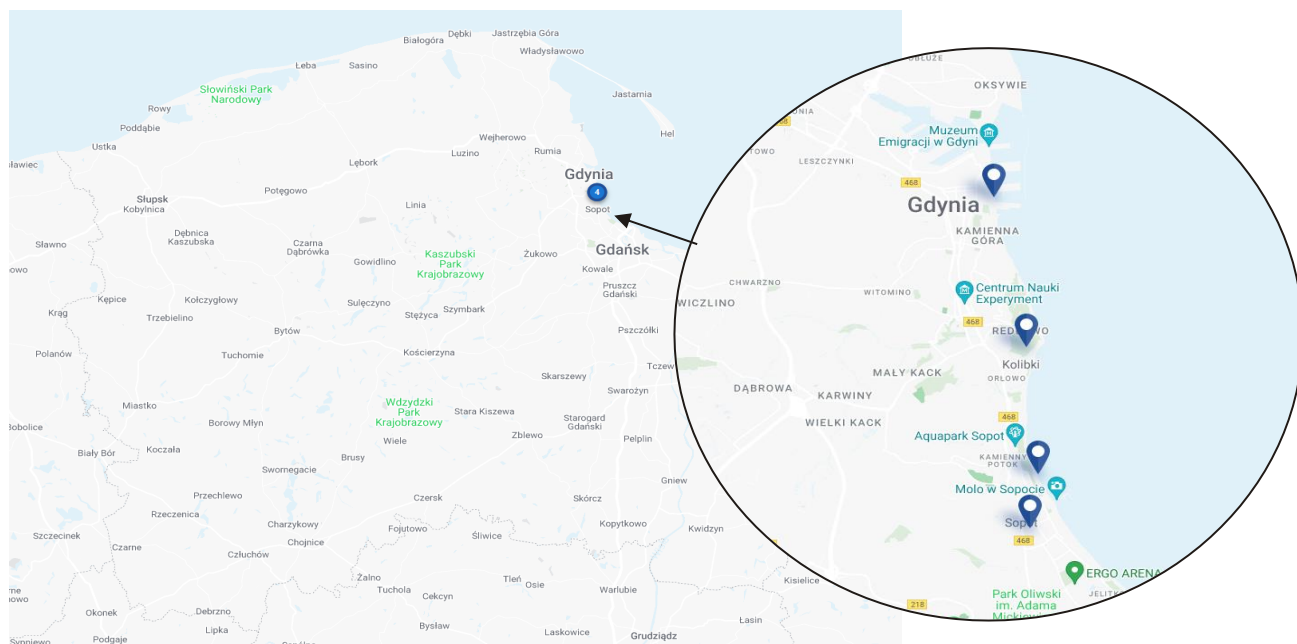
Tabela 9. Kierunkowe szkoły policealne w województwie pomorskim z podziałem na powiaty

Kierunkowe szkoły policealne	
jednostka terytorialna	liczba placówek
województwo pomorskie	4
powiat m. Gdynia	2
powiat m. Sopot	2

¹¹³ SIO, KKZ, dane za rok szkolny 2021/2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Mapa 5. Rozmieszczenie terytorialne kierunkowych szkół policealnych w województwie pomorskim

Źródło: Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Dane Systemu Informacji Oświatowej wskazują, że w dwóch kierunkowych szkołach policealnych znajdujących się w województwie pomorskim uczy się 118 osób.¹¹⁴ Kształcenie w kierunkowych szkołach policealnych realizowane jest w zawodzie plastyka oraz w zawodzie aktora scen muzycznych, zarówno w formie dziennej, jak i zaocznej.¹¹⁵ W kierunkowych szkołach policealnych w województwie pomorskim nie prowadzi się Kierunkowych Kursów Zawodowych.¹¹⁶

4.8. Instytucje kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych

W województwie pomorskim działają również instytucje kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Wśród tego rodzaju instytucji są Centra Kształcenia Zawodowego, Niepubliczne Placówki Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego, Placówki Kształcenia Ustawicznego bez szkół, Placówki Kształcenia Ustawicznego ze szkołami, Instytucje Rynku Pracy oraz podmioty prowadzące działalność w zakresie szkolnictwa wyższego.

¹¹⁴ SIO, Uczniowie, oddziały, klasy, dane za rok szkolny 2021/2022.

¹¹⁵ SIO, Uczniowie, zawody, dane za rok szkolny 2021/2022.

¹¹⁶ SIO, KKZ, dane za rok szkolny 2021/2022.

CENTRA KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

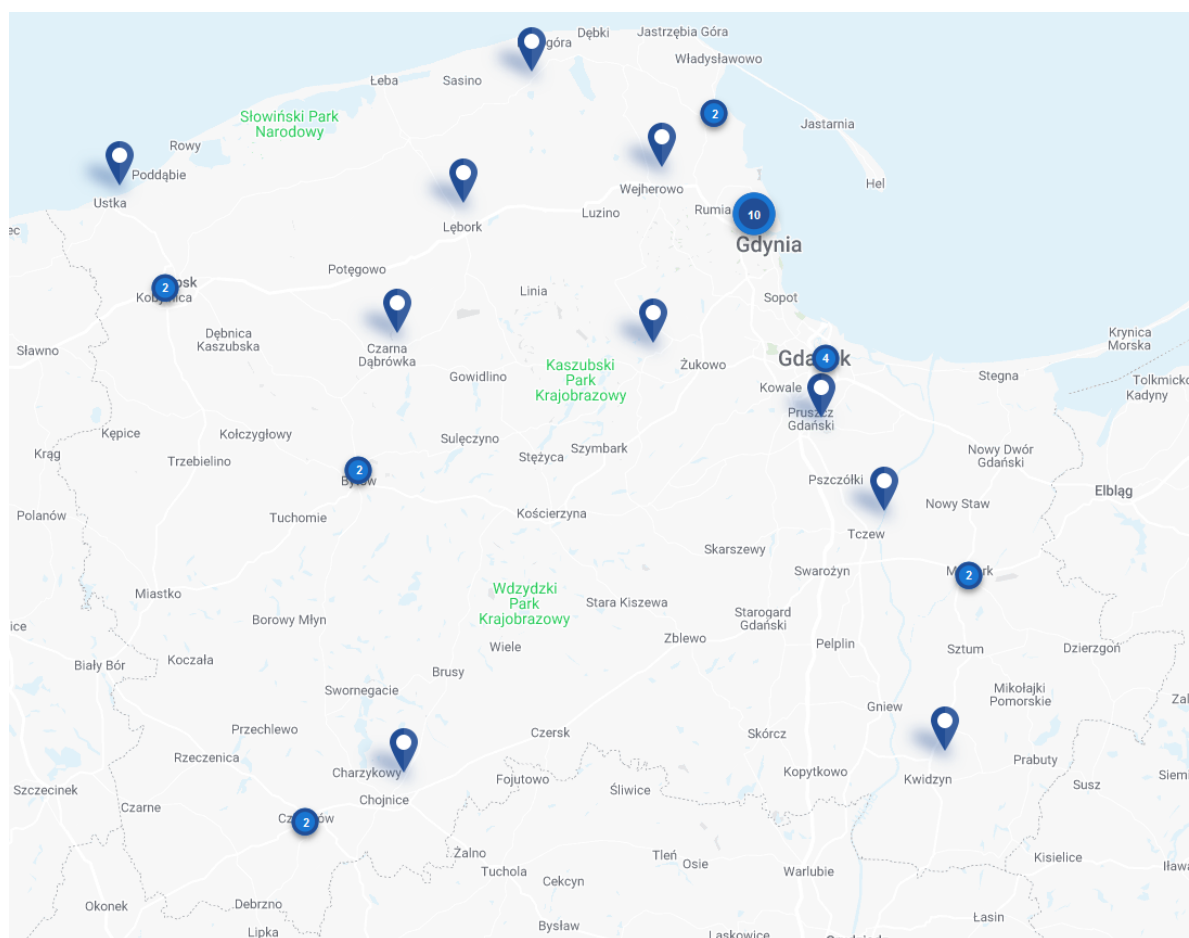
W województwie pomorskim znajduje się 35 Centr Kształcenia Zawodowego (dalej: CKZ). Najwięcej z nich mieści się w m. Gdynia (10), zaś w powiatach: chojnickim, gdańskim, kartuskim, kwidzyńskim, lęborskim, słupskim i tczewskim znajduje się po jednym CKZ (patrz: tabela 10). 33 instytucje tego typu prowadzą działalność w miastach. 21 CKZ w województwie pomorskim jest podmiotami prywatnymi, a 14 tych jednostek jest prowadzonych przez podmioty publiczne. Na mapie zauważalne jest duże skumulowanie CKZ w północnej części województwa - 14 instytucji zlokalizowanych jest w Trójmieście.

Tabela 10. Centra Kształcenia Zawodowego w województwie pomorskim z podziałem na powiaty

Centra Kształcenia Zawodowego	
jednostka terytorialna	liczba placówek
województwo pomorskie	35
powiat m. Gdynia	10
powiat m. Gdańsk	4
powiat bytowski	3
powiat wejherowski	3
powiat człuchowski	2
powiat malborski	2
powiat pucki	2
powiat m. Słupsk	2
powiat chojnicki	1
powiat gdański	1
powiat kartuski	1
powiat kwidzyński	1
powiat lęborski	1
powiat słupski	1
powiat tczewski	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Mapa 6. Rozmieszczenie terytorialne Centr Kształcenia Zawodowego w województwie pomorskim

Źródło: Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Z uwagi na brak prowadzenia osobnych statystyk dotyczących liczby uczniów oraz zakresu tematycznego kształcenia w CKZ przez System Informacji Oświatowej oraz ze względu na nadrzędność Centr Kształcenia Zawodowego nad podmiotami realizującymi kształcenie, do których zaliczają się licea ogólnokształcące, branżowe szkoły II stopnia czy szkoły policealne, dane dotyczące liczby uczniów oraz zakresu tematycznego realizowanego w CKZ zawarto w sekcjach dotyczących odpowiednich podmiotów wykonawczych.

W CKZ w województwie pomorskim realizowane są Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe. Tego rodzaju kursy prowadzone są w siedmiu CKZ w województwie, znajdujących się w następujących powiatach: m. Gdynia, tczewskim, kartuskim, bytowskim, chojnickim, malborskim i puckim. Wszystkie CKZ realizujące Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe są jednostkami publicznymi. W Kwalifikacyjnych Kursach Zawodowych w trzech z siedmiu CKZ brało udział 423 uczniów.¹¹⁷

¹¹⁷ Z uwagi na niekompletność baz Systemu Informacji Oświatowej, uwzględniono dane z 3 spośród 7 Centr Kształcenia Zawodowego w województwie pomorskim realizujących Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe

NIEPUBLICZNE PLACÓWKI KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO I PRAKTYCZNEGO

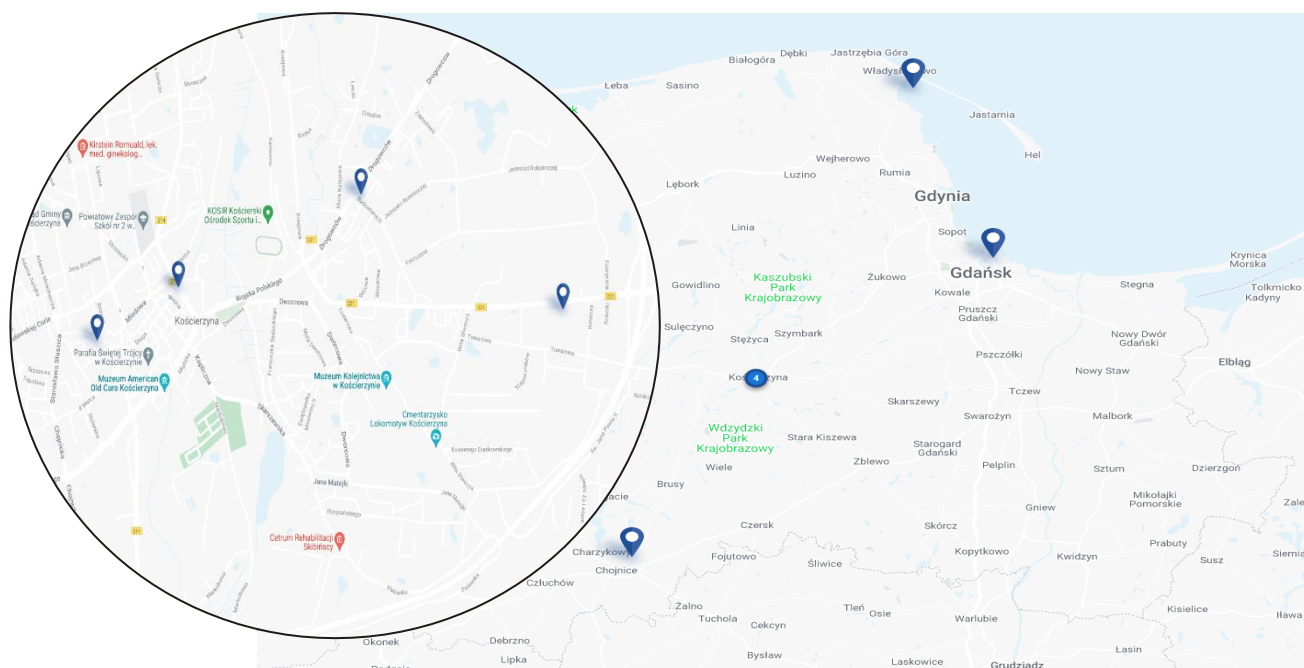
W województwie pomorskim znajduje się 7 Niepublicznych Placówek Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego, zlokalizowanych w powiatach: kościerskim (4), chojnickim (1), m. Gdańsk (1) i puckim (1). Wszystkie te placówki prowadzą działalność w miastach.

Tabela 11. Niepubliczne Placówki Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego w województwie pomorskim z podziałem na powiaty

Niepubliczne Placówki Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego	
jednostka terytorialna	liczba placówek
województwo pomorskie	7
powiat kościerski	4
powiat chojnicki	1
powiat m. Gdańsk	1
powiat pucki	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Mapa 7. Rozmieszczenie terytorialne Niepublicznych Placówek Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego w województwie pomorskim

Źródło: Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Z uwagi na brak statystyk dotyczących liczby uczniów oraz zakresu tematycznego kształcenia w Niepublicznych Placówkach Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego przez System Informacji Oświatowej oraz ze względu na nadrzędność Niepublicznych Placówek Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego nad pomiotami realizującymi kształcenie, do których zaliczają się licea ogólnokształcące, branżowe szkoły II stopnia czy szkoły policealne, dane dotyczące liczby uczniów oraz zakresu tematycznego realizowanego w Centrach Kształcenia Zawodowego zawarto w sekcjach dotyczących odpowiednich podmiotów wykonawczych.

PLACÓWKI KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO – BEZ SZKÓŁ

W województwie pomorskim znajdują się 194 Placówki Kształcenia Ustawicznego bez szkół. Najwięcej z nich mieści się w m. Gdańsk (68), m. Gdynia (42) oraz m. Słupsk (27). 92% Placówek Kształcenia Ustawicznego bez szkół prowadzi swoją działalność w miastach 6% znajduje się na wsiach, zaś 1% placówek działa w osadach. 96% Placówek Kształcenia Ustawicznego bez szkół w jest podmiotami prywatnymi, zaś 4% placówek jest prowadzonych przez podmioty publiczne. Na poniższej mapie zauważalne jest duże skumulowanie Placówek Kształcenia Ustawicznego bez szkół w północnej części województwa, a przede wszystkim w rejonie Trójmiasta (60%) i m. Słupsk (14%).

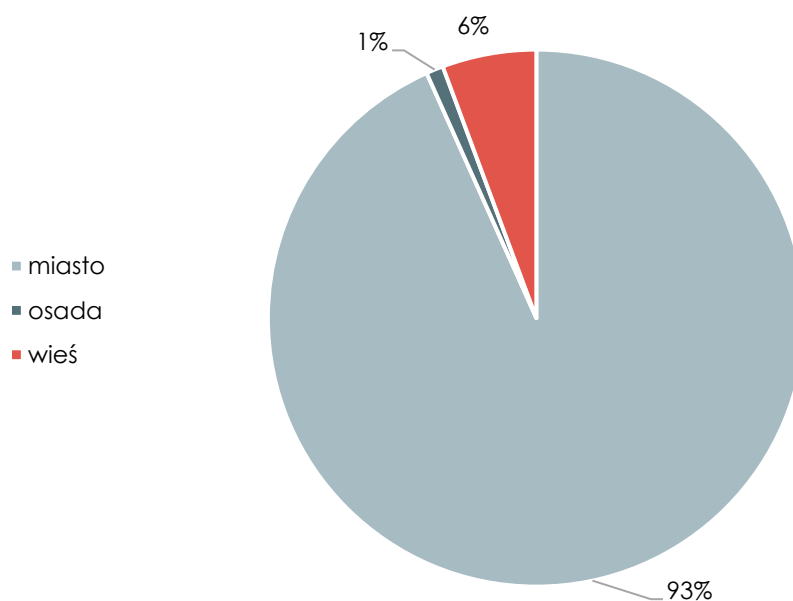
Tabela 12. Placówki Kształcenia Ustawicznego bez szkół w województwie pomorskim z podziałem na powiaty

Placówki Kształcenia Ustawicznego – bez szkół	
jednostka terytorialna	liczba placówek
województwo pomorskie	194
powiat m. Gdańsk	68
powiat m. Gdynia	42
powiat m. Słupsk	27
powiat wejherowski	13
powiat bytowski	10
powiat malborski	7
powiat m. Sopot	7

powiat kartuski	5
powiat kwidzyński	3
powiat lęborski	3
powiat chojnicki	2
powiat gdański	2
powiat słupski	2
powiat starogardzki	2
powiat tczewski	1

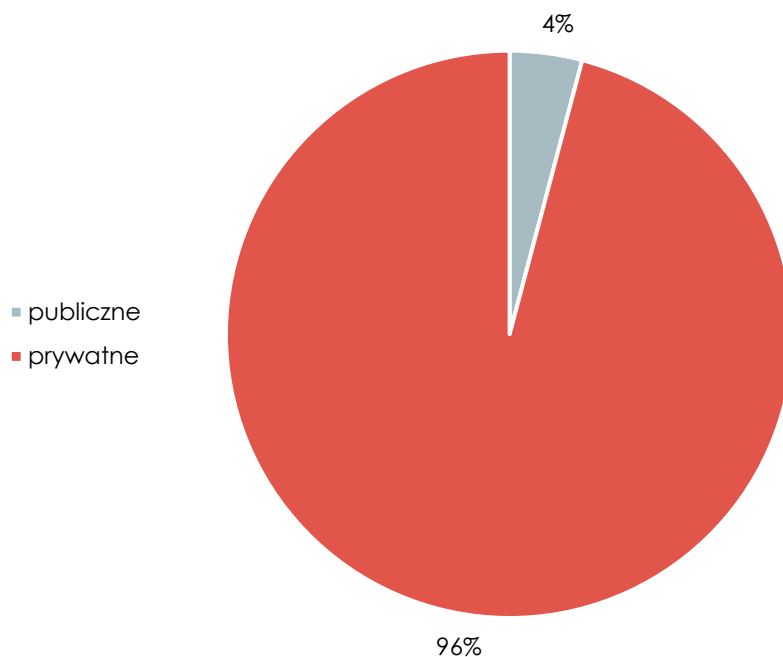
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Wykres 15. Placówki Kształcenia Ustawicznego bez szkół w województwie pomorskim ze względu na rodzaj miejscowości

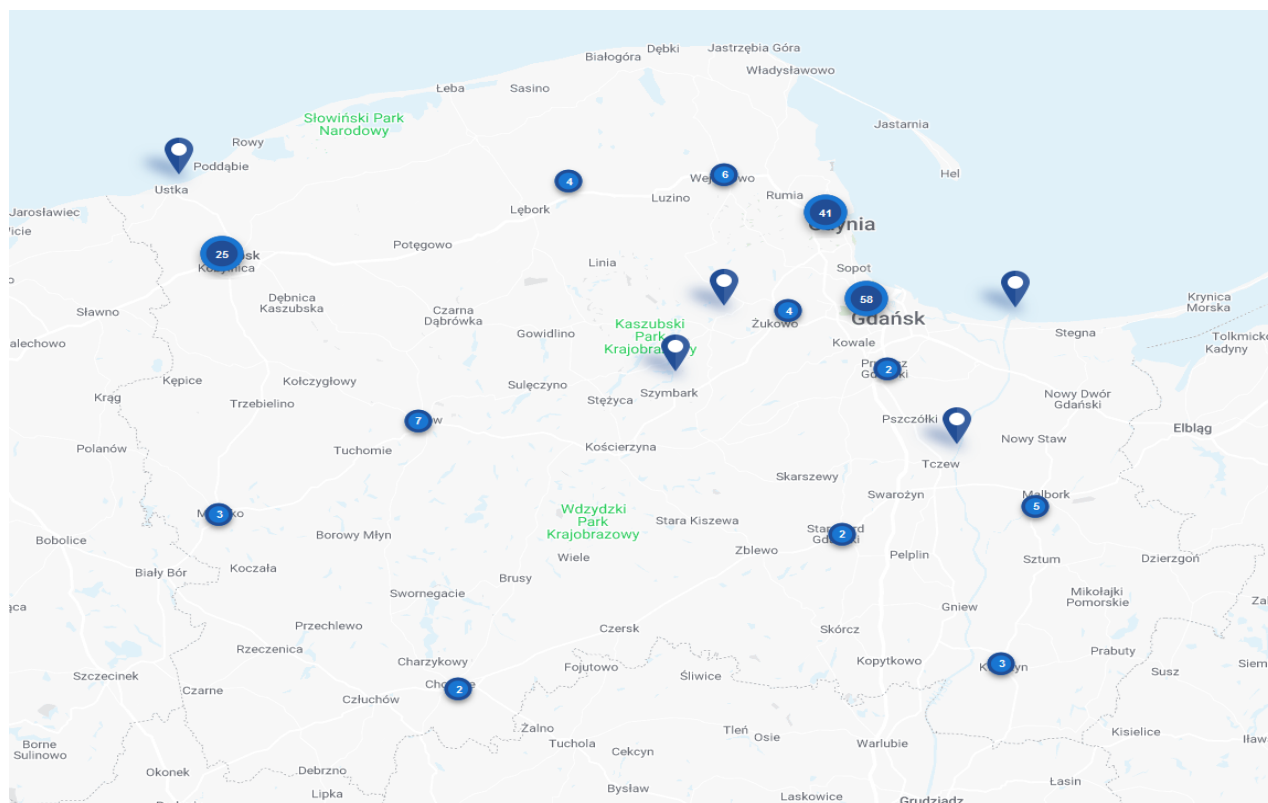
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Wykres 16. Placówki Kształcenia Ustawicznego bez szkół w województwie pomorskim w podziale na charakter podmiotów je prowadzących

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Mapa 8. Rozmieszczenie terytorialne Placówek Kształcenia Ustawicznego bez szkół w województwie pomorskim

Źródło: Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 05.10.2022).

Z uwagi na brak prowadzenia statystyk dotyczących liczby uczniów oraz zakresu tematycznego kształcenia w Placówkach Kształcenia Ustawicznego bez szkół przez System Informacji Oświatowej oraz ze względu na nadrzędność Placówek Kształcenia Ustawicznego bez szkół nad pomiotami realizującymi kształcenie, do których zaliczają się licea ogólnokształcące, branżowe szkoły II stopnia czy szkoły policealne, dane dotyczące liczby uczniów oraz zakresu tematycznego realizowanego w Placówkach Kształcenia Ustawicznego bez szkół zawarto w sekcjach dotyczących odpowiednich podmiotów wykonawczych.

W Placówkach Kształcenia Ustawicznego bez szkół w województwie pomorskim realizowane są Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe. Tego rodzaju kursy prowadzone są w dziesięciu placówkach w województwie, znajdujących się w m. Gdańsk, m. Gdynia, m. Sopot i m. Słupsk. Osiem z tych placówek jest pomiotami prywatnymi. W Kwalifikacyjnych Kursach Zawodowych w siedmiu z dziesięciu Placówek Kształcenia Ustawicznego bez szkół brało udział 1211 uczniów.¹¹⁸

PLACÓWKI KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO – ZE SZKOŁAMI

W województwie pomorskim znajduje się 12 Placówek Kształcenia Ustawicznego ze szkołami, a najwięcej z nich (patrz: tabela 13) znajduje się w powiecie: człuchowskim (2), lęborskim (2) i sztumskim (2). 11 placówek prowadzi działalność w miastach, tylko jedna placówka mieści się w osadzie. 10 placówek jest podmiotami publicznymi, zaś 2 te jednostki są prowadzone przez podmioty prywatne. Poniższa mapa obrazuje przestrzenną koncentrację Placówek Kształcenia Ustawicznego ze szkołami w południowej części województwa - większość placówek jest zlokalizowanych w tej części regionu.

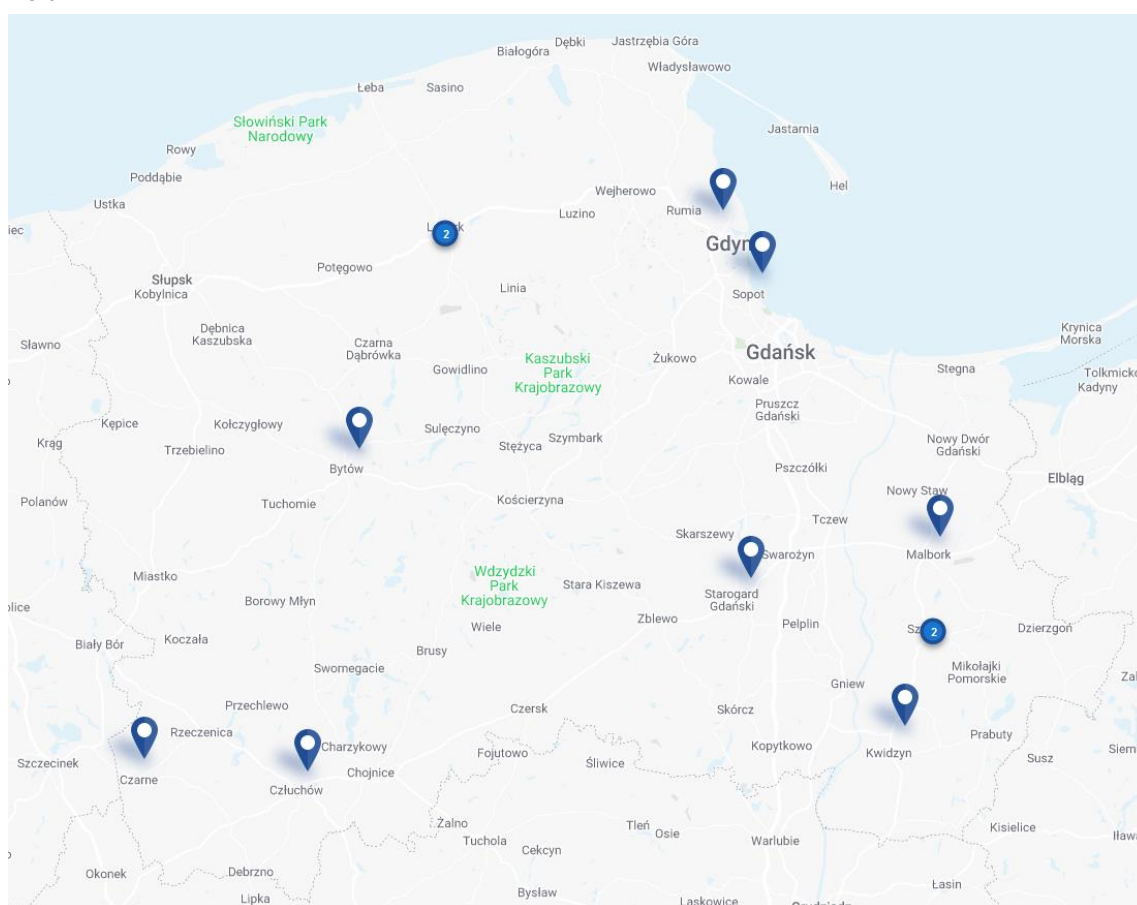
Tabela 13. Placówki Kształcenia Ustawicznego ze szkołami w województwie pomorskim z podziałem na powiaty

Placówki Kształcenia Ustawicznego ze szkołami	
jednostka terytorialna	liczba placówek
województwo pomorskie	12
powiat człuchowski	2
powiat lęborski	2
powiat sztumski	2

¹¹⁸ Z uwagi na niekompletność baz Systemu Informacji Oświatowej, uwzględniono dane z 7 spośród 10 Placówek Kształcenia Ustawicznego bez szkół w województwie pomorskim realizujących Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe

powiat bytowski	1
powiat m. Gdynia	1
powiat kwidzyński	1
powiat malborski	1
powiat m. Sopot	1
powiat starogardzki	1

Mapa 9. Rozmieszczenie terytorialne Placówek Kształcenia Ustawicznego ze szkołami w województwie pomorskim

Źródło: Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych: <https://rspo.gov.pl/> (dostęp: 06.10.2022).

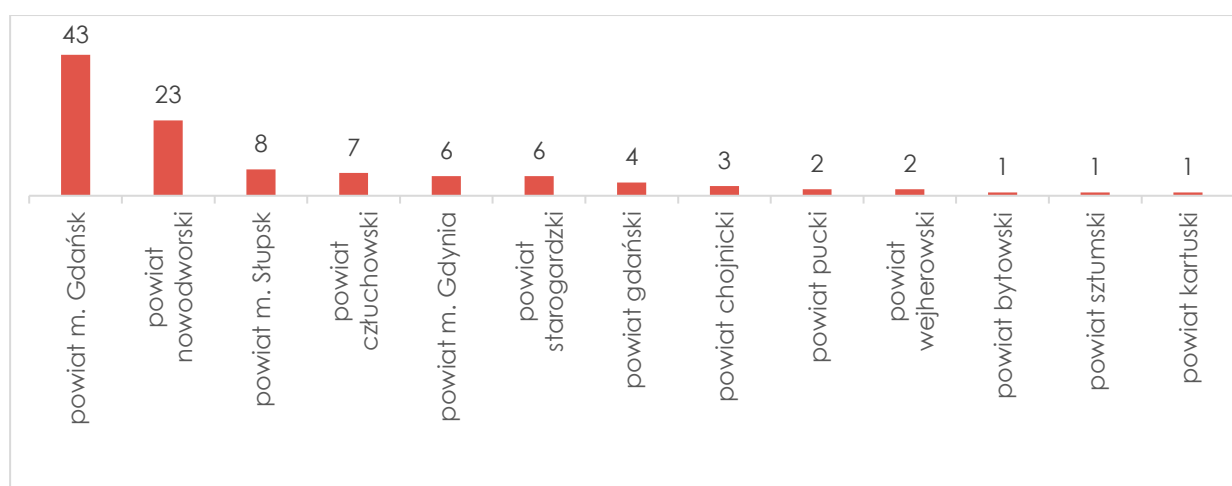
Z uwagi na brak prowadzenia osobnych statystyk dotyczących liczby uczniów oraz zakresu tematycznego kształcenia w Placówkach Kształcenia Ustawicznego ze szkołami przez System Informacji Oświatowej oraz ze względu na nadrzędność Placówek Kształcenia Ustawicznego ze szkołami nad powiatami realizującymi kształcenie, do których zaliczają się licea ogólnokształcące, branżowe szkoły II stopnia czy szkoły policealne, dane dotyczące liczby uczniów oraz zakresu tematycznego realizowanego w Placówkach Kształcenia Ustawicznego ze szkołami zawarto w sekcjach dotyczących odpowiednich podmiotów wykonawczych.

W Placówkach Kształcenia Ustawicznego ze szkołami realizowane są Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe. Tego rodzaju kursy prowadzone są w sześciu placówkach, znajdujących się w powiecie: sztumskim, człuchowskim, m. Sopot i starogardzkim. Wszystkie Placówki Kształcenia Ustawicznego ze szkołami prowadzące Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe są podmiotami publicznymi. W KKZ Placówkach Kształcenia Ustawicznego ze szkołami brało udział 994 uczniów.

KWALIFIKACYJNE KURSY ZAWODOWE

W województwie pomorskim w roku 2021/2022 przeprowadzono 108 Kwalifikacyjnych Kursów Zawodowych (dalej: KKZ). Najwięcej kursów oferowano w powiecie m. Gdańsk (43) i nowodworskim (23), a najmniej w powiatach: bytowskim, sztumskim i kartuskim (po 1). W roku 2021/2022 w powiatach kościerskim, kwidzyńskim, lęborskim, słupskim i tczewskim nie przeprowadzono żadnego KKZ. W roku 2021/2022 w KKZ w województwie pomorskim brało udział 1978 uczniów, z 40% osób realizowało kursy w powiecie m. Gdańsk. Osoby odbywające KKZ również często uczęszczały do placówek znajdujących się w powiatach: m. Słupsk (11%), człuchowskim (9%) i chojnickim (8%). Zarówno pod względem dostępności, jak i pod względem liczby uczestników, najczęściej KKZ realizowane były w zawodzie rolnik - taka tematyka kursów dostępna jest w dziewięciu powiatach województwa. W roku 2021/2022 na KKZ w zawodzie rolnik uczęszczało 422 uczniów. Uczestnicy KKZ licznie uczestniczyli również w kursach: technik informatyk (140 uczniów), mechanik/technik pojazdów samochodowych (136), technik rachunkowości (116) i technik elektryk (111).

Wykres 17. Liczba Kwalifikacyjnych Kursów Zawodowych prowadzonych w województwie pomorskim w roku 2021/2022 z podziałem na powiaty¹¹⁹

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez starostwa powiatowe w województwie pomorskim

¹¹⁹ Z uwagi na brak dostępności danych lub ze względu na brak realizowania Kwalifikacyjnych Kursów Zawodowych w powiatach kościerskim, kwidzyńskim, lęborskim, malborskim, słupskim i tczewskim, na wykresie uwzględniono dane z 11 powiatów.

Tabela 14. Liczba uczestników Kwalifikacyjnych Kursów Zawodowych w województwie pomorskim w roku 2021/2022 w podziale na powiaty

Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe		
jednostka terytorialna	liczba uczestników kursów	udział procentowy uczestników kursów
województwo pomorskie	1978	100%
powiat m. Gdańsk	792	40%
powiat m. Słupsk	210	11%
powiat człuchowski	175	9%
powiat chojnicki	150	8%
powiat starogardzki	115	6%
powiat nowodworski	111	6%
powiat m. Gdynia	98	5%
powiat gdański	90	5%
powiat pucki	90	5%
powiat wejherowski	47	2%
powiat bytowski	42	2%
powiat sztumski	36	2%
powiat kartuski	22	1%
powiat kościerski	0	0%
powiat kwidzyński	0	0%
powiat lęborski	0	0%
powiat tczewski	0	0%
powiat słupski	0	0%
powiat malborski	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez starostwa powiatowe w województwie pomorskim

Tabela 15. Zakres tematyczny Kwalifikacyjnych Kursów Zawodowych prowadzonych w województwie pomorskim w roku 2021/2022

Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe		
zawód	liczba powiatów z dostępnością kształcenia w zawodzie	liczba uczniów kształcących się w zawodzie
rolnik	10	442
technik informatyk	2	140
mechanik/technik pojazdów samochodowych	3	136
technik rachunkowości	3	116
technik elektryk	1	111
stolarz/ wytwarzanie wyrobów z drewna i materiałów drewnopochodnych)	3	95
elektromechanik pojazdów samochodowych/ technik mechatronik	3	73
cukiernik	3	68
technik fotografii i multimedków	1	67
kucharz/technik żywienia i usług gastronomicznych	3	59
florysta	2	51
technik administracji	1	46
technik procesów introligatorskich	1	39
technik usług kosmetycznych	1	37
krawiec	3	36
opiekunka dziecięca	1	35
fryzjer	4	34
technik gazownictwa	1	33

operator obrabiarek skrawających	2	32
technik logistyk	1	26
technik hodowca koni	1	25
technik spedytor	1	24
monter jachtów i łodzi	2	23
technik weterynarii	1	23
technik pszczelarz	1	21
opiekun medyczny	1	21
technik archiwista	1	21
technik reklamy	1	15
sprzedawca	1	9
technik spawalnictwa	1	9
technik prac biurowych	1	8
monter sieci i instalacji sanitarnych	1	2
ślusarz	2	2
blacharz samochodowy	1	1
obsługa sceny	1	brak danych
realizacja nagłośnień	1	brak danych
montaż dźwięku	1	brak danych
realizacja nagrań dźwiękowych	1	brak danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez starostwa powiatowe w województwie pomorskim

INSTYTUCJE RYNKU PRACY

▪ Publiczne służby zatrudnienia

○ Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku

W ramach Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku (dalej: WUP w Gdańsku) funkcjonują Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej będące wyspecjalizowanymi jednostkami organizacyjnymi, z siedzibą w Gdańsku i w Słupsku.¹²⁰ Misją WUP w Gdańsku jest promocja zatrudnienia oraz rozwój zawodowy mieszkańców województwa pomorskiego. Poprzez swoje działania urząd pomaga Pomorzanom podnosić kompetencje, wzmacnia potencjał pomorskich firm, a także monitoruje regionalny rynek pracy, informuje o zachodzących w regionie trendach i zjawiskach społecznych oraz gospodarczych.¹²¹

Do zadań WUP w Gdańsku należy poradnictwo zawodowe realizowane poprzez wsparcie mieszkańców Pomorza, pośrednictwo pracy (EURES), wsparcie zatrudnionych zagranicą w pozyskiwaniu zasiłku dla osób bezrobotnych, wydawanie zaświadczeń określających charakter, okres i rodzaj działalności wykonywanej w Polsce, realizacja zadań związanych z Krajowym Funduszem Szkoleniowym, wdrażanie Europejskich Funduszy Społecznych, zabezpieczanie roszczeń pracowników w razie niewypłacalności pracodawcy, wspieranie prowadzenia agencji zatrudnienia, pomoc w rozwoju usług szkoleniowych oraz badania i analizy wskazujące na obraz pomorskiego rynku pracy.¹²²

○ Powiatowe Urzędy Pracy

W województwie pomorskim placówki Powiatowych Urzędów Pracy (dalej: PUP) mieszczą się w 17 powiatach: malborskim, tczewskim, bytowskim, sztumskim, m. Słupsk, chojnickim, człuchowskim, m. Gdańsk, m. Gdynia, kartuskim, kościerskim, kwidzyńskim, lęborskim, nowodworskim, puckim, starogardzkim oraz wejherowskim. Rozmieszczenie terytorialne placówek jest równomierne.

Tabela 16. Powiatowe Urzędy Pracy w województwie pomorskim

Powiatowe Urzędy Pracy	
jednostka terytorialna	nazwa placówki
powiat bytowski	Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie
powiat chojnicki	Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach
powiat człuchowski	Powiatowy Urząd Pracy w Człuchowie

¹²⁰ Załącznik do Uchwały nr 250/XIII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 listopada 2011 roku Statut Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku, Rozdział I, § 2.

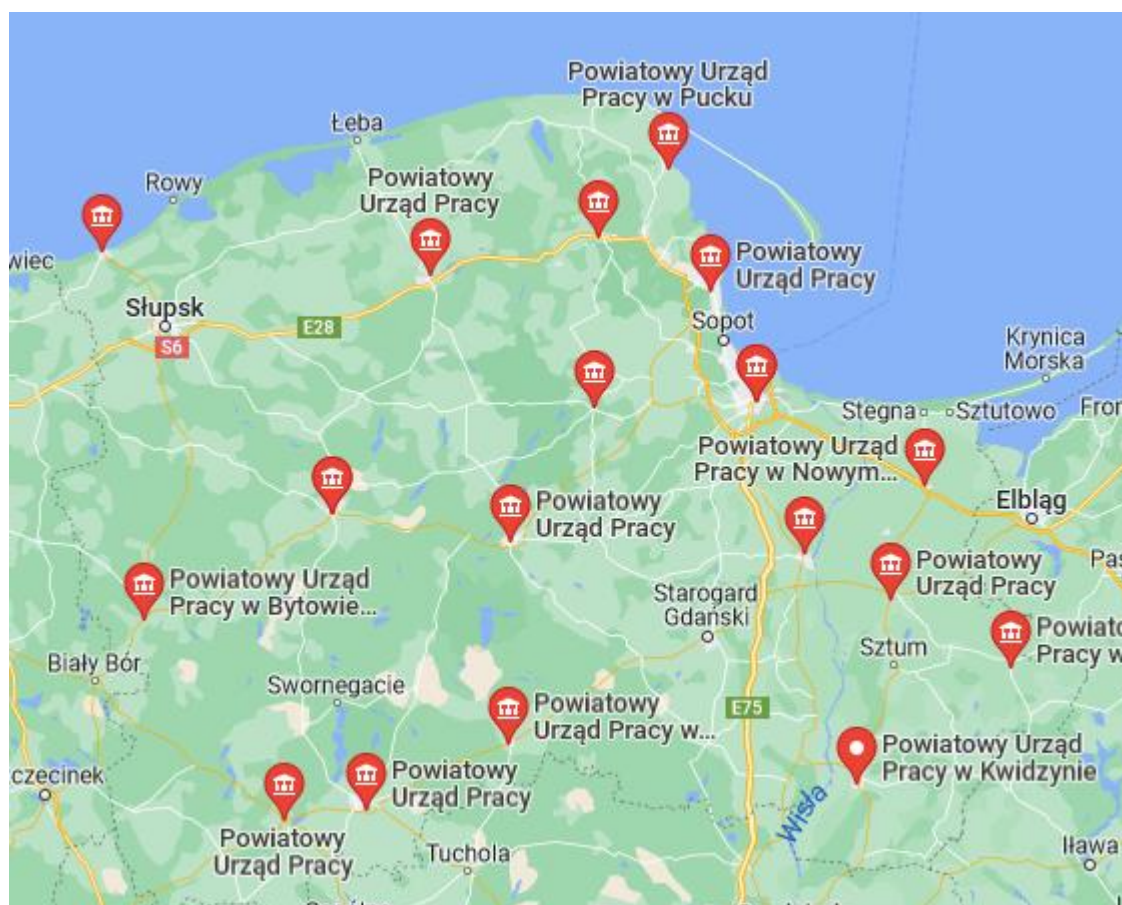
¹²¹ Informacja na temat..., op. cit.

¹²² Ibidem.

powiat sztumski	Powiatowy Urząd Pracy w Sztumie z siedzibą w Dzierzgoniu
powiat m. Gdańsk	Gdański Urząd Pracy
powiat m. Gdynia	Powiatowy Urząd Pracy w Gdyni
powiat kartuski	Powiatowy Urząd Pracy w Kartuzach
powiat kościerski	Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie
powiat kwidzyński	Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie
powiat lęborski	Powiatowy Urząd Pracy w Lęborku
powiat malborski	Powiatowy Urząd Pracy w Malborku
powiat nowodworski	Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Dworze Gdańskim
powiat pucki	Powiatowy Urząd Pracy w Pucku
powiat m. Słupsk	Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku
powiat starogardzki	Powiatowy Urząd Pracy w Starogardzie Gdańskim
powiat tczewski	Powiatowy Urząd Pracy w Tczewie
powiat wejherowski	Powiatowy Urząd Pracy w Wejherowie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <https://psz.praca.gov.pl/wybor-urzedu> (dostęp: 06.10.2022).

Mapa 10. Rozmieszczenie terytorialne Powiatowych Urzędów Pracy w województwie pomorskim

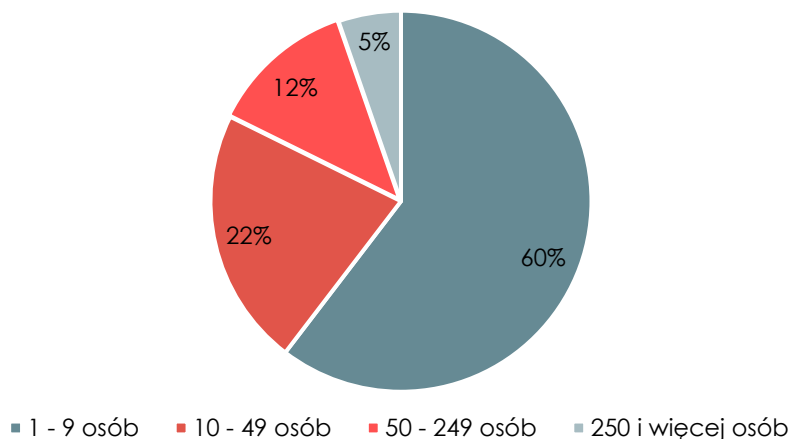

Źródło: Google Maps

PUP są podmiotami, za pośrednictwem których wydatkowane są środki z Krajowego Funduszu Szkoleniowego (dalej: KFS). W 2021 r. środki z KFS otrzymało 2747 pracodawców z województwa pomorskiego. Większość z nich prowadziła mikroprzedsiębiorstwo (60%). 22% przedsiębiorstw, które otrzymało wsparcie z KFS, zatrudniało od 10 do 49 pracowników, zaś niemal co ósme przedsiębiorstwo sklasyfikowane było jako średniej wielkości działalność. Duże przedsiębiorstwa najrzadziej (5%) były beneficjentami wsparcia realizowanego w ramach KFS. Przedmiotem działalności przedsiębiorstw, które skorzystały ze wsparcia realizowanego w ramach KFS, najczęściej była opieka zdrowotna i pomoc społeczna (383 przedsiębiorstw). Co piąte przedsiębiorstwo, które otrzymało środki z KFS w 2021 r. zajmowało się przetwórstwem przemysłowym lub działalnością profesjonalną, naukową lub techniczną. (patrz: tabela 17). Kształcenie ustawiczne finansowane z KFS realizowane jest w ramach kursów, studiów podyplomowych czy egzaminów. Zarówno wśród pracodawców, jak i wśród pracowników najpopularniejszą formą wsparcia w ramach KFS w 2021 r. były kursy: odpowiednio 592 pracodawców – 97% i 10158 pracowników – 98% (patrz: tabela 18). Wśród pracowników, którzy realizowali kształcenie ustawiczne w ramach KFS, zdecydowaną większość stanowiły kobiety (67%). Pracownicy podejmujący kształcenie najczęściej mieli 45 lat i więcej (35%), a najmniej

liczną grupę pracowników stanowiły osoby młode między 15. a 24. rokiem życia (7%). Uczestnicy najczęściej realizowali kształcenie ustawiczne w obszarze (patrz: tabela 19): opieki zdrowotnej (1636 uczestników), informatyki i wykorzystania komputerów (1143) oraz opieki społecznej (969).

Wykres 18. Liczba pracodawców z województwa pomorskiego, którzy otrzymali środki z Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2021 roku z podziałem na wielkość przedsiębiorstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, Sprawozdanie mrpit-01 załącznik 2 woj. pomorskie - za okres: 2021, Dział 4. Kształcenie ustawiczne pracowników ze środków krajowego funduszu szkoleniowego (KFS), 4.1. Finansowanie pracodawcom kosztów kształcenia ustawicznego ze środków KFS.

Tabela 17. Pracodawcy z województwa pomorskiego, którzy otrzymali środki z Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2021 roku z podziałem na obszar działalności przedsiębiorstw

Krajowy Fundusz Szkoleniowy	
obszar działalności przedsiębiorstwa według PKD	liczba pracodawców, którzy otrzymali środki z Krajowego Funduszu Szkoleniowego
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	383
Przetwórstwo przemysłowe	284
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	273
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	263
Budownictwo	247
Edukacja	207
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	181

Transport i gospodarka magazynowa	82
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	65
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	55
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	55
Informacja i komunikacja	44
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	36
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	36
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	20
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	19
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	14
Górnictwo i wydobywanie	6
Pozostała działalność usługowa	469

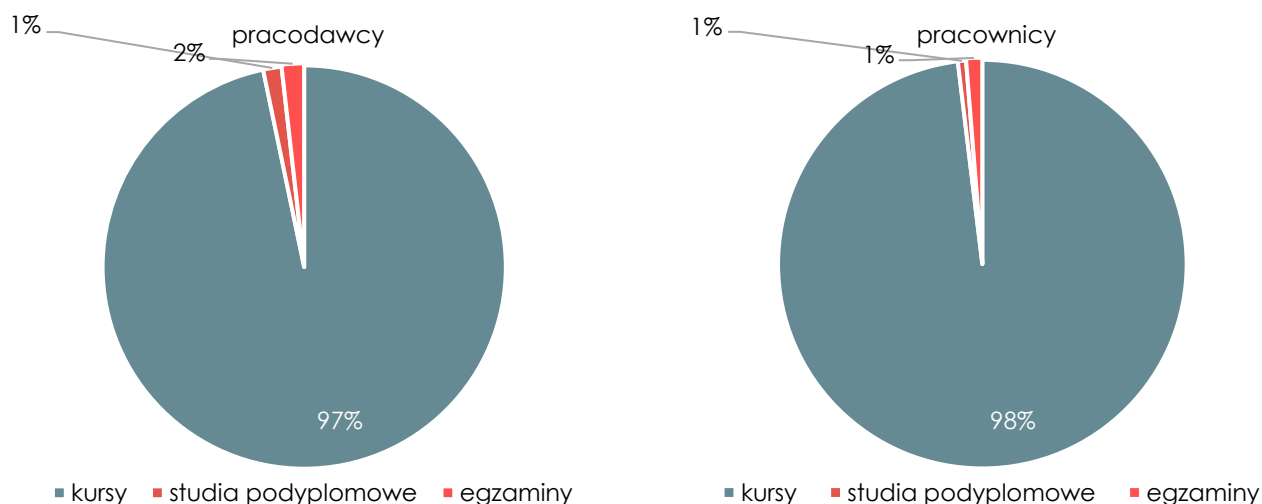
Źródło: opracowanie własne na podstawie: Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, Sprawozdanie mrpił-01 załącznik 2 woj. pomorskie - za okres: 2021, Dział 4. Kształcenie ustawiczne pracowników ze środków krajowego funduszu szkoleniowego (KFS), 4.1. Finansowanie pracodawcom kosztów kształcenia ustawicznego ze środków KFS.

Tabela 18. Liczba pracodawców oraz pracowników objętych wsparciem KFS w województwie pomorskim w roku 2021 z podziałem na charakter otrzymanego wsparcia

Krajowy Fundusz Szkoleniowy		
rodzaj otrzymanego wsparcia	liczba pracodawców objętych wsparciem z KFS	liczba pracowników objętych wsparciem z KFS
Kursy	592	10158
egzamininy	11	132
studia podyplomowe	9	67

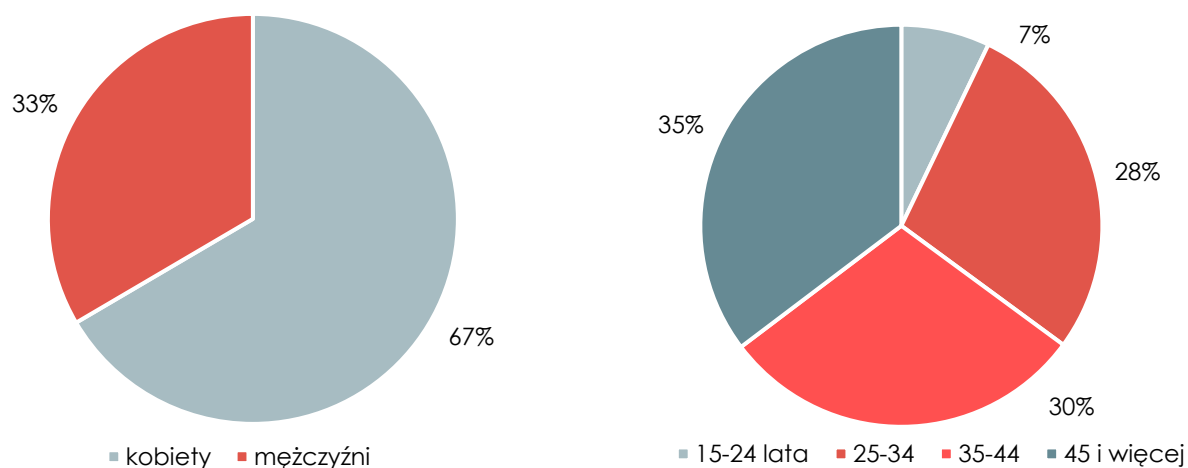
Źródło: opracowanie własne na podstawie: Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, Sprawozdanie mrpił-01 załącznik 2 woj. pomorskie - za okres: 2021, 4.2. Uczestnicy działań finansowanych ze środków KFS.

Wykres 19. Pracodawcy oraz pracownicy objętych wsparciem KFS w województwie pomorskim w roku 2021 z podziałem na charakter otrzymanego wsparcia

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, Sprawozdanie mrpit-01 załącznik 2 woj. pomorskie - za okres: 2021, 4.2. Uczestnicy działań finansowanych ze środków KFS.

Wykres 20. Charakterystyka pracowników z województwa pomorskiego, którzy otrzymali wsparcie z KFS w roku 2021 ze względu na płeć i wiek beneficjentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, Sprawozdanie mrpit-01 załącznik 2 woj. pomorskie - za okres: 2021, 4.2. Uczestnicy działań finansowanych ze środków KFS.

Tabela 19. Tematyka kształcenia ustawicznego finansowanego z Krajowego Funduszu Szkoleniowego w województwie pomorskim w 2021 roku

Krajowy Fundusz Szkoleniowy	
tematyka kształcenia ustawicznego finansowanego z KFS	liczba uczestników
opieka zdrowotna	1636
informatyka i wykorzystanie komputerów	1143

opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	969
rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	809
sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	691
doskonalenie nauczycieli i nauka o kształceniu	623
usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy	512
usługi fryzjerskie, kosmetyczne	499
pozostałe usługi	403
rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	385
usługi gastronomiczne	287
technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów)	278
usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	204
zarządzanie i administrowanie	167
architektura i budownictwo	160
nauki humanistyczne (bez języków obcych) i społeczne (w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia)	110
prawo	74
języki obce	51
prace sekretarskie i biurowe	34
sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne	21
usługi krawieckie, obuwnicze	20
górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny)	10

usługi stolarskie, szklarskie	8
rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	5
weterynaria	3
inna tematyka kształcenia ustawicznego	1733

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, Sprawozdanie mrpił-01 załącznik 2 woj. pomorskie - za okres: 2021, 4.3 Tematyka kształcenia ustawicznego finansowanego z Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

▪ Ochołnicze Hufce Pracy

W województwie pomorskim swoją działalność prowadzi 10 Ochołniczych Hufców Pracy (dalej: OHP). Znajdują się one w Pruszczu Gdańskim, Starogardzie Gdańskim, Lęborku, Gdańsku, Gdyni, Kwidzynie, Nowym Dworze Gdańskim, Słupsku i Bytowie. 20% spośród wszystkich OHP zlokalizowanych jest w m. Słupsk (patrz: tabela 20).

Tabela 20. Ochołnicze Hufce Pracy w województwie pomorskim

Ochołnicze Hufce Pracy	
jednostka terytorialna	liczba placówek
województwo pomorskie	10
powiat gdański	Hufiec Pracy w Pruszczu Gdańskim
powiat starogardzki	Hufiec Pracy w Starogardzie Gdańskim
powiat lęborski	Hufiec Pracy w Lęborku
powiat m. Gdańsk	Hufiec Pracy w Gdańsku
powiat m. Gdynia	Hufiec Pracy w Gdyni
powiat kwidzyński	Hufiec Pracy w Kwidzynie
powiat nowodworski	Hufiec Pracy w Nowym Dworze Gdańskim
powiat m. Słupsk	Hufiec Pracy w Słupsku
powiat bytowski	Hufiec Pracy w Bytowie
powiat m. Słupsk	Hufiec Pracy w Słupsku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Jednostki opiekuńczo-wychowawcze, <https://www.ohp.pl/nasze-jednostki/wojewódzkie-komendy-ohp/pomorskie/jednostki/jednostki-opiekunczo-wychowawcze> (dostęp: 07.10.2022).

W kursach prowadzonych przez OHP w roku 2021/2022 brały udział 552 osoby powyżej 18. roku życia. Uczestnicy kursów najliczniej uczęszczali na kursy w zawodzie sprzedawca (25% ogółu uczestników) i fryzjer (23%). Niemal co dziewiąty uczestnik kursów kształcił się w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych (11%). Najbardziej wybieraną tematyką były kursy w zawodzie kelner, jeździec, rybak śródlądowy, dekarz, krawiec, obuwnik, operator urządzeń przemysł szklarskiego oraz pracownik pomocniczy obsługi hotelowej (patrz tabela 21).

Tabela 21. Tematyka kursów realizowanych w Ochołniczych Hufcach Pracy w województwie pomorskim w roku 2021/2022 wraz z liczbą uczestników

Ochołnicze Hufce Pracy	
tematyka kursów	liczba uczestników
sprzedawca	140
fryzjer	129
mechanik pojazdów samochodowych	61
kucharz	39
cukiernik	35
elektryk	22
stolarz	21
lakiernik	15
murarz- tynkarz	11
ślusarz	8
elektromechanik	8
magazynier – logistyk	7
monter sieci i instalacji sanitarnych	7
mechanik-monter maszyn i urządzeń	7
elektromechanik pojazdów samochodowych	7

monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	5
blacharz samochodowy	5
piekarz	5
rolnik	4
fotograf	4
operator obrabiarek skrawających	2
tapicer	2
kelner	1
jeździec	1
rybak śródlądowy	1
dekarz	1
krawiec	1
obuwnik	1
operator urządzeń przemysłu szklarskiego	1
pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Pomorską Komendę Ochotniczych Hufców Pracy.

▪ Izby Rzemieśnicze

W województwie pomorskim działają dwie izby rzemieśnicze: Pomorska Izba Rzemieśnicza Małych i Średnich Przedsiębiorstw w Gdańsku (dalej: Pomorska Izba Rzemieśnicza MSP) oraz Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości Pomorza Środkowego w Słupsku. Oba podmioty w 2021 r. przeprowadzały egzaminy sprawdzające, egzaminy czeladnicze i egzaminy mistrzowskie, nie realizowano natomiast działań w formie szkoleń. W 2021 r. w Pomorskiej Izbie Rzemieśniczej MSP do egzaminów przystąpiło blisko 1,5 tys. osób, z czego 1,38 tys. to egzaminy czeladnicze (patrz: tabela 22). Wszystkie z prowadzonych przez Pomorską Izbę Rzemieśniczą MSP egzaminy cechowały się wysoką zdawalnością. Do zawodów, w których wiedza najczęściej była weryfikowana podczas egzaminów czeladniczych w 2021 r. należały: mechanik pojazdów samochodowych i fryzjer (odpowiednio 279 i 270 uczestników). W Pomorskiej Izbie Rzemieśniczej

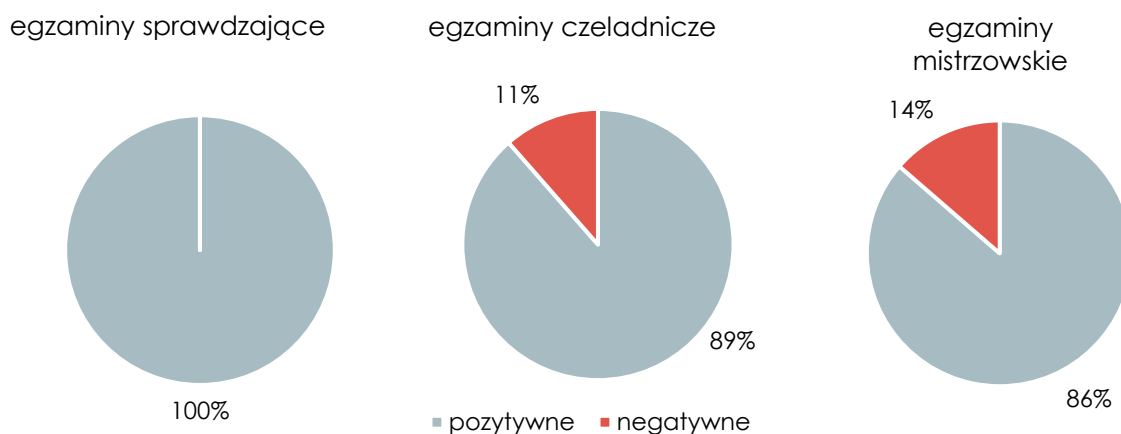
MSP licznie przeprowadzano również egzaminy czeladnicze w zawodzie stolarz (167 uczestników) oraz w zawodzie elektryk (134 uczestników). Większość egzaminów czeladniczych, bez względu na tematykę, cechowała się wysokim poziomem zdawalności (patrz: tabela 23).

Tabela 22. Liczba osób przystępujących do egzaminów przeprowadzanych przez Pomorską Izbę Rzemieślniczą MSP w Gdańsku w roku 2021

Pomorska Izba Rzemieślnicza MSP w Gdańsku	
przeprowadzone egzaminy	liczba uczestników
ogółem	1498
egzaminy czeladnicze	1379
egzaminy mistrzowskie	88
egzaminy sprawdzające	31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Pomorską Izbę Rzemieślniczą MSP w Gdańsku.

Wykres 21. Wyniki egzaminów w Pomorskiej Izbie Rzemieślniczej MSP w Gdańsku w roku 2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Pomorską Izbę Rzemieślniczą MSP w Gdańsku.

Tabela 23. Egzaminy czeladnicze przeprowadzane przez Pomorską Izbę Rzemieśniczą MSP w Gdańsku w roku 2021

Pomorska Izba Rzemieśnicza MSP w Gdańsku			
tematyka egzaminów czeladniczych	liczba uczestników ogółem	liczba uczestników z pozytywnym wynikiem egzaminu	zdawalność egzaminów czeladniczych
mechanik pojazdów samochodowych	279	255	91%
fryzjer	270	250	93%
stolarz	167	142	85%
elektryk	134	107	80%
kucharz	69	51	74%
cukiernik	68	53	78%
ślusarz	64	64	100%
monter sieci i instalacji sanitarnych	58	58	100%
elektromechanik pojazdów samochodowych	32	25	78%
mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej	29	29	100%
monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	27	23	85%
blacharz samochodowy	24	21	88%
piekarz	19	17	89%
lakiernik	15	13	87%

elektromechanik	13	13	100%
florysta	13	13	100%
tapicer	13	13	100%
kominiarz	12	10	83%
murarz – tynkarz	11	10	91%
krawiec	9	9	100%
dekarz	8	8	100%
wizażystka	8	4	50%
fotograf	6	6	100%
optryk okularowy	6	5	83%
lakiernik samochodowy	4	3	75%
monter sieci instalacji i urządzeń sanitarnych	4	4	100%
wędliniarz	3	3	100%
złotnik- jubiler	3	1	33%
blacharz budowlany	2	2	100%
elektronik	2	2	100%
glazurnik	1	1	100%
kamieniarz	1	1	100%
kowal	1	1	100%
monter instalacji i urządzeń sanitarnych	1	1	100%
murarz	1	1	100%

obuwnik ortopedyczny	1	1	100%
stolarz meblowy	1	1	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Pomorską Izbę Rzemieślniczą MSP w Gdańsku.

▪ Instytucje Szkoleniowe

Zgodnie z danymi Rejestru Instytucji Szkoleniowych¹²³ (dalej: RIS), w województwie pomorskim działalność prowadziło 867 instytucji szkoleniowych, z czego najwięcej tego rodzaju podmiotów działało w m. Gdańsk (33% ogółu) i m. Gdynia (18%). Z kolei najmniej instytucji szkoleniowych działało w powiatach: sztumskim, słupskim i człuchowskim (patrz: tabela 24). Biorąc pod uwagę rozkład terytorialny instytucji szkoleniowych w regionie, zauważalna jest znaczna koncentracja podmiotów w rejonie Trójmiasta, w którym działalność prowadziło niemal 54% ogółu instytucji szkoleniowych.

Tabela 24. Instytucje szkoleniowe w województwie pomorskim

Instytucje Szkoleniowe		
jednostka terytorialna	liczba podmiotów	udział procentowy podmiotów
województwo pomorskie	867	100%
powiat m. Gdańsk	289	33%
powiat m. Gdynia	158	18%
powiat m. Słupsk	56	6%
powiat wejherowski	52	6%
powiat gdański	47	5%
powiat chojnicki	34	4%
powiat kartuski	31	4%
powiat malborski	26	3%
powiat starogardzki	22	3%
powiat kwidzyński	21	2%
powiat m. Sopot	20	2%

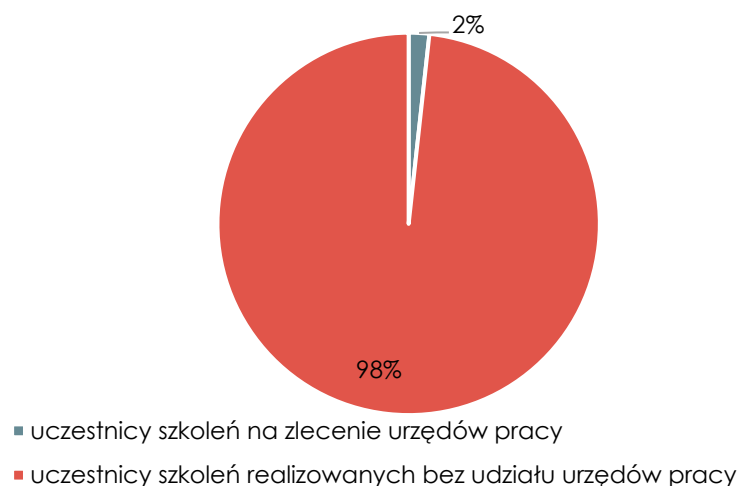
¹²³ Dane Rejestru Instytucji Szkoleniowych, <https://stor.praca.gov.pl/porta/#/ris/wyszukiwarka> (dostęp: 07.10.2022).

powiat tczewski	19	2%
powiat bytowski	19	2%
powiat pucki	15	2%
powiat kościerski	13	1%
powiat lęborski	13	1%
powiat nowodworski	10	1%
powiat człuchowski	9	1%
powiat słupski	8	1%
powiat sztumski	5	1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Rejestr Instytucji Szkoleniowych (RIS)*, <https://stor.praca.gov.pl/porta1/#/ris/wyszukiwarka> (dostęp: 07.10.2022).

Dane RIS wskazują, że w 2021 r. w szkoleniach udział wzięło 292,2 tys. osób. Zdecydowana większość uczestników szkoleń nie korzystała z pomocy urzędów pracy przy realizacji tej formy kształcenia ustawicznego (98%). Uczestnicy najczęściej skorzystali ze szkoleń w tematyce: usługi fryzjerskie i kosmetyczne (14%), zarządzanie i administrowanie (9%), usługi transportowe (8%), rozwój osobowości i kariery zawodowej (7%) oraz informatyka i wykorzystanie komputerów (7%).

Wykres 22. Uczestnicy szkoleń w województwie pomorskim w 2021 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, *Analiza Oferty Szkoleniowej 2020-2021*, Rejestr Instytucji Szkoleniowych w województwie pomorskim, Gdańsk 2022, s. 16.

Tabela 25. Liczba uczestników szkoleń realizowanych w województwie pomorskim w 2021 roku z podziałem na tematykę szkoleń

Instytucje Szkoleniowe		
tematyka szkoleń	liczba uczestników	udział procentowy uczestników
usługi fryzjerskie i kosmetyczne	1380	14%
Zarządzanie i administrowanie	886	9%
usługi transportowe (w tym: kursy prawa jazdy)	834	8%
rozwój osobowości i kariery zawodowej	685	7%
informatyka i wykorzystanie komputerów	675	7%
technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa, i konserwacja pojazdów)	563	6%
sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	558	6%
szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	518	5%
opieka zdrowotna	409	4%
rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	384	4%
języki obce	358	4%
architektura i budownictwo	317	3%
Prawo	284	3%
Bhp	229	2%

usługi gastronomiczne	225	2%
opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	193	2%
ochrona własności i osób	162	2%
sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne	154	2%
prace sekretarskie i biurowe	140	1%
usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	137	1%
pozostałe usługi	83	1%
nauki humanistyczne (bez języków obcych) i społeczne (w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia)	54	1%
nauka poszukiwania pracy	54	1%
usługi krawieckie i obuwnicze	50	0%
rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo	40	0%
ochrona środowiska	38	0%
usługi stolarskie, szklarskie	34	0%
nauki o życiu i nauki przyrodnicze (w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka)	23	0%
górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny)	20	0%

Weterynaria	20	0%
podstawowe programy ogólne (w tym: kształcenie umiejętności pisania, czytania i liczenia)	11	0%
matematyka i statystyka	10	0%
dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna	5	0%
inne obszary szkoleń	667	7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, *Analiza Oferty Szkoleniowej 2020-2021*, Rejestr Instytucji Szkoleniowych w województwie pomorskim, Gdańsk 2022, s. 22.

PODMIOTY PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

▪ Studia dla młodzieży i dorosłych

W województwie pomorskim w 2020 roku swoją działalność prowadziły 24 uczelnie macierzyste realizujące działania z zakresu szkolnictwa wyższego. Najwięcej z nich znajdowało się w m. Gdańsk - stanowiły one ponad połowę wszystkich uczelni macierzystych w regionie. Z kolei w m. Gdynia swoją działalność prowadziły 4 uczelnie macierzyste, zaś w m. Słupsk były to 2 uczelnie.¹²⁴ W 2020 r. w województwie pomorskim na uczelniach wyższych uczyło się 86,2 tys. studentów, a najwięcej w m. Gdańsk (77% ogółu studentów) i w m. Gdynia (13%).¹²⁵ Uwzględniając przestrzenny rozkład liczby uczelni macierzystych oraz liczby studentów w regionie, zauważyć można ich silne skoncentrowanie na obszarze Trójmiasta – 18 z wszystkich uczelni w województwie pomorskim prowadzi działalność w Trójmieście, a 93% słuchaczy studiuje w Gdańsku, Gdyni lub Sopocie.

Tabela 26. Macierzyste uczelnie wyższe w województwie pomorskim w roku 2020

Macierzyste uczelnie wyższe	
jednostka terytorialna	liczba placówek
województwo pomorskie	24
powiat m. Gdańsk	13

¹²⁴ Główny Urząd Statystyczny, *Uczelnie wg typów instytucji systemu szkolnictwa wyższego i nauki*: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica> (dostęp: 10.10.2022).

¹²⁵ Główny Urząd Statystyczny, *Uczelnie, studenci i absolwenci*: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica> (dostęp: 10.10.2022).

powiat m. Gdynia	4
powiat m. Słupsk	2
powiat chojnicki	1
powiat kwidzyński	1
powiat starogardzki	1
powiat wejherowski	1
powiat m. Sopot	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, *Uczelnie wg typów instytucji systemu szkolnictwa wyższego i nauki*: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica> (dostęp: 10.10.2022).

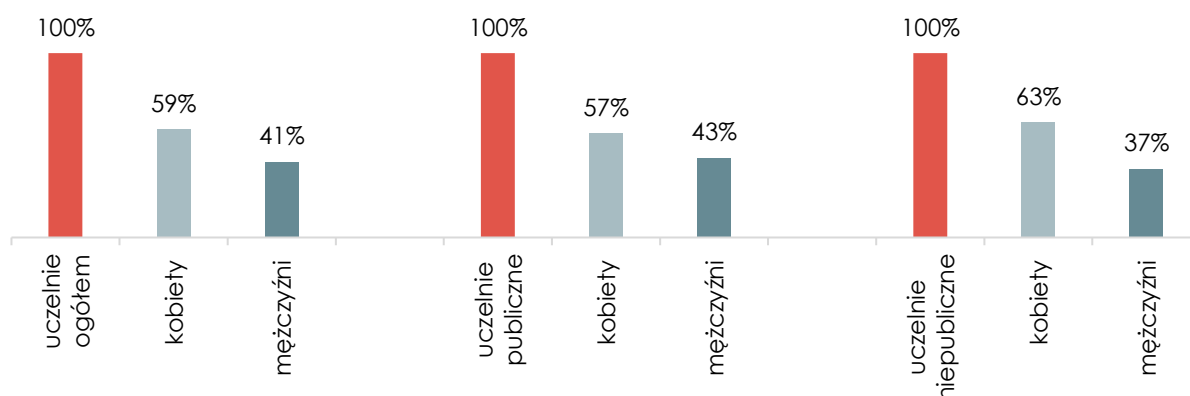
Tabela 27. Studenci uczelni wyższych w województwie pomorskim w roku 2020

Studenci uczelni wyższych		
jednostka terytorialna	liczba studentów	udział procentowy studentów
województwo pomorskie	86239	100%
powiat m. Gdańsk	66 110	77%
powiat m. Gdynia	11 427	13%
powiat m. Słupsk	3 500	4%
powiat m. Sopot	2 338	3%
powiat chojnicki	1 025	1%
powiat kwidzyński	766	1%
powiat wejherowski	318	0%
powiat tczewski	267	0%
powiat lęborski	177	0%
powiat starogardzki	153	0%
powiat malborski	144	0%
powiat kościerski	14	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, *Uczelnie, studenci i absolwenci*: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica> (dostęp: 10.10.2022).

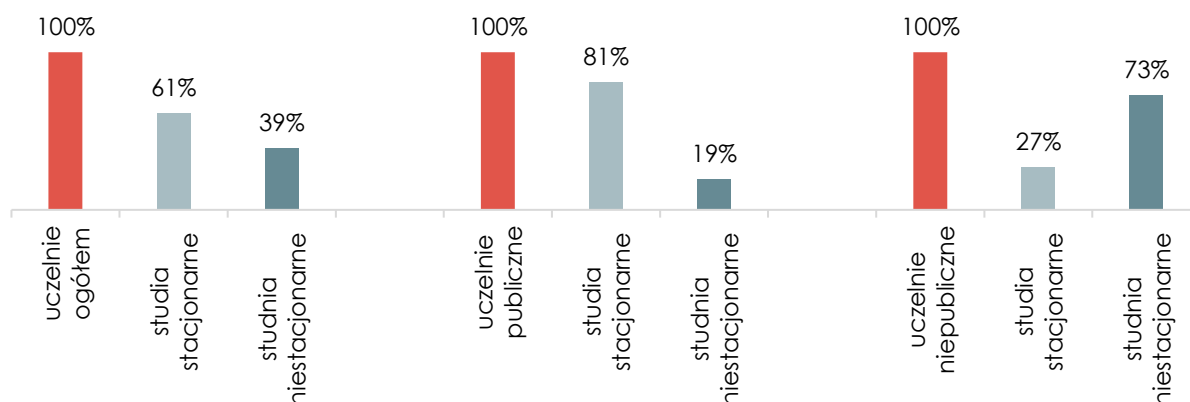
Większość studentów województwa pomorskiego w 2021 r. stanowiły kobiety (59%), a w przypadku uczelni niepublicznych ta dysproporcja była jeszcze bardziej zauważalna. 61% studentów uczęszczało na zajęcia w trybie stacjonarnym. W przypadku uczelni publicznych 81% studentów studiowało stacjonarnie, zaś co piąty z nich studiował w trybie niestacjonarnym (19%). Z kolei na uczelniach niepublicznych 73% studentów studiowało niestacjonarnie. Do najliczniej uczęszczanych kierunków studiów w 2020 r. należały: biznes i administracja (16,8 tys. studentów), nauki społeczne (11,6 tys.), indywidualne studia międzyobszarowe (9,2 tys.), nauki medyczne (8,3 tys. studentów) oraz kierunki inżynieryjno-techniczne (7,5 tys.). Studenci uczelni publicznych najczęściej wybierali kierunki społeczne (15%), inżynieryjno-techniczne (14%), medyczne (13%) i z zakresu biznesu i administracji (11%). Z kolei na uczelniach prywatnych najpopularniejszą grupą kierunków były te z zakresu biznesu i administracji (35%), indywidualne studia międzyobszarowe (13%) i kierunki społeczne (11%).

Wykres 23. Studenci uczelni wyższych w województwie pomorskim z podziałem na płeć

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, *Uczelnie, studenci i absolwenci*: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica> (dostęp: 02.11.2022).

Wykres 24. Studenci uczelni wyższych w województwie pomorskim z podziałem na tryb studiów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, *Uczelnie, studenci i absolwenci*: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica> (dostęp: 02.11.2022).

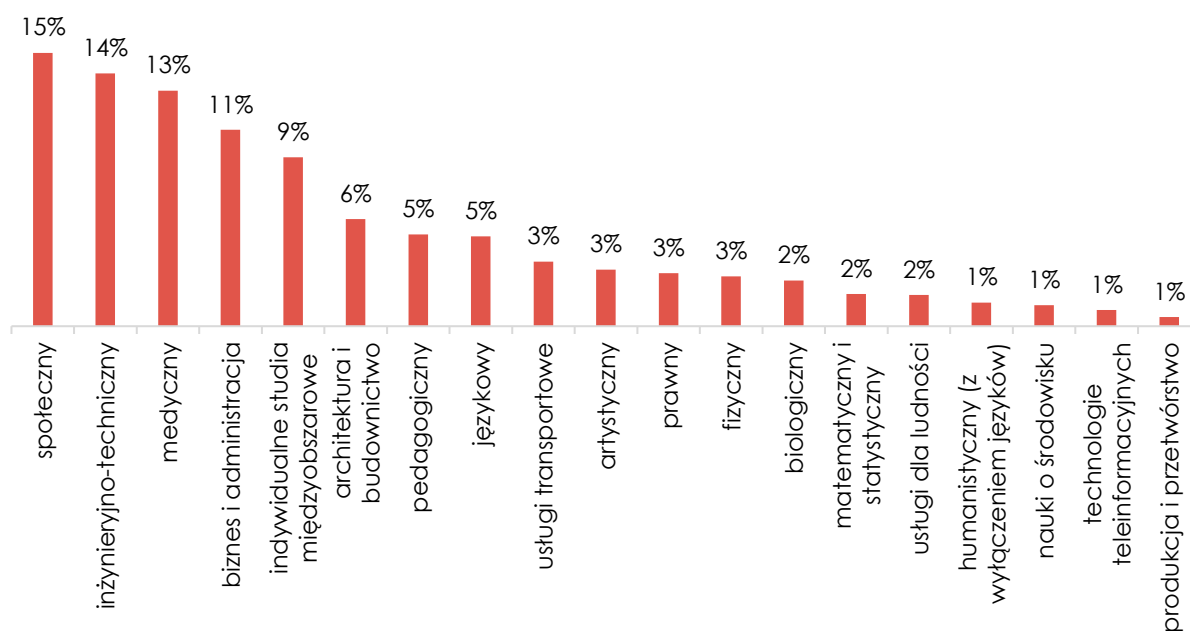
Tabela 28. Liczba studentów w województwie pomorskim w 2020 roku z podziałem na kierunek studiów

Uczelnie wyższe			
kierunek studiów	liczba studentów ogółem	liczba studentów na uczelniach publicznych	liczba studentów na uczelniach prywatnych
ogółem	86 239	54 853	31 386
biznes i administracja	16 779	5 839	10 940
społeczny	11 580	8 131	3 449
indywidualne studia międzyobszarowe	9 221	5 026	4 195
medyczny	8 322	7 003	1 319
inżynieryjno-techniczny	7 521	7 521	0
pedagogiczny	5 938	2 732	3 206
usługi dla ludności	3 541	931	2 610
językowy	3 482	2 677	805
architektura i budownictwo	3 417	3 188	229
artystyczny	2 762	1 684	1 078
prawny	2 442	1 579	863
usługi transportowe	1 916	1 916	0
ochrona i bezpieczeństwo	1 828	59	1 769
fizyczny	1 480	1 480	0
biologiczny	1 354	1 354	0
matematyczny i statystyczny	963	963	0
humanistyczny (z wyłączeniem języków)	701	701	0

interdyscyplinarne programy i kwalifikacje obejmujące technikę, przemysł i budownictwo	667	12	655
nauki o środowisku	624	624	0
technologie teleinformacyjnych	588	487	101
produkcja i przetwórstwo	276	276	0
dziennikarstwo i informacje	259	182	77
opieka społeczna	167	167	0
interdyscyplinarne programy i kwalifikacje obejmujące zdrowie i opiekę społeczną	90	90	0
interdyscyplinarne programy i kwalifikacje związane z edukacją	88	88	0
interdyscyplinarne programy i kwalifikacje związane z naukami społecznymi, dziennikarstwem i informacją	79	0	79
interdyscyplinarne programy i kwalifikacje związane ze sztuką i przedmiotami humanistycznymi	52	52	0
interdyscyplinarne programy i kwalifikacje obejmujące technologie informacyjno-komunikacyjne	44	44	0
interdyscyplinarne programy i kwalifikacje związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, administracją i prawem	28	28	0
interdyscyplinarne programy i kwalifikacje obejmujące nauki przyrodnicze, matematykę i statystykę	18	18	0
higiena i bezpieczeństwo pracy	11	0	11
biznes, administracja i prawo nieokreślone dalej	1	1	0

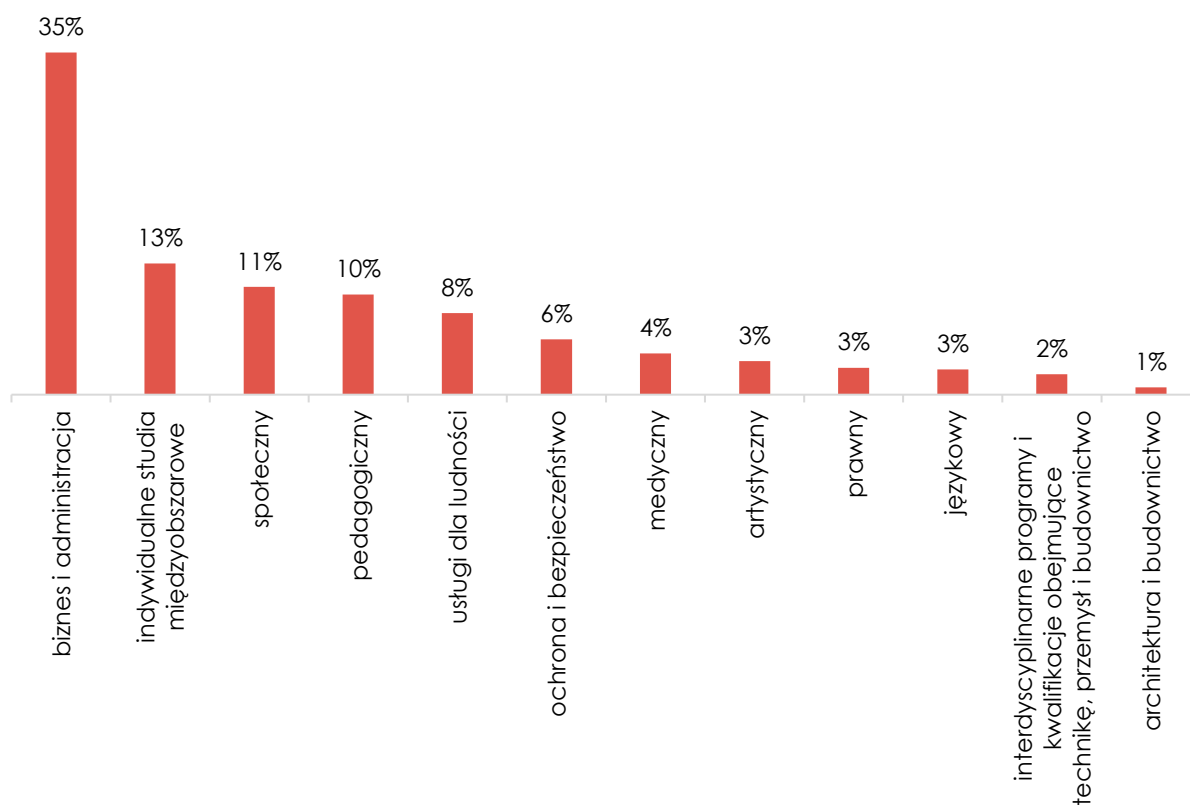
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, *Uczelnie, studenci i absolwenci*: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica> (dostęp: 02.11.2022).

Wykres 25. Studenci publicznych uczelni wyższych w województwie pomorskim w 2020 roku z podziałem na kierunek studiów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, *Uczelnie, studenci i absolwenci*: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica> (dostęp: 02.11.2022).

Wykres 26. Studenci prywatnych uczelni wyższych w województwie pomorskim w 2020 roku z podziałem na kierunek studiów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, *Uczelnie, studenci i absolwenci*: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica> (dostęp: 02.11.2022).

▪ Studia podyplomowe

W województwie pomorskim prowadzone jest również szkolnictwo wyższe na poziomie studiów podyplomowych. W 2020 r. tego rodzaju edukację realizowało 6,3 tys. osób.¹²⁶ Spośród najczęściej wybieranych przez studentów grup kierunków, dominowały te z zakresu biznesu i administracji (30%), co piąty student wybrał kierunek społeczny, a po 11% ogółu studentów zdecydowało się specjalizację medyczną lub pedagogiczną.

Tabela 29. Liczba studentów studiów podyplomowych w województwie pomorskim w 2020 roku z podziałem na kierunki studiów

Studenci studiów podyplomowych		
kierunek studiów	liczba studentów	udział procentowy studentów
ogółem	6 336	100%
biznes i administracja	1 926	30%
społeczny	1 186	19%
medyczny	717	11%
pedagogiczny	689	11%
technologie teleinformacyjne	310	5%
językowy	184	3%
higiena i bezpieczeństwo pracy	175	3%
ochrona i bezpieczeństwo	168	3%
prawny	157	2%
architektura i budownictwo	133	2%
interdyscyplinarne programy i kwalifikacje związane z edukacją	118	2%
interdyscyplinarne programy i kwalifikacje obejmujące nauki przyrodnicze, matematykę i statystykę	74	1%

¹²⁶ Główny Urząd Statystyczny, Uczestnicy studiów podyplomowych według instytucji systemu szkolnictwa wyższego i nauki: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica> (dostęp: 10.10.2022).

inżynieryjno-techniczny	74	1%
biznes, administracja i prawo nieokreślone dalej	67	1%
usługi dla ludności	67	1%
rolniczy	55	1%
dziennikarstwo i informacje	51	1%
humanistyczny (z wyłączeniem języków)	47	1%
artystyczny	37	1%
opieka społeczna	25	0%
matematyczny i statystyczny	19	0%
produkcja i przetwórstwo	16	0%
fizyczny	13	0%
interdyscyplinarne programy i kwalifikacje związane z naukami społecznymi, dziennikarstwem i informacją	9	0%
biologiczny	7	0%
interdyscyplinarne programy i kwalifikacje obejmujące rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo i weterynarię	6	0%
interdyscyplinarne programy i kwalifikacje związane ze sztuką i przedmiotami humanistycznymi	4	0%
Interdyscyplinarne programy i kwalifikacje obejmujących technologie informacyjno- komunikacyjne	2	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, *Uczestnicy studiów podyplomowych wg płci oraz podgrup kierunków studiów klasyfikacji ISCED-F 2013* (dostęp: 02.11.2022).

- **Uniwersytety Trzeciego Wieku**

W województwie pomorskim działalność prowadzą 22 Uniwersytety Trzeciego Wieku, a najwięcej z nich działa w m. Gdańsk (5), powiecie wejherowskim (3) m. Gdynia (2) i m. Sopot (2). Rozmieszczenie terytorialne tych podmiotów w regionie wskazuje na duże ich skoncentrowanie we wschodniej części województwa, przede wszystkim w rejonie Trójmiasta.

Tabela 30. Uniwersytety Trzeciego Wieku w województwie pomorskim

Uniwersytety Trzeciego Wieku	
jednostka terytorialna	liczba placówek
województwo pomorskie	22
powiat m. Gdańsk	4
powiat wejherowski	3
powiat m. Gdynia	1
powiat m. Sopot	2
powiat tczewski	2
powiat słupski	1
powiat m. Słupsk	1
powiat lęborski	1
powiat pucki	1
powiat gdański	1
powiat kartuski	1
powiat malborski	1
powiat kościerski	1
powiat starogardzki	1
powiat chojnicki	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Uniwersytety Trzeciego Wieku: http://senior.gov.pl/katalog_dobrych_praktyk/strona/14 (dostęp:10.10.2022).

Mapa 11. Rozmieszczenie terytorialne Uniwersytetów Trzeciego Wieku w województwie pomorskim

Źródło: Uniwersytety Trzeciego Wieku: http://senior.gov.pl/katalog_dobrych_praktyk/strona/14 (dostęp:10.10.2022).

W 2022 r. do 12 spośród 22 Uniwersytetów Trzeciego Wieku¹²⁷ (dalej: uniwersytety) w województwie pomorskim uczęszczało blisko 2,9 tys. słuchaczy, a najwięcej z nich kształciło się w m. Gdynia (1115 uczestników) i w m. Gdańsk (660). Tematyka zajęć prowadzonych na uniwersytetach była zróżnicowana, a spośród wszystkich zajęć 27% miało charakter sportowy, co czwarte zajęcia były zajęciami artystycznymi, a co dziesiąte zajęciami o charakterze społecznym (10%) i zajęciami językowymi (10%). W całym regionie uniwersytety oferują 273 rodzaje zajęć, które są realizowane w 12 powiatach. Największy wybór zajęć oferują placówki prowadzące działalność w powiecie wejherowskim (57 zajęć), m. Gdynia (46), m. Sopot (38) i m. Gdańsk (38).

Tabela 31. Liczba słuchaczy Uniwersytetów Trzeciego Wieku w województwie pomorskim w roku 2022 z podziałem na powiaty

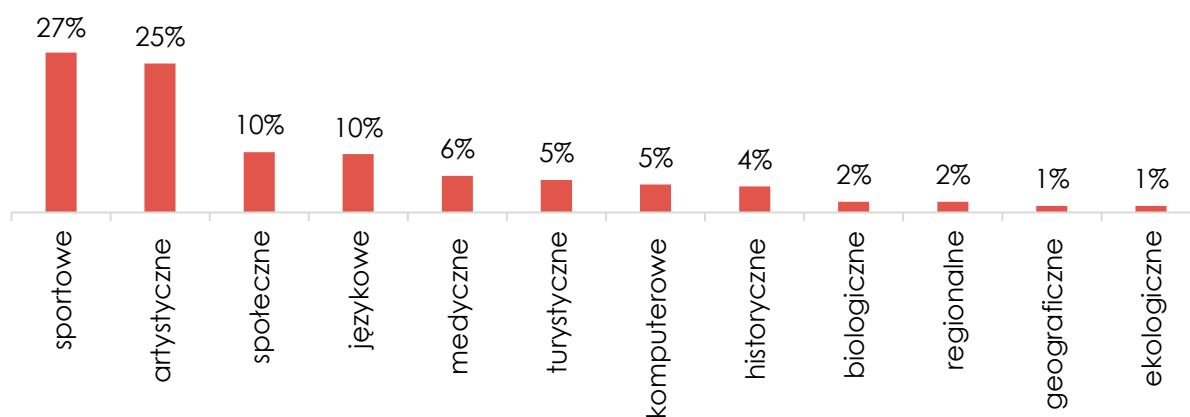
Uniwersytety Trzeciego Wieku		
jednostka terytorialna	liczba słuchaczy	średnia liczba słuchaczy przypadająca na jeden podmiot
województwo pomorskie	2863	130
powiat m. Gdynia	1115	1115
powiat m. Gdańsk	660	165

¹²⁷ Z uwagi na brak dostępności danych na wykresie uwzględniono dane z 12 spośród 22 Uniwersytetów Trzeciego Wieku działających w województwie pomorskim.

powiat wejherowski	381	127
powiat starogardzki	200	200
powiat słupski	187	187
powiat kartuski	151	151
powiat pucki	62	62
powiat tczewski	57	28
powiat m. Sopot	50	25
powiat m. Słupsk	brak danych	0
powiat lęborski	brak danych	0
powiat gdański	odmowa udostępnienia danych	0
powiat malborski	brak danych	0
powiat kościerski	brak danych	0
powiat chojnicki	brak danych	0

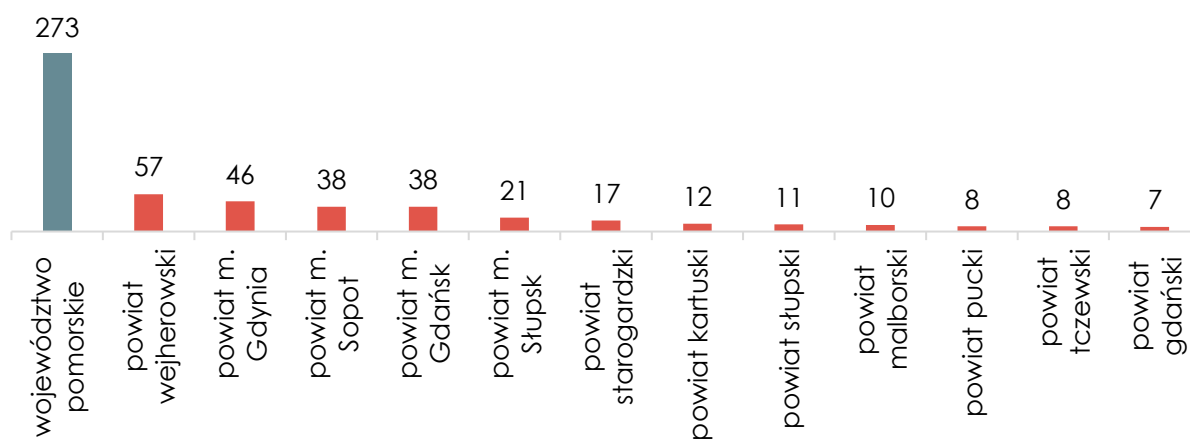
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Uniwersytety Trzeciego Wieku w województwie pomorskim.

Wykres 27. Tematyka zajęć prowadzonych na Uniwersytetach Trzeciego Wieku w województwie pomorskim w 2022 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Uniwersytety Trzeciego Wieku w województwie pomorskim.

Wykres 28. Liczba dostępnych zajęć prowadzonych na Uniwersytetach Trzeciego Wieku w województwie pomorskim z podziałem na powiaty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Uniwersytety Trzeciego Wieku w województwie pomorskim.

SPIS TABEL

Tabela 1. Szkoły podstawowe dla dorosłych w województwie pomorskim z podziałem na powiaty	28
Tabela 2. Licea ogólnokształcące dla dorosłych w województwie pomorskim z podziałem na powiaty	30
Tabela 3. Liczba uczniów w liceach ogólnokształcących dla dorosłych w województwie pomorskim	33
Tabela 4. Szkoły branżowe II stopnia w województwie pomorskim z podziałem na powiaty	35
Tabela 5. Liczba uczniów w szkołach branżowych II stopnia w województwie pomorskim	38
Tabela 6. Szkoły policealne w województwie pomorskim z podziałem na powiaty.....	40
Tabela 7. Liczba uczniów w szkołach policealnych w województwie pomorskim	43
Tabela 8. Liczba szkół policealnych, realizujących kierunki kształcenia w województwie pomorskim i liczba uczniów szkół policealnych z podziałem na zawody.....	45
Tabela 9. Kierunkowe szkoły policealne w województwie pomorskim z podziałem na powiaty	47
Tabela 10. Centra Kształcenia Zawodowego w województwie pomorskim z podziałem na powiaty	49
Tabela 11. Niepubliczne Placówki Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego w województwie pomorskim z podziałem na powiaty.....	51
Tabela 12. Placówki Kształcenia Ustawicznego bez szkół w województwie pomorskim z podziałem na powiaty	52
Tabela 13. Placówki Kształcenia Ustawicznego ze szkołami w województwie pomorskim z podziałem na powiaty	55
Tabela 14. Liczba uczestników Kwalifikacyjnych Kursów Zawodowych w województwie pomorskim w roku 2021/2022 w podziale na powiaty	58
Tabela 15. Zakres tematyczny Kwalifikacyjnych Kursów Zawodowych prowadzonych w województwie pomorskim w roku 2021/2022	59
Tabela 16. Powiatowe Urzędy Pracy w województwie pomorskim	61
Tabela 17. Pracodawcy z województwa pomorskiego, którzy otrzymali środki z Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2021 roku z podziałem na obszar działalności przedsiębiorstw	64
Tabela 18. Liczba pracodawców oraz pracowników objętych wsparciem KFS w województwie pomorskim w roku 2021 z podziałem na charakter otrzymanego wsparcia	65
Tabela 19. Tematyka kształcenia ustawicznego finansowanego z Krajowego Funduszu Szkoleniowego w województwie pomorskim w 2021 roku.....	66
Tabela 20. Ochotnicze Hufce Pracy w województwie pomorskim	68
Tabela 21. Tematyka kursów realizowanych w Ochotniczych Hufcach Pracy w województwie pomorskim w roku 2021/2022 wraz z liczbą uczestników.....	69
Tabela 22. Liczba osób przystępujących do egzaminów przeprowadzanych przez Pomorską Izbę Rzemieślniczą MSP w Gdańsku w roku 2021	71

Tabela 23. Egzamininy czeladnicze przeprowadzane przez Pomorską Izbę Rzemieślniczą MSP w Gdańsku w roku 2021	72
Tabela 24. Instytucje szkoleniowe w województwie pomorskim	74
Tabela 25. Liczba uczestników szkoleń realizowanych w województwie pomorskim w 2021 roku z podziałem na tematykę szkoleń.....	76
Tabela 26. Macierzyste uczelnie wyższe w województwie pomorskim w roku 2020.....	78
Tabela 27. Studenci uczelni wyższych w województwie pomorskim w roku 2020	79
Tabela 28. Liczba studentów w województwie pomorskim w 2020 roku z podziałem na kierunek studiów.....	81
Tabela 29. Liczba studentów studiów podyplomowych w województwie pomorskim w 2020 roku z podziałem na kierunki studiów.....	84
Tabela 30. Uniwersytety Trzeciego Wieku w województwie pomorskim	86
Tabela 31. Liczba słuchaczy Uniwersytetów Trzeciego Wieku w województwie pomorskim w roku 2022 z podziałem na powiaty.....	87

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Szkoły podstawowe dla dorosłych w województwie pomorskim w podziale na charakter podmiotów je prowadzących	29
Wykres 2. Podział liceów ogólnokształcących dla dorosłych w województwie pomorskim ze względu na rodzaj miejscowości	31
Wykres 3. Licea ogólnokształcące dla dorosłych w województwie pomorskim w podziale na charakter podmiotów je prowadzących.....	32
Wykres 4. Uczniowie liceów ogólnokształcących dla dorosłych w województwie pomorskim w podziale na charakter podmiotów je prowadzących.....	34
Wykres 5. Podział szkół branżowych II stopnia w województwie pomorskim ze względu na rodzaj miejscowości.....	36
Wykres 6. Szkoły branżowe II stopnia w województwie pomorskim w podziale na charakter podmiotów je prowadzących	36
Wykres 7. Forma kształcenia w branżowych szkołach II stopnia w województwie pomorskich z podziałem na liczbę uczniów	38
Wykres 8. Liczba szkół branżowych II stopnia, realizujących kierunki kształcenia w województwie pomorskim z podziałem na zawody	39
Wykres 9. Liczba szkół branżowych II stopnia, realizujących kierunki kształcenia w zawodach w województwie pomorskim z podziałem na powiaty	39
Wykres 10. Podział szkół policealnych w województwie pomorskim ze względu na rodzaj miejscowości	41
Wykres 11. Szkoły policealne w województwie pomorskim w podziale na charakter podmiotów je prowadzących.....	42
Wykres 12. Uczniowie szkół policealnych w województwie pomorskim w podziale na charakter podmiotów je prowadzących	44
Wykres 13. Forma kształcenia w szkołach policealnych w województwie pomorskich z podziałem na liczbę uczniów	45

Wykres 14. Liczba zawodów nauczanych w szkołach policealnych w województwie pomorskim z podziałem na powiaty	47
Wykres 15. Placówki Kształcenia Ustawicznego bez szkół w województwie pomorskim ze względu na rodzaj miejscowości	53
Wykres 16. Placówki Kształcenia Ustawicznego bez szkół w województwie pomorskim w podziale na charakter podmiotów je prowadzących	54
Wykres 17. Liczba Kwalifikacyjnych Kursów Zawodowych prowadzonych w województwie pomorskim w roku 2021/2022 z podziałem na powiaty	57
Wykres 18. Liczba pracodawców z województwa pomorskiego, którzy otrzymali środki z Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2021 roku z podziałem na wielkość przedsiębiorstwa	64
Wykres 19. Pracodawcy oraz pracownicy objętych wsparciem KFS w województwie pomorskim w roku 2021 z podziałem na charakter otrzymanego wsparcia	66
Wykres 20. Charakterystyka pracowników z województwa pomorskiego, którzy otrzymali wsparcie z KFS w roku 2021 ze względu na płeć i wiek beneficjentów	66
Wykres 21. Wyniki egzaminów w Pomorskiej Izbie Rzemieślniczej MSP w Gdańsku w roku 2021	71
Wykres 22. Uczestnicy szkoleń w województwie pomorskim w 2021 roku	75
Wykres 23. Studenci uczelni wyższych w województwie pomorskim z podziałem na płeć	80
Wykres 24. Studenci uczelni wyższych w województwie pomorskim z podziałem na tryb studiów	80
Wykres 25. Studenci publicznych uczelni wyższych w województwie pomorskim w 2020 roku z podziałem na kierunek studiów	83
Wykres 26. Studenci prywatnych uczelni wyższych w województwie pomorskim w 2020 roku z podziałem na kierunek studiów	83
Wykres 27. Tematyka zajęć prowadzonych na Uniwersytetach Trzeciego Wieku w województwie pomorskim w 2022 roku	88
Wykres 28. Liczba dostępnych zajęć prowadzonych na Uniwersytetach Trzeciego Wieku w województwie pomorskim z podziałem na powiaty	89

SPIS SCHEMATÓW

Schemat 1. System kształcenia ustawicznego w Polsce	10
Schemat 2. Podmioty realizujące szkolne formy kształcenia ustawicznego	12
Schemat 3. Podmioty realizujące pozaszkolne formy kształcenia ustawicznego	17

SPIS MAP

Mapa 1. Rozmieszczenie terytorialne szkół podstawowych dla dorosłych w województwie pomorskim	29
Mapa 2. Rozmieszczenie terytorialne liceów ogólnokształcących dla dorosłych w województwie pomorskim	32

Mapa 3. Rozmieszczenie terytorialne szkół branżowych II stopnia w województwie pomorskim	37
Mapa 4. Rozmieszczenie terytorialne szkół policealnych w województwie pomorskim..	42
Mapa 5. Rozmieszczenie terytorialne kierunkowych szkół policealnych w województwie pomorskim	48
Mapa 6. Rozmieszczenie terytorialne Centr Kształcenia Zawodowego w województwie pomorskim	50
Mapa 7. Rozmieszczenie terytorialne Niepublicznych Placówek Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego w województwie pomorskim	51
Mapa 8. Rozmieszczenie terytorialne Placówek Kształcenia Ustawicznego bez szkół w województwie pomorskim.....	54
Mapa 9. Rozmieszczenie terytorialne Placówek Kształcenia Ustawicznego ze szkołami w województwie pomorskim.....	56
Mapa 10. Rozmieszczenie terytorialne Powiatowych Urzędów Pracy w województwie pomorskim	63
Mapa 11. Rozmieszczenie terytorialne Uniwersytetów Trzeciego Wieku w województwie pomorskim	87